

DISKUSNÍ DOKUMENT
**SMĚŘOVÁNÍ K UDRŽITELNÉ EVROPĚ
DO ROKU 2030**

Frans Timmermans

první místopředseda
zlepšování právní úpravy, inte-
rinstitucionální vztahy, právní
stát a Listina základních práv

Jyrki Katainen

místopředseda
pracovní místa, růst, investice
a konkurenceschopnost

Předmluva prvního místopředsedy Timmermance a místopředsedy Katainena

Jakožto Evropané můžeme být hrdi na své výsledky. Prostřednictvím integrace a úzké spolupráce jsme vytvořili bezprecedentní bohatství, vysoké sociální standardy a velké příležitosti pro občany. Ve Smlouvách jsme pevně ukotvili společné zásady a hodnoty demokracie, lidských práv a právního státu a vybudovali jsme sjednocenou a svobodnou Evropskou unii.

Tohoto úspěchu jsme dosáhli díky tomu, že jsme si laťku nastavili vysoko. Naše demokratická kultura podněcuje ostré debaty, a to právem. Není totiž čas nečinně sedět a nechat dějiny plynout. Je neustále potřeba zlepšovat životní úroveň všech Evropanů, lépe je chránit, bránit, dát jim větší hlas a zvyšovat jejich ochranu před různými hrozbami od terorismu po změnu klimatu.

Svět je v pohybu a jsme uprostřed čtvrté průmyslové revoluce. Vše se mění pro každého. Tvrdit opak

je popřením zdravého rozumu. Otázkou je, zda budeme obětí změny, nebo zda změnu využijeme a nasměrujeme ji tak, jak potřebujeme. Evropané řeší naléhavé problémy, jako je např. zhoršování životního prostředí a změna klimatu, demografické změny, migrace, nerovnosti a tlak na veřejné finance. Občané se obávají o svou budoucnost a o budoucnost svých dětí. Žijeme na ekologický dluh, který má dopad na všechno. Když nevynaložíme větší úsilí, budou muset budoucí generace tento dluh splatit i s vysokými úroky.

Je povinností Evropské unie, aby sloužila občanům, nikoli naopak. Evropská unie musí lidem pomáhat při naplňování jejich životních ambicí a musí řešit jejich problémy okamžitě a efektivně. Musíme začít tím, že vyhodnotíme situaci a uznáme realitu a nepopíratelnost faktů. Tato fakta by v nás však neměla vzbuzovat obavy ani úzkost, ale měla by nás inspirovat k činům.

Evropská komise
COM(2019) 22 ze dne 30. ledna 2019

Rue de la Loi / Wetstraat, 200
1040 Bruxelles/Brussels
+32 2 299 11 11

Mnohé obavy se týkají problémů, které přesahují hranice a ohrožují naše pracovní místa, naši prosperitu, naši životní úroveň, naše svobody a naše zdraví. Žádný jednotlivý stát nebo národ nemůže tyto problémy účinně vyřešit sám. Potřebujeme rozměr Evropské unie, která je – pokud je jednotná a rozhodná – globální silou, s níž je třeba počítat. V konečném důsledku však ani evropský rozměr nebude dostačující, potřebujeme program, který má globální dopad, a tento program je nejlépe zachycen v sedmnácti cílech udržitelného rozvoje, které podepsalo 193 států, včetně Evropské unie a jejích členských států. Tyto cíle udržitelného rozvoje vymezují způsob, jak vyřešit výzvy, před nimiž stojíme, a přitom zlepšit prostředí, v němž žijeme, naši ekonomiku i naše životy.

Udržitelný rozvoj je komplexní problém, ale jednoduchý koncept: jde o to zajistit, aby náš hospodářský růst umožnil zachovat model, jenž přináší spravedlivé výsledky pro celé lidstvo, a o to, aby lidé nespotřebovali více zdrojů, než může Země nabídnout. Znamená to, že musíme modernizovat naše hospodářství začleněním udržitelných vzorců spotřeby a výroby, musíme napravit nerovnováhu našeho potravinového systému a začít se přepravovat, produkovat a využívat energii a stavět budovy udržitelným způsobem. K dosahování cílů udržitelného rozvoje proto musíme nasměrovat vědu, finance, daně i správu.

Není to otázka levice nebo pravice, je to otázka dobré nebo špatné volby. Evropská unie má naštěstí dobrou výchozí pozici, protože disponuje velkými konkurenčními výhodami. Evropa vyvinula jedny z nejpřísnějších environmentálních norem na světě, zavedla ambiciózní politiky v oblasti klimatu a podporuje Pařížskou dohodu. Prostřednictvím svých vnějších politik a otevřenou obchodní agendou

založenou na pravidlech Evropská unie také sdílí udržitelná řešení s třetími zeměmi.

Evropská unie byla založena na předpokladu, že „světový mír nemůže být zachován bez tvůrčího úsilí, jež je úměrné nebezpečím, která tento mír ohrožují“ jak výstižně prohlásil Robert Schuman před téměř 70 lety. Dnes můžeme slova „světový mír“ doplnit o slova „blahobyt našich obyvatel a jejich přežití“.

Program udržitelnosti je pozitivní program, jehož podstatou je zkvalitňování životů lidí. Evropa má vše, co je třeba k řešení největších problémů. Můžeme uspět, pokud budeme jednat společně. Potřebujeme, aby se všichni zapojili a projevíli politickou vůli jednat. Přestože ostatní ustupují, Evropa musí pokročit, zlepšit svou konkurenceschopnost, investovat do udržitelného růstu a být příkladem pro zbytek světa.

Pouhá vize nestačí, musíme se také dohodnout na konkrétním způsobu jejího naplnění. Tento diskusní dokument je naším příspěvkem do diskuse.

Nevznikl by bez neocenitelné pomoci evropských zúčastněných stran. Občanská společnost, soukromý sektor a akademická obec jsou součástí této diskuse. Mnohostranná platforma na vysoké úrovni pro plnění cílů udržitelného rozvoje, kterou v roce 2017 zřídila Evropská komise, velmi pozitivním způsobem umožnila propojit průřezové myšlenky.

Účelem otázek nastíněných v tomto dokumentu je sloužit v nadcházejících měsících jako výchozí materiál pro diskusi mezi občany, zúčastněnými stranami, vládami a institucemi s cílem poskytnout inspiraci pro debatu o budoucnosti Evropy, přípravu strategické agendy Evropské unie na období 2019–2024 a stanovení priorit budoucí Evropské komise.

„V tomto čase změn a s ohledem na obavy našich občanů se zavazujeme k naplňování Římské agendy a k práci na dosažení (...) prosperující a dlouhodobě životaschopn(é) Evropy: (...) Unie prosazující trvalý a trvale udržitelný růst (...); Unie, v níž se ekonomiky sbližují; Unie, která se vyznačuje zabezpečenou a cenově dostupnou energií a čistým a bezpečným životním prostředím. (...) V nadcházejících deseti letech chceme Unii, která je bezpečná a dobře chráněná, prosperující, konkurenceschopná, udržitelná a sociálně odpovědná, Unii, která je odhodlána a schopna hrát klíčovou úlohu ve světě a ovlivňovat vývoj globalizace.“

Římské prohlášení, 25. března 2017

„Budoucnost naší planety vyžaduje okamžitou akci – v reálném čase. Proto vyzývám všechny, kdo jsou zapojeni do ekologické transformace a modernizace ekonomiky, aby spojili své síly a překlenuli fragmentaci ekonomiky a společnosti. (...) (E)kologická transformace a modernizace ekonomiky jsou (totiž) záležitostmi společného zájmu nás všech. (...) A protože tato ekologická transformace nebude jednoduchá a bezbolestná, pracujeme také na tom, abychom zajistili, že zaměstnanci budou mít účinnou sociální ochranu, která jim pomůže přizpůsobit se změnám, že mladí lidé budou mít dovednosti potřebné pro budoucí pracovní místa, zejména v zelených technologiích a digitálním odvětví, a že farmáři budou mít prostředky, aby mohli díky podpoře modernizované společné zemědělské politiky zavádět ekologické a klimaticky šetrné pracovní metody.“

*Jean-Claude Juncker
předseda Evropské komise
Příspěvek Junckerovy Komise k summitu Jedna planeta, 12. prosince 2017*

Obsah

1. Udržitelný rozvoj v zájmu lepší životní úrovně obyvatel: konkurenční výhody Evropy	6
2. EU a globální výzvy, které je třeba řešit	10
3. Směřování k udržitelné Evropě do roku 2030	14
3.1 Politické základy pro udržitelnou budoucnost	15
3.1.1 Od lineárního hospodářství k oběhovému	15
3.1.2 Udržitelnost od výrobce ke spotřebiteli	17
3.1.3 Energie, budovy a mobilita, jež obstojí v budoucnosti	18
3.1.4 Zajistit, aby přechod byl sociálně spravedlivý	20
3.2 Horizontální nástroje pro přechod k udržitelnosti	22
3.2.1 Vzdělávání, věda, technologie, výzkum, inovace a digitalizace	22
3.2.2 Financování, stanovování cen, daně a hospodářská soutěž	24
3.2.3 Odpovědné chování a sociální odpovědnost podniků a nové podnikatelské modely	26
3.2.4 Otevřený obchod založený na pravidlech	27
3.2.5 Správa věcí veřejných a zajištění soudržnosti politik na všech úrovních	29
4. EU globálním průkopníkem udržitelného rozvoje	31
5. Scénáře pro budoucnost	33
Přílohy	45
Příloha I: Příspěvek Junckerovy Komise k cílům udržitelného rozvoje	45
Příloha II: Příspěvek Junckerovy Komise k cílům udržitelného rozvoje	65
Příloha III: Příspěvek mnohostranné platformy zaměřené na provádění cílů udržitelného rozvoje k diskusnímu dokumentu Směřování k udržitelné Evropě do roku 2030	121

1. Udržitelný rozvoj v zájmu lepší životní úrovně obyvatel: konkurenční výhody Evropy

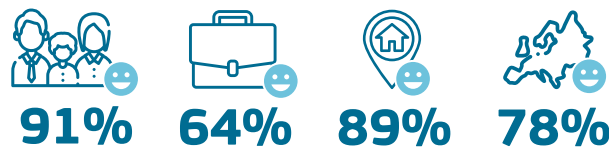
V září 2015 se zástupci zemí celého světa sešli na zasedání Valného shromáždění Organizace spojených národů, aby podepsali Agendu pro udržitelný rozvoj 2030 (Agenda OSN 2030) a jejích sedmáct cílů udržitelného rozvoje, čímž se dohodli na konkrétním „seznamu úkolů pro lidstvo a planetu“⁽¹⁾. Čelní světoví představitelé se zavázali k odstranění chudoby, ochraně planety a zajištění míru a prosperity pro všechny její obyvatele. Cíle udržitelného rozvoje a Pařížská dohoda představují cestu k lepšímu světu a globální rámec pro mezinárodní spolupráci v oblasti udržitelného rozvoje a její hospodářský, sociální, environmentální a správní rozměr. EU byla jednou z hlavních sil, které stály za Agendou OSN 2030, a plně se zavázala k jejímu provádění.

Udržitelný rozvoj, tedy rozvoj, který naplňuje potřeby současných generací, aniž by ohrozil možnost budoucích generací uspokojovat své potřeby, je hluboce zakořeněn v evropském projektu. Evropská integrace a politika EU přispěly k překonání poválečné bídy a hladu a vytvořily prostor svobody a demokracie, v němž evropští občané mohli dosáhnout dosud nevídané životní úrovně a prosperity.

EU soustavně usilovala o vytvoření inkluzivnější společnosti založené na demokracii a právním státu, jak je uvedeno v článku 2 Smlouvy o Evropské unii⁽²⁾. Sociální a zdravotní normy Evropské unie jsou jedny z nejambicióznějších na světě a Evropa je kontinentem s nejvyšší střední délkou života. Naše sociálně tržní hospodářství přineslo prosperitu a díky silným systémům sociálního zabezpečení i bezpečnost. Značné investice do výzkumu a inovací přispěly k vývoji nových technologií a výrobních modelů, které umožňují udržitelné využívání zdrojů a zavádění digitálních řešení. Klíčový význam mají zdravé rozpočty a moderní hospodářství, pokrok k řádné fiskální politice a strukturální reformy snížily míry zadluženosti a podpořily vytváření pracovních míst. Míra zaměstnanosti osob ve věku 20–64 let vzrostla ve třetí čtvrtině roku 2018 na 73,5 %, což je nejvyšší úroveň, které kdy bylo v EU dosaženo. Tyto skutečnosti měly

pozitivní vliv na produktivitu a růst v Evropě. Třebaže hospodářské, sociální a územní rozdíly mezi členskými státy EU a jejich regiony stále přetrvávají⁽³⁾, politika soudržnosti EU přispěla k růstu a ke snížení těchto rozdílů na celém kontinentu (konvergence „směrem vzhůru“). EU navíc zavedla jedny z nejpřísnějších sociálních a environmentálních norem, jedny z nejambicióznějších politik na ochranu zdraví obyvatel a stala se celosvětovým vzorem v boji proti změně klimatu. Členské státy EU dosáhly pozoruhodného pokroku v mnoha oblastech Agendy OSN 2030, a EU je proto jedním z míst na světě, kde se žije nejlépe, ne-li nejlepším místem k životu.

většina respondentů je spokojená s rodinným životem, povoláním, život v zemi, v níž žijí a život v EU).

2017 Future of Europe Eurobarometer

Evropská unie je jedním z nejlepších míst k životu

- Devět členských států EU-27 se řadí mezi 20 nejméně šťastných zemí světa, přičemž Finsko je na prvním místě seznamu⁽⁴⁾.
- Celková spokojenost se životem v EU, a to na základě subjektivního pocitu evropských občanů, je na úrovni 70 %⁽⁵⁾.
- Jedenáct členských států EU-27 uje v první dvacítky celosvětového Indexu pokroku mládeže (Youth Progress Index)⁽⁶⁾ Evropského fóra mládeže. Index pokroku mládeže je jedním z prvních nástrojů, který byl vyvinut proto, aby poskytl úplnou představu o životě dnešního mladého člověka bez ohledu na ekonomické ukazatele.

Členské státy EU patří při plnění cílů udržitelného rozvoje mezi nejlepší

V celosvětovém srovnání se sedm členských států EU-27 řadí mezi **TOP 10** v indexu plnění cílů a všechny státy EU-27 patří do **TOP 50** (ze 156).

Členské státy EU-27 mají **v průměru nejlepší výsledky u cíle 1** (Konec chudoby ve všech jejích podobách všude na světě)

Členské státy EU-27 mají **v průměru druhé nejlepší výsledky u cíle 3** (Zajistit zdravý život a podporovat kvalitní život v každém věku).

Členské státy EU-27 mají **v průměru nejhorší výsledky u cíle 12** (Zajistit udržitelné vzorce spotřeby a produkce) a u **cíle 14** (Zachování a udržitelné využívání oceánů, moří a mořských zdrojů pro udržitelný rozvoj).

Při dosahování **cíle 10** existují mezi členskými státy a v rámci nich **výrazné rozdíly** (Snižit rozdíly uvnitř států a mezi nimi).

EU za posledních pět let **značně pokročila** při dosahování téměř všech cílů udržitelného rozvoje.

Zdroj: Index SDSN SDG; Eurostat, Udržitelný rozvoj v Evropské unii, vydání z roku 2018.

61% Evropanů vidí Evropskou unii jako stabilní místo v nepokojném světě a optimismus o budoucnosti EU roste..

Zpráva Eurobarometr 2018

Nicméně nic není nikdy úplné nebo trvalé. Pro naši demokracii, naše hospodářství a naše životní prostředí je třeba dále pracovat na tom, abychom konsolidovali výsledky, plně překonali nepříznivé dopady ekonomické a krize, dokázali dosahovat pokroku v oblasti zdraví, dobré životní úrovně a sociálního zabezpečení bez ničení životního prostředí, abychom překonali sociální rozdíly a řešili problémy, které přesahují hranice.

Jsmo uprostřed čtvrté průmyslové revoluce a změny dopadnou na všechny. Otázkou je, zda budeme schopni reagovat takovým způsobem, který bude odpovídat našim hodnotám a zájmům. EU a její členské státy mají výraznou konkurenční výhodu, která nám umožňuje ujmout se vedení a modernizovat naše ekonomiky, chránit naše životní prostředí a zlepšit zdraví a životní úroveň všech Evropanů. Budeme proto muset naplnit cíle udržitelného rozvoje a přitom dále investovat do dovedností, inovací a vznikajících technologií, abychom naše hospodářství a společnost převedli na udržitelnou cestu.

Musíme zvážit, jak rozvíjet naše modely výroby a spotřeby. Musíme jednat, abychom zastavili globální oteplování a ztráty ekosystémů a biologické rozmanitosti, které ohrožují naše životní podmínky a vyhlídky na udržitelný růst i sám život na této planetě. Máme pro to schopnosti, ale nemáme nadbytek času. I přes dosažený pokrok přetrvávají značné nerovnosti a územní rozdíly. Řešení tohoto problému je důležité pro vytvoření spravedlivé společnosti, ale i pro udržení a posílení sociální soudržnosti a zajištění sociální a politické stability v členských státech EU a mezi nimi.

Cíle udržitelného rozvoje

1. Konec chudoby
2. Konec hladu
3. Zdraví a kvalitní život
4. Kvalitní vzdělání
5. Rovnost mužů a žen
6. Pitná voda a kanalizace
7. Dostupné a čisté energie
8. Důstojná práce a ekonomický růst
9. Průmysl, inovace a infrastruktura

10. Méně nerovností
11. Udržitelná města a obce
12. Odpovědná výroba a spotřeba
13. Klimatická opatření
14. Život ve vodě
15. Život na souši
16. Mír, spravedlnost a silné instituce
17. Partnerství ke splnění cílů

Zdroj: OSN.

Kromě toho je mnohostranný světový pořádek založený na dodržovaných a účinných pravidlech nejlepší protidávkou k zákonu džungle v anarchistickém světě bez dostatku zdrojů plném jaderných zbraní a terorismu. Dochází k nárůstu nacionalistického smýšlení typu „moje země především“, které může vést k nepokojům a konfliktům. Některé státy se začaly obracet zády ke svým globálním závazkům v oblastech blahobytu, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a opatření v oblasti klimatu, čímž narušují světové uspořádání založené na pravidlech.

Cíle udržitelného rozvoje nejsou pouhými cíli, ale slouží jako kompas a mapa. Nabízejí nezbytnou dlouhodobou perspektivu, která přesahuje volební období a krátkodobé úvahy s okamžitým efektem. Pomáhají nám, abychom mohli udržet stabilní demokracie, budovat moderní a dynamické ekonomiky a přispívat k utváření světa s lepší životní úrovní a menšími nerovnostmi, světa, v němž nikdo nezůstává opomenut a přitom se v něm respektují limity naší planety a myslí na její zajištění pro budoucí generace.

Od začátku svého mandátu se Komise vedená předsedou Junckerem snažila o začlenění udržitelného rozvoje do svých politik⁽⁷⁾ a již položila základy pro další generaci udržitelných politik, mimo jiné od evropského pilíře sociálních práv, nového Evropského konsensu o rozvoji až po na hodnotách založenou strategii Obchod pro všechny, Strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů a Evropský prostor vzdělávání; od balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství, balíčku „Evropa v pohybu“ a energetické unie po strategii pro modrý růst a strategii pro biohospodářství a od investičního plánu a akčního plánu pro udržitelné financování po městskou agendu pro EU a akční plán pro přírodu.

Junckerova Komise také navrhla zlepšit udržitelnost financí EU posílením vazby mezi financováním EU a dodržováním zásad právního státu i stanovením ambicióznějších cílů pro výdaje v oblasti klimatu v budoucím rozpočtu EU.

Junckerova Komise nedávno představila dlouhodobou strategickou vizi pro prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální hospodářství

EU do roku 2050⁽⁸⁾. Tato vize otevírá prostor pro strukturální posun evropského hospodářství, který bude motorem pro udržitelný růst a zaměstnanost.

Všechny tyto strategické politiky budou muset být plně a jednotně uplatňovány v praxi. Budou muset být také doplněny dalšími opatřeními, která zohlední vzájemnou provázanost všech politik i nové výzvy, fakta a důkazy, které se objeví. Významnou úlohu může v tomto ohledu sehrát sociální dialog i dobrovolná opatření ze strany soukromého sektoru.

EU je mimořádně dobře vybavená k tomu, aby mohla vést. Vzhledem k tomu, že ostatní světové velmoci se stahují, otevírá se politické vakuum. EU to nabízí velkou příležitost udávat směr a vymezit cestu pro ostatní.

Občané EU zvolí v květnu tohoto roku nový parlament. Na podzim se ujme funkce nová Komise. Datum

ukončení strategie „Evropa 2020“ pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění⁽⁹⁾ se rychle blíží. Musíme se proto zabývat příštím pětiletým politickým cyklem Evropy a novým víceletým rámcem, který bude platit od roku 2021 do roku 2027. Evropská rada⁽¹⁰⁾ uvítala záměr Komise zveřejnit tento diskusní dokument, který by měl připravit podmínky pro vypracování ucelené prováděcí strategie v roce 2019. Tento diskusní dokument zahajuje diskusi o dalším rozvoji vize EU pro udržitelný rozvoj a zaměření odvětvových politik po roce 2020, čímž připravuje i dlouhodobé provádění cílů udržitelného rozvoje⁽¹¹⁾. Komise by chtěla přispět ke skutečně komplexní a do budoucna zaměřené diskusi o budoucnosti Evropy a udržitelný rozvoj je s budoucností neoddělitelně spojen.

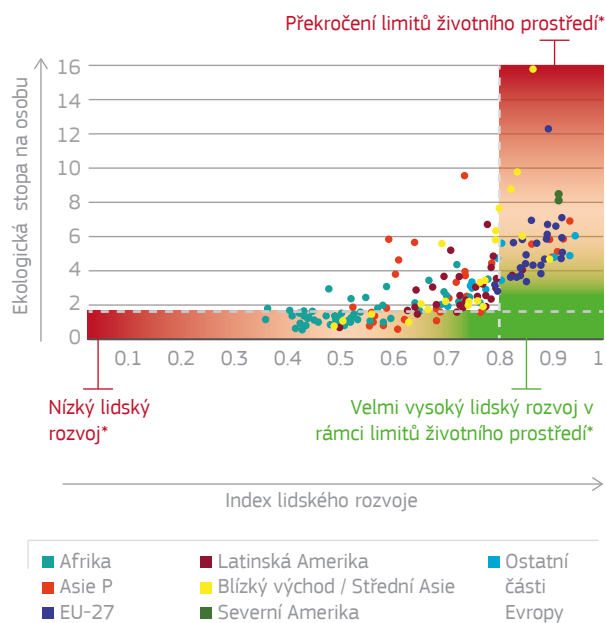
2. EU a globální výzvy, které je třeba řešit

Díky reformnímu úsilí na všech úrovních se podařilo napravit hospodářské základy EU po ekonomické a krizi⁽¹²⁾. Nejnovější prognózy⁽¹³⁾ však ukazují, že pro zajištění zdravé ekonomiky je potřeba zvýšit tempo růstu, snížit míry zadlužení a udržet fiskální kázeň. Pokud nepřijmeme opatření ke zvýšení ekonomické odolnosti a nebudeme řešit strukturální slabiny, mohlo by v nadcházejících letech dojít ke ztrátě dynamiky spojené s riziky nepříznivého vývoje. Pokud však provedeme nezbytné strukturální reformy, můžeme dosáhnout větší prosperity a stabilnější budoucnosti, mimo jiné prostřednictvím investic do výzkumu a inovací, veřejných služeb, sociálních systémů a ochrany životního prostředí. Pro zajištění perspektivních daňových a důchodových systémů, včetně stabilních příjmů z daní na jednotném trhu, je potřeba přijímat opatření na úrovni EU i členských států.

Kromě toho roste naléhavost řady problémů, které ohrožují naše dobré životní podmínky a hospodářskou prosperitu. Všechny tyto problémy jsou složité a vzájemně výrazně propojené, což však znamená, že řešení jednoho problému může mít pozitivní dopad na jiné.

Nejzávažnějším de citem a naší největší výzvou v oblasti udržitelnosti je ekologický dluh, který vytváříme nadměrným využíváním a vyčerpáváním našich přírodních zdrojů, čímž ohrožujeme schopnost uspokojovat potřeby příštích generací v mezích naší planety. Celosvětový tlak na klíčové zdroje, od sladké vody po úrodnou půdu, ohrožuje samu lidskou existenci. Lidé dnes využívají ekvivalent 1,7 Země.⁽¹⁴⁾ S celkovou spotřebou hmotných zdrojů, která se mezi lety 1900 a 2015 zvýšila čtrnáctinásobně a která se podle očekávání do roku 2050⁽¹⁵⁾ více než zdvojnásobí, se svět řítí k několika bodům zlomu. Kromě ekologické zátěže to představuje závažnou výzvu pro hospodářství EU i z hlediska závislosti na surovinách z mezinárodních trhů.

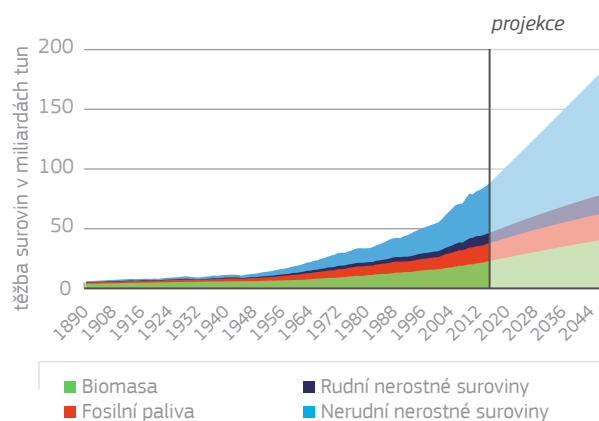
Ani jedinému státu se nepodařilo dosáhnout vysokého lidského rozvoje bez překročení limitů planety

Zdroj: Global Footprint Network, UNDP.

Poznámka: Údaje pro index lidského rozvoje a limity životního prostředí z roku 2014.

Přechod na oběhové hospodářství je zcela zásadní, protože celosvětová těžba surovin stále roste

Zdroj: Evropská komise, EIP v oblasti surovin, srovnávací přehled nových materiálů 2018, na základě Programu OSN pro životní prostředí (historick ce)

Biologická rozmanitost a ekosystémy jsou čím dál více ohroženy lidskou činností, za pouhých 40 let se světové populace obratlovců zmenšily v průměru o 60 %⁽¹⁶⁾. Ničení tropických pralesů probíhá velice rychle, každý rok se ztrácí plocha přibližně o velikosti Řecka. Toto není problém, který se nás netýká. V EU se jen 23 % druhů a 16 % přírodních stanovišť nachází v dobrém stavu. Potraviny živočišného původu mají velmi vysoký dopad na využívání půdy⁽¹⁷⁾ a rostoucí poptávka po mořských plodech vytváří výrazný tlak na mořské ekosystémy⁽¹⁸⁾.

Globální emise skleníkových plynů dále stoupají alarmujícím tempem, nejen z důvodu spotřeby energie, ale také kvůli nadměrné spotřebě zdrojů a ničení ekosystémů. 27 % emisí skleníkových plynů v EU pochází z dopravy a mnohé městské oblasti nedodrží limity pro znečištění ovzduší dohodnuté na úrovni EU. Produkce potravin zůstává významným činitelem při spotřebě vody a energie a při emisích skleníkových plynů, je totiž zdrojem přibližně 11,3 % emisí skleníkových plynů v EU. Fosilní paliva jsou v EU stále dotována z veřejných zdrojů ve výši přibližně 55 miliard EUR ročně, což odpovídá přibližně 20 % nákladů EU na dovoz paliv, a to i přes ambiciózní opatření, která EU přijala v oblasti dekarbonizace, a přes závazky k postupnému ukončení podpory, které byly přijaty v rámci G7 a G20⁽¹⁹⁾.

Celkově se EU podařilo snížit vlastní emise a oddělit je od hospodářského růstu, čímž výrazně přispěla k celosvětovému úsilí, také s ohledem na emise začleněné do vývozu a dovozu EU⁽²⁰⁾. Přesto je jak na úrovni EU, tak na celosvětové úrovni potřeba udělat více.

Pokud nebudou devastující dopady změny klimatu a ničení přírodního kapitálu řešeny, výrazně ovlivní hospodářství, sníží kvalitu života na celé planetě a zvýší intenzitu a frekvenci přírodních katastrof, čímž ohrozí více životů. Přestože zvrácení těchto negativních trendů je nákladné a vyžaduje velké kolektivní úsilí, náklady plynoucí z nečinnosti a související sociální důsledky by byly mnohem vyšší⁽²¹⁾.

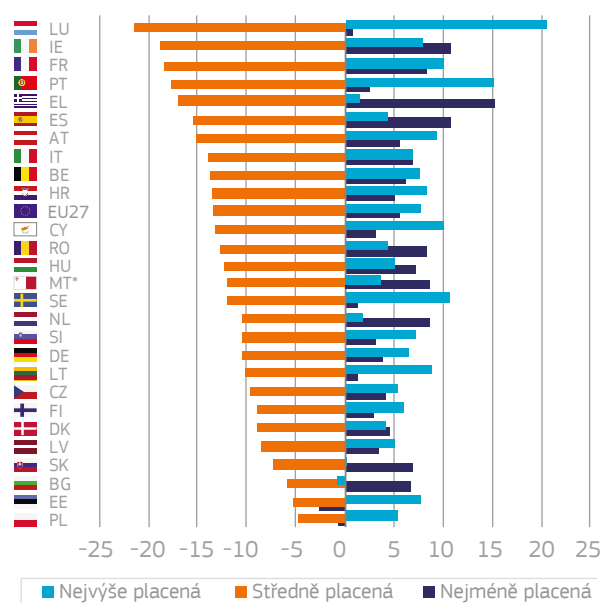
Většina evropských respondentů si myslí, že život dnešních dětí bude obtížnější než život jejich vlastní generace.

Zpráva Eurobarometr 2017

Problémy neotřásají jen planetou, ale i modelem sociálního zabezpečení EU, základním kamenem evropského projektu. Technologické, strukturální a demokratické změny v globalizovaném světě přeměňují povahu práce a podkopávají naši solidaritu, zpochybňují i předpoklad, že každá generace může doufat v lepší svět než ta předchozí. To by mohlo také ve větší míře ohrožovat základní hodnoty EU, tedy hodnoty demokracie, právního státu a základních práv.

Podíl pracovníků se středními platy v celé EU klesá

Vysoce, středně a nízko placená pracovní místa v EU změna od roku 2002 do roku 2016 v procentních bodech

Zdroj: Zaměstnanost a sociální vývoj v Evropě (ESDE), 2018.
Poznámka: Pro Maltu změna od roku 2009 do roku 2016.

V současné době je 22,5 % obyvatel EU stále ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením a 6,9 % Evropanů stále trpí závažnou materiální nouzí. V roce 2017 se poprvé od finanční krize v členských státech snížily nerovnosti v příjmech. Rozdíly v příjmech jsou však stále příliš vysoké a stále dochází ke koncentraci bohatství na špičce. To má řadu společenských dopadů a vede to k rozdílu v životní úrovni a kvalitě života. Členské státy EU se také potýkají s celou řadou výzev v oblasti zabezpečení cenově dostupné energie pro všechny Evropany, protože pro miliony obyvatel není lehké zajistit si topení⁽²²⁾. Přibližně 43 milionů lidí v EU si každý druhý den nemůže dovolit kvalitní jídlo⁽²³⁾, a přitom vyplýváme přibližně 20 % produkce potravin⁽²⁴⁾ a více než polovina dospělé populace v EU trpí

nadváhou⁽²⁵⁾, což s sebou nese vážná zdravotní rizika. Dalším rizikem pro zdraví je antimikrobiální rezistence, která by v následujících desetiletí mohla být příčinou více než 10 milionů úmrtí ročně⁽²⁶⁾.

V EU...

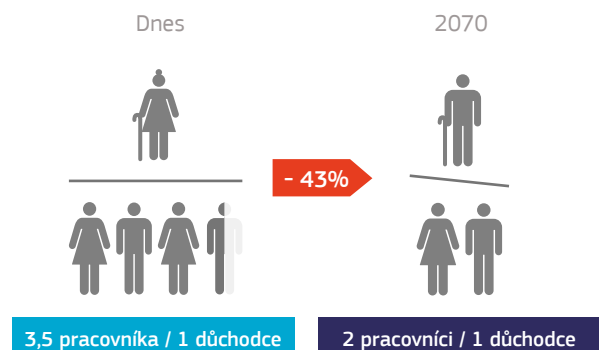

Zdroj: Eurostat, Evropská komise, Fúze EU.

Dodnes nebylo dosaženo plné rovnosti žen a mužů. Bez ohledu na to, že zaměstnanost žen je na historicky nejvyšších úrovních a že je ve funkcích s rozhodovacími pravomocí dnes zastoupeno více žen než kdy jindy, pokrok v dalších oblastech stagnuje nebo se výsledky dokonce zhoršují⁽²⁷⁾. Dvanáct členských států EU se v posledních deseti letech posunulo zpět, pokud jde o genderové rozložení času vynaloženého na péči, domácí práce a sociální činnost. Přetrvávají rozdíly v oblasti zaměstnanosti a mezd⁽²⁸⁾.

Je velkým úspěchem, že Evropa má nejdélší střední délku života na světě. Avšak stále vyšší počet starších osob a zmenšující se podíl obyvatel v produktivním věku přináší pro náš socioekonomický model spíše výzvy. Stárnutí, spolu s dlouhověkostí a zvýšenou pravděpodobností chronického onemocnění, může mít velký dopad na veřejné finance, včetně systémů zdravotnictví. Zvýší se také riziko nerovnosti mezi generacemi.

Procento lidí starších 65 let oproti populaci v produktivním věku rychle poroste

Poznámka: Tento obrázek ukazuje indexy závislosti starších osob – vané jako počet lidí nad 65 let vyjádřený jako procento populace v produktivním věku (tedy lidí ve věku 15-64 let).

Zdroj: Eurostat, Evropská komise.

Nerovnosti a omezení sociální mobility ohrožují náš celkový hospodářský rozvoj⁽²⁹⁾ a sociální soudržnost. EU obvykle relativně dobře řeší problematiku nerovnosti příjmů, ale méně se jí daří v oblasti nerovnosti příležitostí. Nerovné příležitosti mohou bránit části obyvatel v začlenění do společnosti a na trh práce, což snižuje vyhlídky růstu. Řešení těchto nerovností má zásadní význam proto, aby veřejnost podpořila přechod k udržitelnosti. Rostoucí pokušení izolacionismu a nacionalismu může být projevem toho, že se příliš mnoho Evropanů necítí dobře chráněno ve světě, který se zdá být čím dál tím nespravedlivější. Je však jasné, že žádný členský stát není sám o sobě dostatečně velký nebo silný na to, aby dokázal řešit nadnárodní problémy. Sjednocení v EU ale jsme s to ochranu nabídnout.

Důvodem k hlubokému znepokojení jsou i nerovnosti na celosvětové úrovni. Obrovské světové rozdíly v růstu počtu obyvatel a v životních úrovních spolu s nárůstem teploty a mizením ekosystémů nevyhnutelně povedou k nucenému přesídlování a migraci po celém světě. Odhaduje se, že do roku 2050 stovky milionů lidí opustí své domovy v důsledku změny klimatu a zhoršování životního prostředí⁽³⁰⁾. Je to jasný příklad toho, že různé komplikované problémy spolu vzájemně souvisí a ovlivňují se, a proto vyžadují komplexní řešení. Žádné zázračné nebo snadné řešení kteréhokoli z velkých a složitých problémů prostě neexistuje.

Stojíme před velkým úkolem modernizovat náš hospodářský model, řešit sociální problémy, kterým čelíme, a nadále rozvíjet a podporovat silnou mnohostrannou spolupráci založenou na pravidlech. To vše je však nutné pro zajištění sociální stability, prosperity našeho hospodářství a zlepšení zdravotního stavu obyvatel. Naše svobodné společnosti potřebují hospodářskou dynamiku, nepřetržité investice do klíčových základních technologií a vzdělávání. Abychom zajistili lepší budoucnost pro všechny, musíme najít nový způsob udržitelného růstu, v němž zohledníme skutečnost, že fyzické podmínky ve 21. století jsou velmi odlišné od podmínek předchozího století. Této výzvy se nezalekneme.

Sociální rovnost, solidarita a ochrana životního prostředí by měly být prvky, na něž by naše společnost měla dbát, aby mohla čelit celosvětovým výzvám.

1. Nejčastější odpověď

2. Nejčastější odpověď

Eurobarometr Budoucnost Evropy 2017

Cíle udržitelného rozvoje jsou ze své podstaty globálními cíli udržitelného rozvoje, které se vztahují na všechny části světa, a je třeba k nim tak přistupovat. Při přijímání opatření musíme mít na mysli mezinárodní hledisko, musíme vést příkladem, stanovovat celosvětové normy a motivovat státy, průmyslová odvětví i jednotlivce k tomu, aby se k tomuto našemu úsilí přidali. Jakožto největší jednotný trh na světě, největší světový obchodník a investor a největší poskytovatel rozvojové pomoci může mít EU velmi významný vliv na úspěch Agendy OSN 2030. EU již pro podporu udržitelnosti zavedla řadu nejmodernějších politik na světě. Tímto směrem musíme pokračovat, jen musíme postupovat rychleji, abychom zajistili udržitelnou Evropu do roku 2030. Nemůžeme si dovolit přenést odpovědnost na příští generace a prostor, který máme pro přijímání opatření, se stále zužuje. Rozhodnutí, která v příštích letech přijmeme, nebo nepřijmeme, rozhodnou o tom, zda výše uvedené tendence zvrátíme, nebo ne.

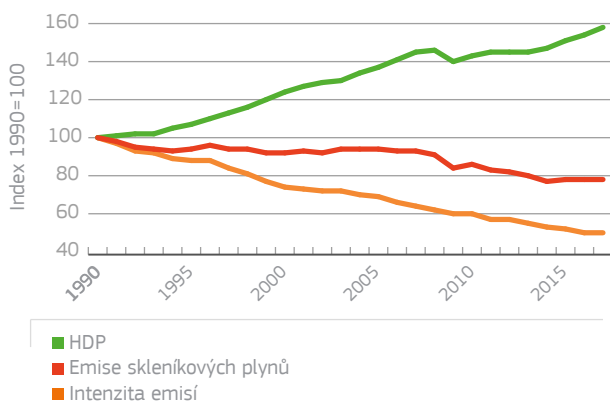
3. Směřování k udržitelné Evropě do roku 2030

Udržitelný rozvoj znamená zlepšení životní úrovně lidí tím, že se jim dostane možnost skutečné volby, vytvoří se příznivé prostředí a poskytne větší a lepší informovanost. Tím bychom se měli dostat do situace, kdy budeme vést „spokojený život v mezích naší planety“,⁽³¹⁾ tak že budeme inteligentněji využívat zdroje a budeme mít k dispozici moderní hospodářství, které bude prospívat našemu zdraví a podpoří dobré životní podmínky.

Proto bychom měli pokračovat v cestě, kterou jsme si předsevzali: v přechodu na nízkouhlíkové hospodářství, které je neutrální z hlediska změny klimatu a účinně využívá zdroje, respektuje biologickou rozmanitost a plně dodržuje Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a 17 cílů udržitelného rozvoje. Tento přechod musí prospívat všem, nesmí nikoho opomenout a musí zajistit rovnost a inkluzivnost. Náš ekonomický růst musí být do budoucna méně závislý na neobnovitelných zdrojích, tak abychom mohli maximálně využívat udržitelně obhospodařované obnovitelné zdroje a ekosystémové služby.

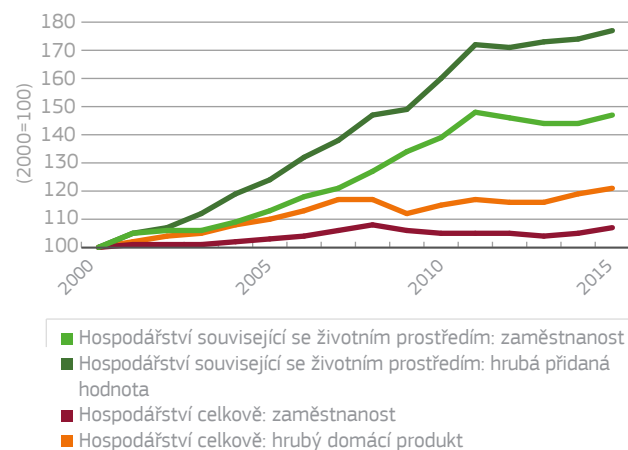
EU tento přechod již začala uskutečňovat. Mezi roky 2000 až 2015 rostla zaměstnanost v odvětví životního prostředí rychleji než v hospodářství jako celku.⁽³²⁾ Nízkouhlíkové technologie se stávají významnou obchodní komoditou, přičemž EU tuje z vysokého kladného obchodního salda. Během období 2012–2015 činila hodnota vývozu čistých energetických technologií z EU 71 miliard EUR, což o 11 miliard EUR převýšilo hodnotu dovozu. EU již nyní dokazuje, že je možné zvyšovat hospodářský růst a zároveň snižovat emise uhlíku.

EU dokazuje, že hospodářský růst a přechod na nízkouhlíkové hospodářství jsou slučitelné

Zdroj: Evropská komise, Evropská agentura pro životní prostředí.

V EU rostou odvětví hospodářství související se životním prostředím rychleji než celkové hospodářství

Zdroj: Eurostat, Evropská komise.

EU může být normou pro zbytek světa, pokud převezme vedoucí úlohu při realizaci cílů udržitelného rozvoje a přechodu k udržitelnému hospodářství, a to i pomocí inteligentních investic a inovací do klíčových základních technologií. EU by pak z výhod tohoto přechodu mohla těžit jako první. Na budoucím globálním trhu by pak rovněž měla největší konkurenční výhodu. To pomůže budovat silnější členské státy v silnější Unii, která lidem pomáhá uskutečňovat jejich cíle ve svobodě a za dobrých životních podmínek, čímž se naplní evropská vize.

Zelený růst by pomohl všem⁽³³⁾, jak výrobcům, tak i spotřebitelům. Odhaduje se, že pokud se podaří splnit cíle udržitelného rozvoje v oblasti potravin, zemědělství, energetiky, materiálů, měst, zdraví a dobrých životních podmínek, mohly by se vytvořit tržní příležitosti v hodnotě vyšší než 10 bilionů EUR.⁽³⁴⁾ Ambice EU dosáhnout ekonomiky, která účinně využívá zdroje a je neutrální z hlediska změny klimatu, ukáže, že zelený přechod může jít ruku v ruce s rostoucí prosperitou. Aby se to podařilo, musí EU a její členské státy stát v čele úsilí v oblasti vědy, technologií a moderní infrastruktury. Musíme rovněž podporovat vznik nových obchodních modelů, odstraňovat překážky na jednotném trhu a využívat nové technologie, např. umělou inteligenci. Důležité horizontální nástroje – výzkum a inovace, financování, stanovování cen a danění, odpovědné chování podniků a nové podnikatelské modely a vzdělávání – vytvoří vhodné podmínky pro změnu v oblasti udržitelnosti, pokud se budou využívat ve

prospěch inovativního zeleného a inkluzivního hospodářského přechodu, který je sociálně spravedlivý.

Aby se nám to podařilo, musíme dále investovat do lidí a různých systémů, které jsou základem naší společnosti. Izolované, nesystematické přístupy se ukázaly být neúčinnými. Musíme vypracovat komplexní a integrované strategie. Například problematiku životního prostředí samotné politiky v oblasti životního prostředí nevyřeší, pokud hospodářské politiky budou i nadále podporovat fosilní paliva, neúčinné využívání zdrojů či neudržitelnou výrobu a spotřebu. Podobně ve čtvrté průmyslové revoluci neobstojí sociální politiky a neochrání pracovní sílu, kterou přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku negativně ovlivňuje: silné politiky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jakož i výzkum a vývoj budou mít rovněž zásadní význam pro vybudování nezbytné odolnosti v naší společnosti.

Je nutné jednat na všech úrovních. Zapojit se musí orgány EU, členské státy a regiony. Města, obce a venkovské oblasti se musí stát hybnou silou změn. Občané, podniky, sociální partneři a výzkumná a znalostní komunita se budou muset spojit a spolupracovat. EU a její členské státy budou muset spolupracovat s mezinárodními partnery. Abychom byli úspěšní, musíme na všech úrovních táhnout za jeden provaz.

3.1 POLITICKÉ ZÁKLADY PRO UDRŽITELNOU BUDOUCNOST

Je tedy nanejvýš důležité, aby přechod k udržitelnosti byl prioritou pro všechny zúčastněné strany v EU. Ty musí dále rozvíjet průřezové politické programy, které byly na úrovni EU v minulých letech přijaty. Velká část evropských politik již na splnění cílů udržitelného rozvoje pracuje, avšak členské státy je ještě musí integrovaným způsobem uvést do praxe. Například náklady vzniklé z důvodu neuplatňování stávajících environmentálních právních předpisů EU, konkrétně náklady na zdravotní péči a přímé náklady související s životním prostředím, jsou odhadovány zhruba na 50 miliard EUR ročně. Pokud by byla pravidla EU v oblasti životního prostředí plně dodržována, nebylo by to pouze ve značný prospěch životního prostředí a našeho zdraví, ale také by to pomohlo vytvořit nová pracovní místa.⁽³⁵⁾

Důležité je urychlit a posílit udržitelná řešení, ale jde také o budování spojení a zvýšení soudržnosti mezi různými programy na všech úrovních. Soudržnost politik je základní podmínkou pro to, abychom mohli splnit cíle udržitelného rozvoje a pro EU zajistili dlouhodobý zelený a inkluzivní růst.

Z poznatků o klíčových výzvách a příležitostech, které má EU v oblasti udržitelnosti, jichž máme k dispozici celou řadu, vyplývá, že je důležité zaměřit se na výrobu a spotřebu v oblasti materiálů a produktů, potravin, energie, mobility a zastavěného prostředí⁽³⁶⁾ a současně nezapomenout na sociální dopady změn v těchto oblastech. Právě zde jsou změny v oblasti udržitelnosti nejvíce zapotřebí a mají potenciálně největší přínos pro hospodářství EU, společnost a přírodní prostředí, stejně jako velmi pozitivní vedlejší účinky v celosvětovém měřítku. Tyto oblasti nefungují izolovaně, nýbrž jsou úzce propojeny a vzájemně se podporují.

3.1.1 Od lineárního hospodářství k oběhovému

Rostoucí nabídka a cenová dostupnost různých materiálů a produktů zjednodušila náš život a přispěla ke zvýšení životní úrovně a kvality života v EU. Nicméně náš způsob života zaměřený na spotřebu vede k nadměrnému využívání zdrojů a rostoucímu tlaku na přírodní kapitál a klima.⁽³⁷⁾

Je třeba, abychom dokázali udržitelným způsobem zajistit další růst naší ekonomiky a zlepšení životní úrovně, jak si lidé přejí. To si bude vyžadovat vývoj nových materiálů a produktů, abychom je byli schopni v rostoucí míře náležitě opětovně využít, opravit a recyklovat. To se projeví nejenom snížením množství odpadu, ale omezí se tak i potřeba získávání nových zdrojů, jež s sebou nese významné náklady a dopady na životní prostředí. V momentě, kdy určitý produkt skončí svůj životní cyklus, až už jde o džínové kalhoty, chytrý telefon, nádobu na potraviny nebo kus nábytku, skutečné oběhové hospodářství zajistí, aby většina jeho materiální hodnoty byla zachována, takže materiál, který byl původně považován za odpad, bude znovu použit pro výrobu nových výrobků.

Oběhové hospodářství snižuje množství odpadu a omezuje potřebu nových zdrojů

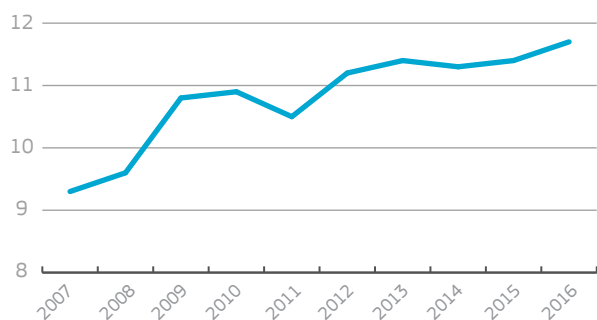

Zdroj: Evropská komise.

Přechod na oběhové hospodářství, a to i na oběhové biohospodářství, nabízí obrovskou příležitost k vytvoření konkurenčních výhod na udržitelném základě. Pokud budou všechna odvětví a veškerý průmysl uplatňovat zásady oběhového hospodářství, bude to ve prospěch evropského životního prostředí i společnosti, a navíc to do roku 2030 může mít čistý hospodářský přínos v hodnotě 1,8 bilionu EUR⁽³⁸⁾ a v tom samém období vytvořit více než jeden milion nových pracovních míst v celé EU⁽³⁹⁾, jakož i hrát zásadní úlohu při snižování emisí skleníkových plynů⁽⁴⁰⁾. Vzhledem k tomu, že produkty EU jsou silně závislé na zdrojích z jiných částí světa, přechod na oběhové hospodářství by EU rovněž pomohl snížit environmentální, sociální a hospodářské tlaky v celosvětovém měřítku a posílil by její strategickou autonomii.

V EU se stále častěji používají druhotné suroviny

Míra použití v %, EU-28

Zdroj: Eurostat.

Hospodářství EU bude optimálně připraveno tovat z přechodu na oběhové hospodářství, pokud z produktů oběhového hospodářství učiní jedny ze svých hlavních obchodních značek a z přechodu bude čerpat konkurenční výhody. Abychom si však tyto výhody zachovali, budeme muset naše úsilí zintenzivnit. Akční plán EU pro oběhové hospodářství, který Junckerova Komise přijala v roce 2015, stanoví opatření, která jsou pro hospodářství EU vodítkem na cestě k oběhovému hospodářství a která mají EU pomoci získat v tomto procesu přechodu vedoucí postavení. Počítá s kroky, které by vedly ke změně spotřebních návyků a způsobů výroby, přičemž se soustředí na vývoj produktů (životnost, opravitelnost, opětovné použití a recyklaci), na nakládání s odpady (předcházení, recyklaci, energetické využití a předcházení skládkování) a větší informovanost spotřebitelů. Téměř všechny prvky tohoto akčního plánu se již podařilo splnit, ale k vybudování plně oběhového hospodářství EU je třeba učinit ještě více kroků.

Přepracovaná strategie EU ohledně biohospodářství představená v roce 2018 doplňuje akční plán EU pro oběhové hospodářství a navrhuje zlepšit a posílit udržitelné využívání obnovitelných zdrojů, stejně jako umožnit, aby byly obnovitelné suroviny a průmyslové vedlejší produkty přetvořeny na výrobky z biologického materiálu (např. paliva, chemikálie, kompozitní obaly, nábytek a hnojiva).

Nyní je zásadní, aby se zavedené politiky skutečně realizovaly v praxi a i nadále na všech úrovních řízení EU upřednostňovaly nová opatření. Například ambiciózní modernizaci právních předpisů EU týkajících se nakládání s odpady budou muset do praxe uvést členské státy. Posuzování životního cyklu produktů by se mělo stát normou a v co největší možné míře by se mělo rozšířit používání rámce pro ekodesign, jenž byl vypracován s cílem zvýšit účinnost produktů, která by snížila spotřebu energie a zdrojů. Je třeba urychlit práci, jež byla zahájena v oblasti chemikálií, netoxického životního prostředí, ekoznaček a ekologické inovace, kritických surovin a hnojiv. Stimulace trhu s druhotnými surovinami musí zůstat významnou prioritou. Prioritní oblastí bude muset i nadále zůstat úspěšná práce týkající se oběhového hospodářství v oblasti plastů a stejně tak se musí dostat podpory a stimulace dodatečným zdrojům a průmyslovým odvětvím, která způsobují silné znečištění (např. potraviny, textilní výrobky a elektronika), aby se staly součástí oběhového hospodářství. Je třeba rozšířit a posílit působnost odvětví založených na biotechnologiích a zároveň chránit naše ekosystémy a zabránit

nadměrnému využívání přírodních zdrojů. Pro dosažení pokroku na cestě k oběhovému hospodářství bychom z oběhového hospodářství měli učinit páteř průmyslové strategie EU a „oběhovost“ umožnit i v nových oblastech a odvětvích. Pro tento cíl je důležité, aby spotřebitelé byli schopni přijímat informovaná rozhodnutí a aby veřejný sektor zvýšil své úsilí a zajistil udržitelné zadávání veřejných zakázek. V současnosti jsou okolnosti příznivé a vlna podpory veřejnosti, které se těší evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství, ukazuje, že se zvyšuje pochopení pro to, aby se v této cestě pokračovalo.

Oběhové hospodářství, konkrétní opatření: EU jako první na světě zavádí komplexní strategii pro plasty

Evropská strategie pro plasty v oběhovém hospodářství⁽⁴¹⁾ a právní předpisy o plastech na jedno použití⁽⁴²⁾ ochrání životní prostředí před znečištěním plastovým odpadem a současně podpoří růst a inovace. Veškeré plastové obaly uváděné na trh EU budou muset být do roku 2030 recyklovatelné hospodářsky reálným způsobem, záměrně přidané mikroplasty a neškodlivější plastové produkty na jedno použití, k nimž existují alternativy, budou zakázány a pro výrobu nových produktů se stále častěji budou používat recyklované plasty.

3.1.2 Udržitelnost od výrobce ke spotřebiteli

Zemědělské odvětví EU a venkovské oblasti mají pro dobré životní podmínky evropských občanů zásadní význam. Naše zemědělství a potravinářský průmysl patří k předním světovým producentům potravin, zaručují jedno z nejlepších potravinových zabezpečení a nabízí pracovní místa milionům evropských občanů. Zemědělci EU jako první pečují o přírodní prostředí, jelikož se starají o přírodní zdroje na 48 % území EU, stejně jako lesníci, kteří obstarávají dalších 40 %. Venkovské oblasti v EU jsou příležitostí pro inovativní odvětví, např. biohospodářství. Navíc mají velký význam pro rekreaci a cestovní ruch. Jelikož se však nadále zvyšují průměrné teploty a zhoršuje se stav přírodního prostředí, jsou zemědělci a lesníci nejvíce bezprostředně postíženi.

Při ochraně klimatu a životního prostředí dosahuje zemědělství EU reálného pokroku – emise skleníkových plynů se od roku 1990 snížily o 20 % a množství dusičnanů v řekách o 17,7 %. Nicméně známé problémy přetrvávají. Pokud chceme modernizovat naše

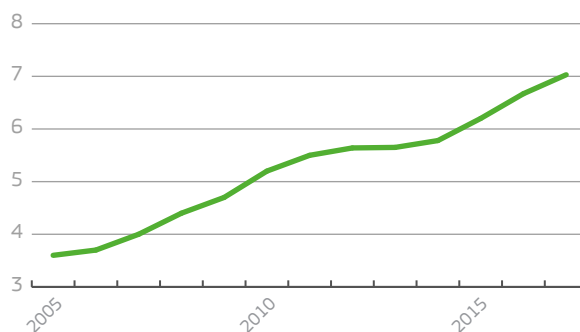
hospodářství, chránit naše životní prostředí a zlepšit kvalitu našich potravin, musí být napravena nerovnováha v našem potravinovém řetězci, ať už jde o zemědělství a rybolov, potravinářský a nápojový průmysl, dopravu, distribuci nebo spotřebu.

Cíle udržitelného rozvoje nabízí cestu vpřed. Odhaduje se, že globální potravinářský a zemědělský systém, který by respektoval cíle udržitelného rozvoje, by mohl do roku 2030 vytvořit novou ekonomickou hodnotu přesahující 1,8 bilionu EUR.⁽⁴³⁾ Pro rostoucí světovou populaci by mohl poskytovat výživné a cenově dostupné potraviny, generovat vyšší příjmy, pomoci obnovit lesy, sladkovodní zdroje a ekosystémy, přičemž jeho odolnost vůči klimatickým rizikům by byla mnohem větší.⁽⁴⁴⁾ Podle očekávání by postupy udržitelné výroby v zemědělství a potravinářském průmyslu měly do roku 2050 vytvořit více než 200 milionů pracovních míst na plný úvazek.⁽⁴⁵⁾

Poptávka po udržitelných postupech nadále roste. Občané si čím dál tím více cení potravin vyrobených postupy, které mají pro společnost širší přínos, jako je ekologická produkce, produkty se zeměpisným označením, systémy výroby potravin v blízkosti spotřebitele, které mají menší uhlíkovou stopu, a inovativní řešení v oblasti nízkoe emisní výroby potravin. Podíl ekologického zemědělství, které se zaměřuje na ochranu životního prostředí a dobré životní podmínky zvířat, od roku 2005 ve všech členských státech EU stále roste a očekává se, že tomu tak bude i nadále.⁽⁴⁶⁾

Ekologické zemědělství je v EU na vzestupu. V letech 2005–2016 se celková plocha jím obhospodařované zemědělské půdy téměř zdvojnásobila

Plocha obhospodařovaná ekologickým zemědělstvím, % využívané zemědělské půdy

Zdroj: Eurostat.

EU je největším světovým vývozcem i dovozcem zemědělsko-potravinářských produktů⁽⁴⁷⁾ a jako taková má dobrou pozici, aby mohla těžit z výhod této ekonomické příležitosti a stala se globálním vedoucím

aktérem v oblasti potravin produkovaných udržitelným způsobem. Aby se tak stalo, potřebujeme komplexní přístup, který skutečně změní způsob, jakým vyrábíme, transformujeme, konzumujeme a distribuujeme potraviny: je nutné urychlit přechod na udržitelný potravinový systém, který bude vycházet ze zásad oběhového hospodářství, a učinit inovativní a zdravou výrobu potravin, která je šetrná k životnímu prostředí a podporuje dobré životní podmínky zvířat, je bezpečná a produkuje výživné potraviny, jednou z našich hlavních obchodních značek.

Komise navrhla modernizovanou společnou zemědělskou politiku (SZP), v jejímž rámci vnitrostátní plány členských států budou muset respektovat přísné zásady udržitelnosti, jež jsou pevnou součástí cílů této politiky. Díky společné rybářské politice se značně zlepšila udržitelnost evropského rybolovu. Řádné provádění společné rybářské politiky je však i nadále důležité, stejně jako udržitelné řízení všech populací ryb a rozvoj udržitelné akvakultury.

Rámeček: Modernizovaná SZP podporuje přechod na udržitelné zemědělství

Budoucí SZP (v letech 2021–2027)⁽⁴⁸⁾ bude nadále zajišťovat přístup k vysoce kvalitním potravinám a silnou podporu jedinečného evropského modelu zemědělství, ještě více se zaměří na životní prostředí a klima a bude podporovat pokračující přechod k udržitelnějšímu zemědělskému odvětví a rozvoj dynamických venkovských oblastí.

V jejím rámci nastanou nové povinnosti, včetně povinnosti zachovávat pomocí ochrany mokřadů a rašelinišť půdy bohaté na uhlík; používat povinný nástroj pro hospodaření s živinami s cílem zlepšit kvalitu vody a snížit úroveň amoniaku a oxidu dusného a využívat střídání plodin místo jejich diver . Všichni zemědělci, kteří pr z podpory v rámci SZP, budou muset tyto základní normy dodržovat.

Každý členský stát bude muset vypracovat ekologické programy, jimiž bude zemědělce podporovat a/nebo motivovat, aby nad rámec povinných požadavků přednostně používali zemědělské postupy, které jsou příznivé pro klima a životní prostředí. Kromě toho budou mít zemědělci možnost přispět k lepší udržitelnosti a prostřednictvím různých nepovinných režimů získat dodatečnou podporu.

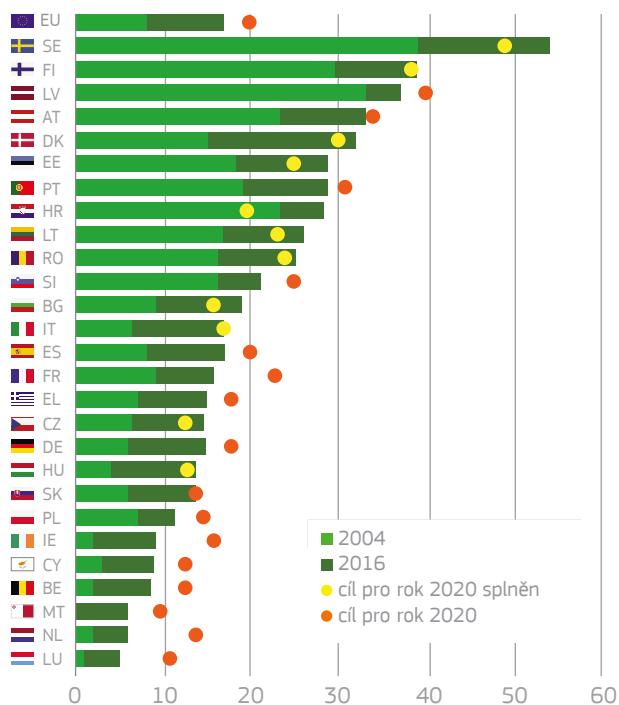
V tomto ohledu je důležité prosazovat obezřetnější používání antimikrobiálních látek, aby se snížilo riziko další antimikrobiální rezistence u zvířat a lidí⁽⁴⁹⁾, provádět akční plán EU pro boj proti plýtvání potravinami, ještě více se zaměřit na normy týkající se dobrých životních podmínek zvířat, zajistit trvale udržitelné používání pesticidů a přeměňovat biologický odpad, zbytky a výměty v hodnotné zdroje. Vhodná a inovativní opatření (včetně lepšího vzdělávání a informací pro spotřebitele), která by nabídla skutečně, cenově dostupné a zdravé možnosti výběru potravin, by mohla přispět k transparentnosti hodnotových řetězců a motivovat výrobce a supermarketky k tomu, aby nabízeli potraviny vyrobené udržitelným způsobem, a spotřebitele pobízet k jejich výběru a ke zdravému způsobu stravování. Přechod k udržitelnější spotřebě živočišných produktů by kromě toho měl pro spotřebitele významný zdravotní přínos a pozitivní vliv na přírodní prostředí.⁽⁵⁰⁾

3.1.3 Energie, budovy a mobilita, jež obtojí v budoucnosti

Čistá energie je klíčem k udržitelné budoucnosti. Abychom snížili náš negativní vliv na životní prostředí a ochránili zdraví evropských občanů, musíme energii vyrábět, skladovat a spotřebovávat trvale udržitelným způsobem.

EU je již nyní, pokud jde o uhlík, jedním z nejučinnějších hospodářství na světě. Obnovitelná energie je nedílnou součástí skladby zdrojů energie v Evropě a více než polovina dodávek elektrické energie v EU je z hlediska změny klimatu neutrální. Opatření v oblasti energetické účinnosti (mj. označování energetickými štítky) spotřebu energie v posledních letech snížila.⁽⁵¹⁾ Lidé při koupi spotřebičů stále častěji volí energeticky účinné alternativy. Díky energii z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti existuje v Evropě téměř 1,5 milionu pracovních míst.

V roce 2016 činil podíl obnovitelné energie 17 % z celkové energie spotřebované v EU. Pokrok na cestě ke splnění cíle pro rok 2020 ve výši 20 %
V % hrubé celkové spotřeby energie

Zdroj: Eurostat.

Evropská komise vypracovala strategii energetické unie a zavedla tím jeden z nejkompexnějších globálních politických rámců pro přechod na čistou energii a hospodářskou modernizaci, který spojuje politiky klimatu, energetiky, dopravy, výzkumu a další. Součástí nařízení o energetické unii je cíl, aby v roce 2030 představovala energie z obnovitelných zdrojů alespoň 32 % celkové spotřeby energie a energie se účinně využívala alespoň z 32,5 %. Pokud tyto cíle splníme, překročíme rámec našeho závazku podle Pařížské dohody, kterým je snížit – ve srovnání s úrovní z roku 1990 – emise skleníkových plynů do roku 2030 alespoň o 40 %.

Rámeček: Čistá energie je příležitost pro zaměstnanost a růst

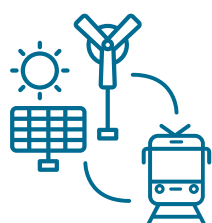
Mezi lety 2008 a 2014 se počet pracovních míst v oblasti technologií obnovitelných zdrojů energie zvýšil o 70 %. Existuje potenciál k vytvoření dalších 900 000 pracovních míst do roku 2030 za předpokladu, že budou mobilizovány veřejné a soukromé investice. Až 400 000 dalších pracovních míst na lokální úrovni by mohlo vzniknout v odvětví energetické účinnosti.

Po roce 2030 je třeba udělat více, aby byla zachována litera a duch Pařížské dohody a byl plně využit hospodářský potenciál transformace energetiky. EU může výrazně snížit svou drahou závislost na fosilních palivech, zredukovat výdaje za dovoz těchto paliv o přibližně 260 miliard EUR, zvýšit svou energetickou soběstačnost a přispět k vytvoření spravedlivějšího trhu s energií. Je důležité, abychom i nadále pokračovali v integraci energetického trhu, a to tak, že budeme vytvářet chybějící propojení a usnadňovat přeshraniční obchod s energií. Přechod na čistou energii lze také podpořit využíváním energie z oceánů a větrné energie na moři. EU má v této oblasti vedoucí postavení a měla by i nadále využívat své výhody „prvního tahu“.

Jelikož jsou dnes **budovy** odpovědné za přibližně 40 % spotřeby energie, je zapotřebí propagovat zlepšení jejich energetické účinnosti prostřednictvím renovace a modernizace. Tento proces již začal. Například environmentální průmysl zabývající se zejména renovacemi budov vytváří v Evropě více než 3,4 milionu pracovních míst. Aby se snížila energetická náročnost budov, je nutné více využívat účinné a čisté elektrické vytápění, ale také inteligentní budovy a zařízení a zlepšené materiály pro izolaci, a plně tak dodržovat zásady oběhového hospodářství. Směrnice o energetické náročnosti budov má za cíl zlepšit kvalitu života pomocí lépe izolovaných a ventilovaných domů, které se tak mají stát lepším místem k životu, a jejím dalším cílem je dekarbonizace budov do roku 2050. Tato opatření mají zlevnit životní náklady, a ušetřit tedy lidem peníze. Je ovšem nejprve nutné najít cestu a způsob, jak lidem při přechodu k čisté energii pomoci.

Další významnou hnací silou pro přechod k budoucnosti, která používá čistou energii, účinně využívá zdroje a je uhlíkově neutrální, je odvětví **mobility**, mj. městská mobilita, transevropské sítě, silniční doprava, jakož i lodní doprava a letectví. Doprava a služby mobility zaměstnávají přibližně 11 milionů lidí a poptávka po mobilitě je dnes vysoká. Doprava však vede ke znečištění ovzduší, hluku, přetížení a nehodám. Toto odvětví již způsobuje téměř čtvrtinu emisí skleníkových plynů v Evropě a jeho uhlíková stopa se zvětšuje. Akční plán pro nízkoemisní mobilitu, který Komise předložila v roce 2016, a návrhy související se strategií „Evropa v pohybu“, které následovaly později, počítá s řadou opatření, jež mají zvýšit udržitelnost našeho dopravního systému. Cílem těchto opatření je snížit emise skleníkových plynů a povzbudit evropské podniky k investicím do čisté dopravy. To také přispěje k vytváření pracovních míst a růstu. Naší prioritou musí být čisté a cenově dostupné

alternativy, aby na silnicích v EU jezdila pouze vozidla s nulovými emisemi a abychom optimálně využili digitální technologie s cílem pomoci snížit spotřebu paliva. Snížit emise také pomáhají družicové navigační systémy EU, např. v letecké a silniční dopravě.

Podíl energie z **obnovitelných zdrojů** používané v **dopravě** se za 10 let **téměř ztrojnásobil** a v roce 2016 činil 7,1 %.

Eurostat 2018

Jako jedni z prvních musí přechod k udržitelné mobilitě uskutečnit města. Ta hrají důležitou roli, přičemž jejich úkol spočívá v udržitelném urbanistickém plánování, integraci územního plánování a řešení nároků na mobilitu a infrastrukturu. Městským oblastem je třeba pomoci při digitalizaci, automatizaci a hledání dalších inovativních řešení. Městské oblasti musí usilovat o aktivní a sdílenou dopravu, ať již jde o podporu pěší chůze, jízdy na kole nebo služeb spolujízdy (*car-sharing, car-pooling*).

Abychom zajistili, že příležitosti, které nabízí oběhové hospodářství, budou maximálně využity, je také důležité zaměřit se na vývoj vozidel a skončení jejich životnosti, stejně jako na dopravní infrastrukturu. Vozidla, jejichž životnost skončila, obsahují mnoho hodnotných materiálů. Právní rámec EU týkající se vozidel s ukončenou životností od výrobců požaduje, aby vyvíjeli a vyráběli nová vozidla bez použití nebezpečných látek, a to takovým způsobem, aby bylo snadné materiály ze starých vozidel znovu použít a recyklovat a vyrobit z nich nové produkty.

Abychom dosáhli účinnějšího recyklování, je v našich možnostech a také zapotřebí lépe využívat recyklované materiály, které jsou k dispozici ve vozidlech a dopravní infrastruktuře. Pokud se v EU například zvýší míra sběru a recyklace baterií elektrických automobilů, může se tím snížit závislost na dovážených materiálech, což pomůže zachovat hodnotu zpětně získaných materiálů v hospodářství EU. Pro maximální využití potenciálu oběhového hospodářství v odvětví dopravy budou nutné další pobídky, jak regulační, tak

3.1.4 Zajistit, aby přechod byl sociálně spravedlivý

Solidarita a prosperita jsou hodnoty samy o sobě a tvoří podstatu naší svobodné a demokratické společnosti.

Přechod k ekologicky udržitelnému hospodářskému růstu a konkurenceschopnosti se může podařit pouze tehdy, pokud bude zároveň podporovat začlenění. Změna směrem k udržitelnosti tedy také znamená prosazování sociálních práv a dobrých životních podmínek pro všechny, jakož i podporu sociální soudržnosti v členských státech a v celé EU.

Přechod k udržitelnosti může mít velmi pozitivní vnější efekt na obecné blaho ze sociálního hlediska. Kromě toho, že je předpokladem pro vytváření důstojných pracovních míst, může mít významný přínos i pro zdraví. Je obecně známo, že dobré zdraví úzce souvisí se stavem našeho přírodního prostředí. V této souvislosti je ukázkovým příkladem škodlivý dopad znečištění ovzduší a vody. Udržitelné potravinové systémy mohou poskytnout vysoce kvalitní výživné potraviny všem občanům.

Rámeček: Právní předpisy EU o chemických látkách významně přispěly k zajištění vysoké úrovně ochrany lidského zdraví. V posledních čtyřech desetiletích se velmi výrazně snížila míra, v jaké jsou lidé a životní prostředí vystaveny nebezpečným látkám. Právní předpisy EU rovněž přispěly ke snížení působení určitých karcinogenů na pracovišti a odhaduje se, že za posledních 20 let pomohly v EU zabránit jednomu milionu nových případů rakoviny.

Vytváření synergií a modernizace našeho hospodářství s sebou někdy rovněž přináší obtížné kompromisy. Přechod k udržitelnosti sice vytvoří nová pracovní místa, avšak tradiční zaměstnání mohou zaniknout nebo se změnit – i s ohledem na digitalizaci a automatizaci – což může na pracovním trhu vést k dočasnému napětí. Pokud jde o trh práce, v současnosti není například jasné, jaký přesně bude dopad umělé inteligence.

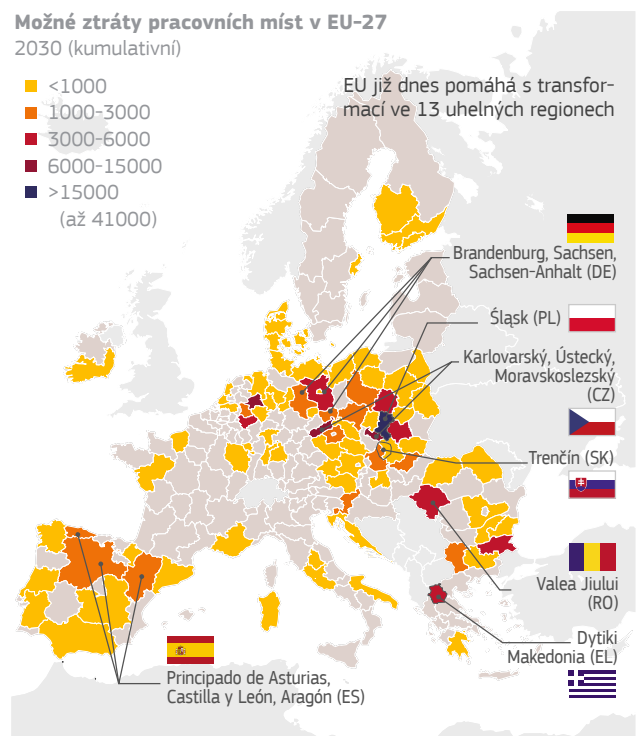
Přestože se mnohé domácnosti potýkají s problémy s penězi, veřejnost stále více chápe potřebu změny způsobu výroby a spotřeby. Nejenom tyto výzvy, ale i například náklady na modernizaci domů, automobilů nebo zlepšení dovedností mohou poměrně citelně zasáhnout střední a nižší třídu a znamenat další větší zátěž.

Přechod k udržitelnosti má důsledky pro zaměstnance v dotčených oblastech podnikání a v některých případech i pro celé regiony. Základním principem pro úspěšnost tohoto procesu je nikoho neopomenout. Není možné, aby se nám podařilo uskutečnit přechod k udržitelnosti na úkor skupin lidí, komunit, odvětví nebo regionů.

Všichni členové naší společnosti musí mít rovnou příležitost přispět k udržitelné budoucnosti Evropy a mít z tohoto přechodu prospěch. V první řadě musíme posílit postavení žen, aby se mohly účastnit trhu práce a získat ekonomickou nezávislost.

Abychom úspěšně dovedli naši společnost na cestu udržitelnosti, musíme zajistit, aby naše politiky pomohly všem evropským občanům aktivně se této změny účastnit, a to také tím, že je podpoří při získávání nezbytných dovedností. Komise například zahájila iniciativu „Uhelné regiony procházející transformací“, která pomáhá vypracovat strategie a projekty, jež by určitým regionům v EU umožnily přijatelnou sociální, hospodářskou a technologickou transformaci, a jejíž platnost bude rozšířena na regiony s vysokými emisemi uhlíku. Takové včasné iniciativy, které dopředu reagují na problémy související s přechodem, je třeba ještě více podpořit a uplatnit na další odvětví, které potřebují transformaci. Například se jedná o automobilový průmysl a určitá potravinářská odvětví.

EU se dopředu připravuje na přechod v uhelných regionech

Zdroj: Evropská komise (GŘ JRC, GŘ REGIO).

Zajistit, aby byl přechod sociálně inkluzivní a spravedlivý, je rovněž zásadní pro to, aby jej přijala veřejnost a aby se stal úspěchem pro všechny. Znamená to, že je zapotřebí, aby se zvýšila účast na trhu práce a

pracovní podmínky byly spravedlivější, stejně jako je nutné zaměřit se na kvalitu pracovních míst a pracovní podmínky. Stejně tak musí být dodržována práva menšin.

V této souvislosti je třeba zmínit migraci, která – pokud je řízená, legální a dobře organizovaná – může vytvořit pro evropské hospodářství řadu příležitostí a pomoci zvládat demografické změny, a to jak v zemích původu migrantů, tak i v zemích, do kterých migranti směřují. Pro zajištění sociální soudržnosti je zásadní, stejně jako je to naší společnou odpovědností, aby všichni migranti, kteří oprávněně a legitimně sídlí na území EU, byli integrováni a plně se účastnili kulturního, sociálního i hospodářského života společnosti.⁽⁵²⁾

Pro přechod k udržitelnosti jsou rovněž nutné investice do účinných a integrovaných systémů sociální ochrany, a to i do kvality služeb, jako je vzdělávání, odborná příprava, celoživotní učení, péče o děti, mimoškolní péče pro děti, zdravotní a dlouhodobá péče. To je zásadní pro zajištění rovných příležitostí pro všechny a pro podporu hospodářské a sociální konvergence. Zejména se musí zlepšit zdravotní systémy, aby byly pro všechny pacienty lépe přístupné a dostupnější, stejně tak se musí zlepšit přístup k lékům a zájem o vlastního pacienta a musí se posílit zaměření na podporu zdraví a prevenci chorob. Je důležité, aby se rozšířilo a zlepšilo plánování a prognózy ohledně pracovních sil ve zdravotnictví a aby se více používaly nákladově efektivní digitální technologie.⁽⁵³⁾

Investice do sociální oblasti proto musí zůstat jednou z hlavních priorit EU a jejích členských států. Důležitým vodítkem je diskusní dokument o sociální Evropě⁽⁵⁴⁾, který podrobně zkoumá možnosti, jak přizpůsobit naše sociální modely výzvám, kterým čelíme. Hlavním rámcem pro další pokrok v této oblasti je pro EU evropský pilíř sociálních práv, který orgány EU vyhlásily v listopadu 2017. Tento pilíř přináší pokyny pro obnovený proces zlepšování pracovních a životních podmínek. Stanoví hlavní zásady a práva v oblasti zaměstnanosti a sociálních věcí. Nyní se musíme zaměřit na dosažení jeho cílů. Na cestě k udržitelnosti musíme také zajistit, aby realizace cílů pilíře pomohla lidem získat potřebné dovednosti pro zaměstnání, která podporují přechod na zelenou ekonomiku.

V rámci přechodu k udržitelnosti je také zapotřebí nadále pomáhat členským státům a regionům při růstu a vzájemném sblížení, jakož i zabránit větším regionálním nespravedlnostem a nerovnostem v rámci EU a mezi městskými a venkovskými oblastmi.

Venkovské oblasti sice tvoří 75 % území EU, avšak více než dvě třetiny evropské populace žijí v městských oblastech. Tyto oblasti generují až 85 % HDP EU, spotřebovávají 60–80 % energie a potýkají se s problémy, jako je přetížení, nedostatek vhodného bydlení, znečištění ovzduší a klesající kvalita infrastruktury.⁽⁵⁵⁾ Realizace a další vývoj městské agendy EU by měly zůstat prioritou a musíme usilovat o větší synergie mezi různými politikami udržitelnosti a dalšími nástroji.

Venkovské oblasti jsou hlavními dodavateli potravin, energie a materiálů, které konzumujeme, a jsou tudíž pro přechod k udržitelnosti zásadní. Jedním z příkladů oblastí, ve kterých můžeme významně podpořit dekarbonizaci našeho hospodářství a zároveň vytvořit pracovní místa na venkově, je biohospodářství. Udržitelný cestovní ruch a potravinové systémy jsou také vhodnými příklady hospodářských příležitostí ve venkovských oblastech, stejně jako ochrana a podpora kulturního a přírodního dědictví.

Samotná opatření EU – např. politika soudržnosti, politiky rozvoje venkova a iniciativa EU pro inteligentní vesnice – nebudou postačovat. Všichni aktéři, i vnitrostátní a regionální, se budou muset zapojit, aby se urychlil přechod k udržitelnosti a aby byly uplatňovány vhodné regulační a další přístupy, které zlepší situaci ve venkovských oblastech a zajistí zde rovnocenné životní podmínky.

3.2 HORIZONTÁLNÍ NÁSTROJE PRO PŘECHOD K UDRŽITELNOSTI

3.2.1 Vzdělávání, věda, technologie, výzkum, inovace a digitalizace

Vzdělávání, věda, technologie, výzkum a inovace jsou nezbytným předpokladem pro dosažení udržitelného hospodářství EU, které bude naplňovat cíle udržitelného rozvoje⁽⁵⁶⁾. Musíme pokračovat ve zvyšování povědomí, rozšiřovat své znalosti a zdokonalovat se ve svých dovednostech. Měli bychom se na cíle udržitelného rozvoje zaměřit a do těchto oblastí více investovat.

Vzdělávání, odborná příprava a celoživotní učení jsou nezbytné pro vytváření kultury udržitelnosti. Představitelé EU se dohodli na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025, aby se v plné míře využil potenciál, který mají vzdělávání, odborná příprava a kultura jakožto hnací síla pro vytváření pracovních míst, hospodářský růst a sociální spravedlnost. Vzdělávání je výhodou samo o sobě a zároveň

neocenitelným prostředkem k dosažení udržitelného rozvoje. Zlepšování rovného přístupu k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a odborné přípravě ve všech životních etapách, od předškolního věku až po vysokoškolské vzdělávání a vzdělávání dospělých, proto musí být věnována velká pozornost. Vzdělávací instituce na všech úrovních by měly být povzbuzovány k tomu, aby přijaly cíle udržitelného rozvoje jako vodítka pro svou činnost a aby se staly místem, kde se dovednosti potřebné pro udržitelnost nejen vyučují, ale i prakticky uplatňují. Měla by také proběhnout reforma a modernizace vzdělávacích systémů od budování zelených škol a univerzit až po rozvoj nových dovedností potřebných pro digitální ekonomiku.

K prioritám by v tomto směru mělo patřit rozšiřování dovedností v oblasti informačních a komunikačních technologií a klíčové digitální kompetence v souladu s akčním plánem digitálního vzdělávání EU⁽⁵⁷⁾ a umělá inteligence⁽⁵⁸⁾. Pro splnění cílů udržitelného rozvoje je jasnou prioritou využití síly digitalizace. EU je plně odhodlána rozvíjet kapacity a odborné znalosti v klíčových digitálních technologiích, jako je konektivita, internet věcí, kybernetická bezpečnost, technologie blockchain nebo vysoce výkonná výpočetní technika, a zároveň věnovat pozornost případným negativním externalitám digitálních infrastruktur.

Umělá inteligence je oblastí, v níž EU zaostává za Čínou a Spojenými státy⁽⁵⁹⁾. EU je potřebuje rychle dohnat, aby mohla těžit z hospodářských přínosů a současně zaujmout celosvětově přední pozici při vytváření nezbytné nové etiky, která by měla tuto novou technologii doprovázet. Tím může EU pomoci zajistit, aby byla umělá inteligence pro život a práci lidí opravdu přínosem. Tím, že je schopna okamžitě zpracovat velké objemy dat, může umělá inteligence významně zvýšit produktivitu v mnoha oblastech, jako je zdravotní péče, energetika, zemědělství, vzdělávání a ochrana životního prostředí. Například v zemědělství používají v současné době výzkumní pracovníci umělou inteligenci a data velkého objemu při předpovídání výnosů již několik měsíců před sklizní, čímž mohou zemědělcům pomoci se zvyšováním produktivity, s přijímáním informovaných rozhodnutí o tom, co pěstovat, a v konečném důsledku i s lepším zajišťováním potravin⁽⁶⁰⁾.

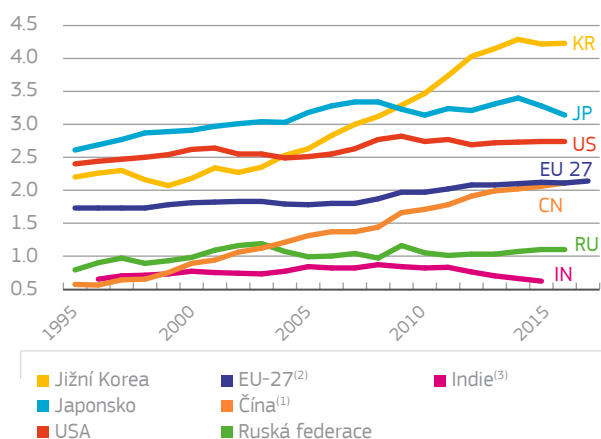
Výzkum a inovace mají významnou úlohu jako katalyzátor změn. Jsou nástrojem pro analýzu dopadů změn a zajišťují, aby případná transformace vedla ke zlepšení našich životů. Rovněž nám umožňují šetřit prostředky. Dnešní vyšší investice do inovací a technologického rozvoje nám v dlouhodobém horizontu

pomohou snížit náklady na splnění našich dlouhodobých politických cílů, např. v souvislosti s našimi klimatickými a environmentálními cíli. V Evropě najdeme špičkové odborníky, dovednosti, jakož i vrozenou lidskou tvořivost. EU se může opřít o silnou komunitu výzkumných pracovníků a inovátorů, a může se tak ujmout vedení při rozvíjení a zavádění průlomových řešení pro zelený a inkluzivní růst, jež se využijí nejen v EU, ale i ve světě.

Aby však mohly členské státy EU tento potenciál plně využít, musí zvýšit své výdaje na výzkum. EU sice schválila cíl, že se do roku 2020 budou 3 % HDP členských států investovat do výzkumu, vývoje a inovací, k jeho dosažení je však stále ještě daleko.

Čína investuje do výzkumu a vývoje v takové míře, že předstihuje jak EU, tak USA

Intenzita výzkumu a vývoje (celkově výdaje na VaV, % HDP), 1995–2017

Poznámky: (1) CN: Čína bez Hongkongu (2) EU-27: bez UK. (3) IN: Údaje za rok 2012, 2013 a 2014 nejsou k dispozici. Hodnoty extrapolovalo GŘ RTD.

Zdroj: GŘ pro výzkum a inovace – oddělení pro reformy a hospodářský dopad – zpravodajské informace země, údaje: Eurostat, OECD, UNESCO.

Na úrovni EU jsou to rámcové programy pro výzkum a inovace, které by měly urychlit investice i dosažení udržitelné konkurenceschopnosti a růstu. V zájmu urychlení přechodu k udržitelnosti musí být nancování výzkumu a inovací doplněno strategickým přístupem k investicím, což umožní, aby se na trh dostala inovativní řešení, protože ta často vyžadují kapitálově náročné a vysoce rizikové investice. S cílem pomoci snížit rizika u těchto investic, a tím zvýšit jejich atraktivitu pro soukromé subjekty, byly vytvořeny takové nástroje, jako

je Evropský fond pro strategické investice. Nedávno navržená Evropská rada pro inovace může v tomto ohledu také pomoci, protože podpoří špičkové inovátory, začínající podniky, malé podniky i výzkumné pracovníky, aby uspěli ve vysoce rizikových inovativních projektech, rozšiřovali pole své působnosti na mezinárodní úrovni a vzájemně se intelektuálně obohacovali.

EU a její členské státy by se mohly zaměřit na nancování průlomových a přelomových technologií a inovativních společností, které mají potenciál získat při přechodu k udržitelnosti na trhu EU i na světových trzích vedoucí postavení, a zároveň na účinné a včasné zavádění těchto inovací. Zvláštní pozornost by měla být věnována udržitelným a inovativním zemědělským postupům a potravinovým systémům, čisté technologii, zdraví lidí i zvířat, řešením v oblasti ekosystémových služeb a produktům a výrobním metodám účinně využívajícím zdroje. Kromě toho je nutný podpůrný regulační rámec, který podpoří účinné zavádění inovací pro udržitelný rozvoj.

EU a její členské státy by také měly podpořit pevnější vazby mezi výzkumnými pracovníky a podniky. Pro podporu udržitelného rozvoje jsou důležitá střediska EU zaměřená na výzkum, vývoj a inovace a podnikatelské inkubátory, kde se mohou setkávat výzkumní pracovníci a zástupci podniků, vyměňovat si osvědčené postupy a urychlovat inovace. Zatímco velké podniky mohou disponovat vlastními prostředky na rozvoj své výzkumné činnosti, u malých a středních podniků tomu tak často není. Tyto rozdíly by mohly smazat silnější přímé vazby na výzkumné pracovníky.

Rámeček: Evropský inovační a technologický institut (EIT) se 40 inovačními centry po celé EU propojuje znalostní trojúhelník (vzdělávání, výzkum a podnikání). Byla zahájena činnost několika **znalostních a inovačních společenství** a další budou následovat. Tato společenství se **zaměřují na hlavní společenské výzvy v EU související s cíli udržitelného rozvoje**, jako jsou klima, energetika, potravinářství, zdravotnictví, suroviny, digitální problematika, městská mobilita a vyspělá výroba. Těmito problémy se společně zabývá více než 1 200 partnerů z oblasti podnikání, výzkumu a vzdělávání.

3.2.2 Financování, stanovování cen, daně a hospodářská soutěž

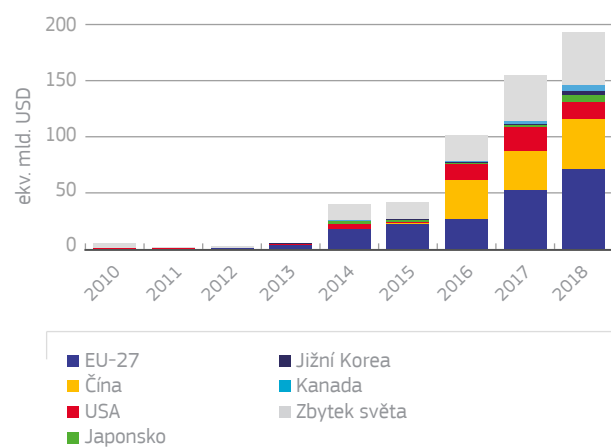
Náklady vyplývající z nečinnosti jsou ve střednědobém i v dlouhodobém horizontu obrovské. Současně i přechod k udržitelnosti s sebou nese značné krátkodobé investice a znamená zásadní změnu toho, jak funguje systém. Dosažení cílů udržitelného rozvoje by podle odhadů vyžadovalo v celosvětovém měřítku přibližně 4,5 až 6 bilionů EUR⁽⁶¹⁾. K dosažení cílů, jež si EU vtyčila do roku 2030 v Paříži a k nimž patří mimo jiné snížení emisí skleníkových plynů o 40 %, budou zapotřebí další investice v přibližné výši 180 miliard EUR. Na plnění cílů udržitelného rozvoje je třeba lépe a inteligentněji nasměrovat veřejné prostředky, ale naše potřeby nebudeme schopni uspokojit, pokud k udržitelnosti nepřejde také soukromý sektor. Aktivace finančních prostředků ve prospěch přechodu musí jít ruku v ruce s postupným ukončováním financování projektů, které poškozují cíl zeleného a inkluzivního hospodářského růstu.

Aktivovat soukromé finanční prostředky pro veřejně prospěšné účely si klade za cíl investiční plán pro Evropu. Byl zahájen v roce 2015 a jeho nástroj, Evropský fond pro strategické investice, dosud mobilizoval 370 miliard EUR celkových investic v klíčových oblastech nezbytných pro modernizaci evropského hospodářství. Mezi tyto oblasti patří energie z obnovitelných zdrojů, energetická účinnost, výzkum, vývoj a inovace, ale i sociální infrastruktura, jako např. sociální a cenově dostupné bydlení. Pro příští rozpočtový rámec od roku 2021 do roku 2027 navrhla Komise zdvojnásobit rozpočtové zdroje pro sociální sektor, včetně sociálního podnikání, a zavést pouze udržitelnou infrastrukturu. Skupina Evropské investiční banky je již dnes největším multilaterálním poskytovatelem finančních prostředků na opatření v oblasti klimatu na světě a na zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně vyčleňuje alespoň 25 % svých investic.

Komise – na základě doporučení skupiny odborníků na vysoké úrovni – připravila rovněž plán na posílení významu financování při dosahování dobře fungujícího hospodářství, které plní i environmentální a sociální cíle. Akční plán udržitelného financování⁽⁶²⁾ a legislativní návrhy, které následovaly, pomohou investorům přijímat informovaná investiční rozhodnutí, založená na jasných kritériích, co jsou to udržitelné investice. To by mělo usnadnit a urychlit navýšení investic do udržitelných projektů jak v EU, tak ve světě a zároveň podnítit investory k tomu, aby se vyhýbali neudržitelným investicím.

Zelené dluhopisy jsou na vzestupu, ale na světovém trhu s dluhopisy zůstávají stále pouze okrajovou záležitostí (zhruba 1 %)

Vydávání zelených dluhopisů, za rok, podle země

Zdroj: Světová banka, Bloomberg.

Dále by se měl klást důraz na propojení udržitelného financování s reálnou ekonomikou, aby se zvýšená poptávka po udržitelných výrobcích a službách od investorů vyrovnala zvýšenou nabídkou. V tomto ohledu bude mít hlavní význam efektivní oceňování externalit. Další úsilí by mělo být věnováno také informování evropských občanů o investičním systému, aby měli více informací o činnosti podniku, který investuje a o tom, jak volat k odpovědnosti správce fondu v případě, že s jejich penězi není nakládáno udržitelným způsobem.

EU pro systému směrem k udržitelnosti:

- **Zavedením společného jazyka:** jednotného systému klasifikace EU („taxonomie“) pro definování toho, které hospodářské činnosti jsou udržitelné, a pro určování oblastí, kde mohou mít udržitelné investice největší dopad.
- **Snížením rizika „greenwashingu“:** vytvořením norem a označení pro „zelené“ a „černé“ produkty, které umožní investorům snadno identifikovat investice, jež splňují ekologická nebo nízkouhlíková kritéria.
- **Začleněním udržitelnosti do investičního poradenství:** požadavek, aby pojišťovací a investiční společnosti radily klientům na základě jejich preferencí v oblasti udržitelnosti.
- **Vypracováním referenčních hodnot udržitelnosti a zvýšením jejich transparentnosti.**
- **Vyjasněním povinností institucionálních investorů a správců aktiv:** tím se zajistí, že budou ve svých investičních rozhodnutích přihlížet k aspektům udržitelnosti, a zpřísní se požadavky na poskytování informací.
- **Zvýšením transparentnosti při podnikovém výkaznictví:** revize pokynů týkajících se zveřejňování informací.
- **Začleněním hlediska udržitelnosti do obezřetnostních požadavků:** začlenění zeleného podpůrného faktoru, je-li to odůvodněné z hlediska rizika, aby se zajistila stabilita.

Aby se zabezpečila finanční kapacita orgánů veřejné správy pro investování do přechodu k udržitelnosti, je rovněž třeba přijmout opatření k dosažení udržitelné finanční reformy na všech úrovních. Měli bychom více bojovat proti daňovým únikům a vyhýbání se daňovým povinnostem. Při řešení problému daňových rážů, které oslabují daňový základ jak v EU, tak v rozvojových zemích, je nezbytná nadnárodní spolupráce.

A co je podstatnější, daňové systémy a oceňování v EU by měly být navrženy tak, aby odrážely skutečné náklady, řešily naše největší sociální a environmentální problémy a vedly ke změně chování v celém hospodářství. Udržitelná hospodářská soutěž závisí na cenách, které

odrážejí skutečné náklady na výrobu a využití – internalizaci externalit⁽⁶³⁾.

Regulační orgány, zástupci podnikatelské sféry a občanské společnosti musí spolupracovat, aby zajistili rovné podmínky v souladu s cíli udržitelného rozvoje, a aby se stimuloval rozvoj vedoucí k tomu, že se udržitelné výrobky a služby stanou cenově těmi nejdostupnějšími.

To by mělo zahrnovat změny daňových systémů, tak aby členské státy snížily zdanění práce a zvýšily zdanění u kapitálu, znečištění, cenově podhodnocených zdrojů a dalších environmentálních externalit⁽⁶⁴⁾. Musí být uplatňovány zásady „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“, aby se zabránilo zhoršování životního prostředí a došlo k jeho nápravě a zároveň se nepřenášela zátěž na daňové poplatníky. V současné době zůstávají v EU daňové příjmy z práce osmkrát vyšší než příjmy z environmentálních daní. V průběhu let jen několik členských států EU snížilo podíl daní z práce a současně zvýšilo podíl z environmentálních daní.

94%

Převážná většina Evropanů souhlasí s tím, že velcí znečišťovatelé mají primární odpovědnost za nápravu škod, které způsobili

Eurobarometr Postoje k životnímu prostředí 2017

Externí náklady na dopravu v EU jsou dost značné

Evropská komise realizuje studii o internalizaci externích nákladů u všech druhů dopravy v souvislosti s dopravní zátěží, nehodami, emisemi CO₂, hlukem, znečištěním ovzduší, poškozováním přírodních stanovišť a porovnává je s náklady, které hradí uživatelé. Cílem je posoudit, do jaké míry se v EU uplatňují zásady „uživatel platí“ a „znečišťovatel platí“, a určit možnosti další internalizace negativních externalit. Podle předběžných výsledků se celková výše externích nákladů v dopravě v členských státech EU odhaduje na přibližně 1 000 miliard EUR ročně, což odpovídá téměř 7 % HDP. Výsledky této studie, která má být dokončena v polovině roku 2019, významně přispějí do nadcházející rozpravy o budoucnosti dopravní politiky EU.

Rovněž musíme zajistit, aby byl přechod sociálně spravedlivý, aby náklady na přechod byly mezi daňové poplatníky rozděleny spravedlivě a aby každý přispěl spravedlivým dílem. Požadované přesunutí daní a zrušení kontraproduktivních finančních pobídek, jako jsou dotace na fosilní paliva, může mít regresivní dopad a může tvrději postihnout chudé občany. Tvůrci politik proto musí aktivovat všechny relevantní nástroje a kromě například aktivních opatření na trhu práce, ve vzdělávání a odborné přípravě musí zajistit, aby šla změna ruku v ruce s opatřeními, díky nimž budou daňové systémy a daňová skladba progresivnější, a brát v úvahu nejzranitelnější skupiny obyvatel⁽⁶⁵⁾.

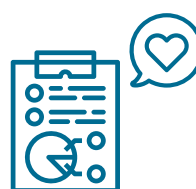
Máme-li pokročit a umožnit Evropě přesun k účinnějšímu a udržitelnému hospodářství a zajistit rovné podmínky pro podniky, bude rovněž důležité harmonizovat v rámci jednotného trhu EU zdanění negativních sociálních a environmentálních externalit⁽⁶⁶⁾. Současný právní rámec EU pro zdanění energie například stále odporuje cílům EU v oblasti životního prostředí a změny klimatu⁽⁶⁷⁾, což nepříznivě ovlivňuje dohodnuté cíle politiky. Nezbytnou podmínkou změny bude v souladu se sdělením Komise s názvem „Kroky k zajištění efektivnějšího a demokratičtějšího rozhodování v daňové politice EU“⁽⁶⁸⁾ odklon od jednomyslného hlasování v Radě.

Kromě toho je důležitou součástí celkové skladby politik a přechodu k udržitelnosti i hospodářská soutěž. Politika hospodářské soutěže přispívá k „hospodářské demokracii“ a k rovnosti. Umožňuje dostupné ceny, kvalitu a výběr a omezuje zakoreněnou hospodářskou moc nepodloženou výsledky. Je prokázáno⁽⁶⁹⁾, že politika hospodářské soutěže relativně upřednostňuje chudší domácnosti před těmi bohatšími, vede k efektivnějšímu rozdělování zdrojů a zároveň je i hybnou silou inovace, zejména na technologické hranici.

Rámeček: Politika EU v oblasti státní podpory se zejména od její modernizace v posledních letech zaměřuje na udržitelnost. 94 % celkové státní podpory v EU bylo zaměřeno na horizontální cíle společného zájmu, jako je například ochrana životního prostředí, výzkum, vývoj, inovace a regionální rozvoj. Z celkových výdajů bylo 54 % určeno na podporu životního prostředí a úspory energie⁽⁷⁰⁾.

3.2.3 Odpovědné chování a sociální odpovědnost podniků a nové podnikatelské modely

Podniky by měly při přechodu k udržitelnosti sehrát klíčovou úlohu. V posledních desetiletích se stále pro větší počet společností stává environmentální a sociální odpovědnost hlavní součástí jejich úkolů, a to na dobrovolném základě i z podnětu orgánů veřejné správy. Stále více společností pohlíží na cíle udržitelného rozvoje jako na nedílnou součást své konkurenceschopnosti a strategie růstu. Pochopily, že odpovědné podnikání může vést k udržitelnějšímu zisku a růstu, k novým tržním příležitostem a k dlouhodobým hodnotám pro akcionáře.

V roce 2017 zahrnulo sociální odpovědnost podniků do svých výročních zpráv **78%** předních světových společností.

Průzkum KPMG týkající se výkaznictví odpovědnosti podniků, 2017 "Další postup"

Vzhledem k rostoucí složitosti a globalizaci dodavatelských řetězců je důležité podporovat uplatňování přísných norem udržitelnosti také ve třetích zemích. Podnikatelské přístupy, vzorce výroby a spotřeby, které používají podniky a spotřebitelé v EU, by neměly nepřímo přispívat k porušování lidských práv či zhoršování životního prostředí jinde ve světě.

V uplynulých dvou letech EU posílila práva akcionářů⁽⁷¹⁾ a investorů⁽⁷²⁾, neboť jim pomohla porozumět jak finančním, tak nefinančním aspektům výkonnosti podniků, a umožnila jim tak lépe vůči nim vyvozovat odpovědnost. EU rovněž zařadila nová environmentální a sociální kritéria do svých právních předpisů o zadávání veřejných zakázek, aby přiměla podniky vyrábět výrobky a poskytovat služby sociálně odpovědným způsobem. EU přijala nařízení o nerostných surovinách z oblastí kóntů⁽⁷³⁾, které má zajistit, že společnosti z EU budou dovážet určité nerosty a kovy získané pouze ze zodpovědných zdrojů, které nevyužívají zisky na financování ozbrojených konfliktů. V této souvislosti je rovněž důležitý nedávno přijatý akční plán udržitelného financování, neboť spojuje systém financování s udržitelnějšími projekty⁽⁷⁴⁾.

Přesto je na všech úrovních možno učinit ještě více. Na úrovni EU přináší další výsledky práce na vhodných opatřeních a konkrétních způsobech, jak podpořit

udržitelnější chování podniků a posílit v této oblasti konkurenční výhody společností EU. Budeme se muset zabývat různými formami dalších pobídek pro podniky, aby začlenily cíle udržitelného rozvoje do svých činností, a to včetně prozkoumání potenciálu nových technologií a oběhového hospodářství. Jak ve své vnitřní, tak i ve vnější činnosti bude EU muset i nadále prosazovat provádění mezinárodně dohodnutých pokynů a zásad v oblasti sociální odpovědnosti podniků, jako jsou obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv. To je důležité také proto, aby se zajistily rovné podmínky na mezinárodní úrovni.

Pokud jde o budoucnost, může k udržitelnému růstu a ke vzniku udržitelnějších obchodních modelů výrazně přispět ekonomika sdílení – kdy spolu mohou spotřebitelé navzájem jednat přímo – za předpokladu, že bude podporována a rozvíjena zodpovědným způsobem. V současné době však v EU brání růstu ekonomiky sdílení a nových a inovativních služeb, které jsou s ní spojeny, nejistota panující na straně tradičních hospodářských subjektů, poskytovatelů nových služeb i spotřebitelů kvůli směsí různých regulačních opatření po celé EU.

Při řešení výzev v oblasti udržitelnosti může rovněž sehrát důležitou úlohu sociální podnikání – zaměřené na řešení problémů v rámci komunit – přičemž se bude prosazovat inkluzivní růst a vytváření pracovních míst na místní úrovni, sdílená prosperita a sociální inkluze. Stávající sociální podniky jsou obvykle geograficky soustředěny ve specifických segmentech – zejména v lokálním kontextu – a jen obtížně se v EU rozšiřují. Závažným problémem zůstává financování, což je důvod, proč EU vyčleňuje na sociální podniky více

h prostředků. Stejně jako u ekonomiky sdílení může být překážkou složitý, případně chybějící regulační rámec a omezení na místní úrovni. Ve Francii byl například v roce 2014 zaveden nový právní rámec, který uznal právní rámec tohoto sektoru a dodal sociálním podnikům nový impuls.

3.2.4 Otevřený obchod založený na pravidlech

Otevřený a na pravidlech založený obchod je jedním z nejlepších nástrojů pro zvýšení prosperity naší i našich partnerů, životní úrovně a udržitelnosti na naší planetě a v našich demokraciích. Chceme-li být při dosahování udržitelné Evropy v udržitelném světě úspěšní, je důležité využívat pro vytváření celosvětových norem naše multilaterální instituce a bilaterální a multilaterální obchodní dohody.

Protekcionistické tendence a přístup „moje země na prvním místě“ mohou vést k vyvolání konfliktů. Kromě toho jsou velkou překážkou pro vytvoření udržitelné planety, což je typický cíl vyžadující si mezinárodní spolupráci. Z mnoha důvodů je v nejvyšším zájmu EU, aby multilaterální systém důsledně podporovala a udržovala.

V rámci přechodu k udržitelnosti je třeba ještě aktivnější spolupráce s podobně smýšlejícími partnery při sjednávání nových pokrokových pravidel, které zohledňují Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Tato Agenda uznává klíčovou úlohu mnohostranného obchodního systému založeného na pravidlech, v němž ústřední úlohu plní Světová obchodní organizace (WTO), při přispívání k cílům udržitelného rozvoje. Konstruktivní úsilí EU o modernizaci WTO má proto zásadní význam.

Tím, že současné velmoci nedodržují mezinárodní obchodní dohody, vznikají příležitosti pro EU. Tato Unie má nejrozvinutější vnitřní trh na světě a s téměř půl miliardou spotřebitelů se může zapojit tam, odkud se jiní stáhli, a také tak činí. Kromě toho staví obchod na nové a udržitelnější základy. Všechny nové obchodní a investiční dohody EU nyní obsahují kapitolu o udržitelném rozvoji, který prosazuje a podporuje sociální a environmentální normy. Dohoda o hospodářském partnerství podepsaná s Japonskem v červenci 2018 je první dohodou, která rozvíjí závazky přijaté v rámci Pařížské dohody o klimatu. V září 2018 se EU a Kanada dohodly na spolupráci v oblasti obchodu a změny klimatu v rámci Komplexní hospodářské a obchodní dohody (CETA). V rámci modernizace naší dohody o přidružení s Chile vyjednává EU o ustanoveních obsahujících genderové otázky.

Rámeček: Junckerova Komise přijala osm obchodních dohod s patnácti zeměmi, mj. s Kanadou, Ukrajinou, Singapurem, Vietnamem, Japonskem a několika africkými a tichomořskými státy⁽⁷⁵⁾, nebo zahájila jejich provádění. EU má v současné době uzavřeno 39 obchodních dohod se 70 zeměmi po celém světě. Od roku 2010 jsou jádrem dohod EU o volném obchodu ustanovení týkající se obchodu a udržitelného rozvoje.

Komise navrhla 15 bodů týkajících se toho, jak v obchodních dohodách EU posílit provádění a prosazování kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji⁽⁷⁶⁾. Důraz je kladen na posílení spolupráce s různými aktéry, na účinnější prosazování, a to včetně asertivnějšího

použití kapitol týkajících se udržitelnosti ve stávajícím mechanismu pro urovnávání sporů, a na zlepšení komunikace a transparentnosti.

Součástí snah EU o podporu rozvojových zemí je udělování jednostranných obchodních preferencí v rámci všeobecného systému preferencí. Tyto preference jsou podmíněny tím, že zvýhodněné země musí dodržovat základní mezinárodní úmluvy a dohody o lidských a pracovních právech, o ochraně životního prostředí a řádné správě věcí veřejných, a jsou pro rozvojové země pobídkou, aby vlastní modely hospodářského růstu vypracovávaly na udržitelných základech. V případě závažného a systematického porušování zásad těchto úmluv jim může Komise tyto preference dočasně odebrat.

3.2.5 Správa věcí veřejných a zajištění soudržnosti politik na všech úrovních

Opravdová změna vedoucí k udržitelnosti ve prospěch všech Evropanů prostřednictvím dosažení cílů udržitelného rozvoje vyžaduje komplexní přístup. EU, její členské státy a její partneři musí vzít v úvahu propojení mezi různými výzvami a příležitostmi v oblasti udržitelnosti a podporovat soudržnost mezi různými oblastmi politiky, odvětvími a úrovněmi rozhodování.

Při přechodu k udržitelnosti se musí aktivně zapojit všechny zúčastněné strany

Dodržování zásad právního státu, demokracie a základních práv ukazuje „kdo jsme“. Jedná se o nezpochybnitelné zásady a hodnoty, které jsou stanoveny ve Smlouvách o EU a které tvoří základ, z něž vycházíme. Rovněž jsou nedílnou součástí Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a cílů udržitelného rozvoje OSN. Totéž platí pro zásady míru, spravedlnosti a stabilních institucí, o něž se EU vždy důrazně zasazovala. Tyto zásady a společné hodnoty nejsou automatické a EU, její členské státy a vlastně všichni evropští občané je musí obhajovat, zachovávat a posilovat. Významně musí přispět sociální partneři. Toto partnerství je třeba zachovávat a posilovat, aby se zajistila účinná správa věcí veřejných i přiměřená soudržnost politik.

Kromě těchto základních zásad má zásadní význam soudržnost politik ve všech oblastech, která je založena na plánování, fakticky podložených politikách, inkluzivnosti, účinnosti, dodržování zásad subsidiarity a proporcionality a měření a monitorování. V tomto ohledu je také na všech úrovních klíčové zlepšování právní úpravy a lepší správa věcí veřejných. U všech možností politiky je nezbytné důkladně posoudit dopad a minimalizovat a zmírňovat kompromisy mezi

hospodářskými, sociálními a environmentálními cíli politik. Související nedostatky v provádění, které ohrožují soudržnost politik ve prospěch udržitelného rozvoje, by také měly být řešeny účinně a strukturálně.

Cíle udržitelného rozvoje jsou nedělitelné a většina z nich se týká několika oblastí politiky. Proto musí být lepší spolupráce mezi jednotlivými správami doprovázena lepší soudržností napříč různými oblastmi politiky. Potravin, energie a vodní hospodářství spolu úzce souvisí. Totéž platí například i pro dopravu, kvalitu ovzduší a zdraví. Propojený přístup vyžaduje víceodvětvové projekty na všech úrovních, což zajistí vzájemné propojení cílů udržitelného rozvoje. Evropská komise uplatňuje tento přístup tím, že přijala interní způsob práce, který bojí překážky bránící komunikaci mezi komisaři a všemi zaměstnanci Komise.

Soudržnost politik se neuplatňuje jen na vnitřní úrovni, ale také na dopad vnitřních politik na vnější dimenzi a naopak. Musíme zajistit, že nebudeme vyvážet naši ekologickou stopu ani přispívat k chudobě, nerovnosti a nestabilitě v jiných částech světa. Jako Evropané jsme si plně vědomi toho, že negativní dopad v jiné části světa se vrátí jako bumerang a ovlivní naši vlastní ekonomiku a společnost, například tak, že prohloubí příčiny migrace. EU se zavázala k soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, což zajišťuje, aby byl systematicky zohledňován dopad vnitřních politik EU na rozvojové země. Příslušné monitorování bylo začleněno do všech opatření Komise přijímaných v návaznosti na Agendu OSN pro udržitelný rozvoj 2030⁽⁷⁷⁾.

Pro úspěšné politiky je zapotřebí stanovit jasné a měřitelné cíle, aby bylo možné sledovat pokrok, a výsledky veřejně zpřístupnit. Dalším krokem na úrovni EU by mohla být dohoda o těchto cílech a monitorovacím systému. Evropská rada uvítala záměr Komise zveřejnit diskusní dokument, který by měl položit základ pro komplexní strategii provádění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 v roce 2019 a který by mohl tento krok obsahovat.

Provádění cílů udržitelného rozvoje rovněž vyžaduje účinnou spolupráci na úrovni EU, na vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Plán pro dosažení tohoto cíle poskytuje doporučení obsažená ve sdělení Komise „Posílení úlohy zásady subsidiarity a proporcionality při tvorbě politik EU“, která navazují na zřízení pracovní skupiny pro subsidiaritu, proporcionalitu a scénář „Méně, zato efektivněji“⁽⁷⁸⁾. Komise a další orgány EU by mohly zejména usnadnit výměnu osvědčených postupů mezi městy a regiony a stanovit parametry pro

přeshraniční územní přístup při plnění cílů udržitelného rozvoje.

Diskuze se musí účastnit samozřejmě i občanská společnost, soukromý sektor a akademická obec a musí se rovněž podílet na realizaci opatření. Mnohostranná platforma na vysoké úrovni pro plnění cílů udržitelného rozvoje, kterou Evropská komise zřídila v roce 2017⁽⁷⁹⁾, je pozitivní v tom smyslu, že slučuje průřezové myšlenky. Přínos této platformy je pro práci Komise neocenitelný a příslušné informace byly připojeny k tomuto diskusnímu dokumentu. Dalším pozitivním příkladem meziodvětvové spolupráce je odborná skupina na vysoké úrovni pro udržitelné vání, která byla zásadní pro přípravu akčního plánu udržitelného vání přijatého Komisí.

V případě složitých výzev s širokým rozpětím protichůdných zájmů by se mohla dále rozvíjet

partnerství více zainteresovaných stran, která by řešila vzájemnou závislost mezi rozdílnými cíli udržitelného rozvoje.

Na druhé straně tento přístup založený na víceúrovňové správě vyžaduje, aby bylo úsilí EU jasně formulováno na globální úrovni správy. Při provádění cílů udržitelného rozvoje se musíme zabývat mnoha problémy, které neznají hranice. Proto je nezbytné se na všech úrovních v těsné spolupráci s partnery EU z celého světa více orientovat směrem ven. Na půdě OSN hraje klíčovou roli politické fórum na vysoké úrovni, zejména pokud jde o sledování dosaženého pokroku. EU jako silný zastánce multilateralismu může převzít vedoucí úlohu při zajišťování náležitého podávání zpráv o pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje a trvat na jejich důsledném uplatňování a monitorování všemi partnery.

4. EU globálním průkopníkem udržitelného rozvoje

EU a Organizace spojených národů jsou přirozenými partnery v úsilí o vytvoření bezpečnějšího a lepšího světa pro všechny. Nepotřebujeme více zdí, ale celosvětově platná pravidla, která všichni dodržují. Systém založený na pravidlech je nejlepší zárukou udržitelnosti našeho typu hospodářství a společnosti. Pouze mnohostranná diplomacie umí řešit mezinárodní problémy. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie uznává význam cílů udržitelného rozvoje jako průřezovou prioritu, a proto je zapotřebí, aby EU a její členské státy vyvinuly ve vztazích se zbytkem světa společné úsilí.

S opětovným vzplanutím násilných konfliktů zejména pak v posledních pěti letech, jsme si opět museli uvědomit, že mír a bezpečnost v EU závisí také na její schopnosti přispět k budování a zachování míru ve světě. Zkušenosti EU s budováním míru mezi jejími členskými státy ji predisponují k tomu, aby se díky své „měkké síle“ a důvěryhodnosti stala globálním hráčem zasazujícím se za udržitelný mír a prosperitu.

EU musí rovněž i nadále sdílet udržitelná řešení globálních problémů, neboť když ostatní budou přijímat opačná politická opatření, dopad našich politických rozhodnutí ve světě zůstane omezený. Tím, že ostatním pomůžeme a povzbudíme je, aby následovali naše kroky, bude se EU moci zasazovat za nastolení rovných podmínek pro spravedlivou soutěž všech. A tím, že EU bude sdílet svá řešení i za svými hranicemi, vzroste počet pracovních míst a dojde k vyššímu udržitelnému růstu, a to nejen v partnerských zemích, ale i v Evropské unii samotné.

Abychom co nejlépe zvládli přechod na zelené hospodářství podporující začlenění, musíme pro tento cíl získat i naše světové partnery a přesvědčit je, že model celosvětového udržitelného rozvoje založený na našich základních hodnotách a zásadách je tou nejlepší cestou, jak zajistit celému světu prosperitu a udržitelnost. Interní činnost EU věnovaná plnění cílů udržitelného rozvoje a její vnější rozměr jsou proto dvě strany jedné mince. Je v zájmu EU, aby při provádění Agendy OSN 2030 měla prostřednictvím své vnější činnosti i celosvětově vůdčí úlohu.

EU a její členské státy jsou největšími dárci rozvojové a humanitární pomoci na světě. Evropská unie se kolektivně zavázala k navýšení svého příspěvku na rozvojovou pomoc na minimálně 0,7 %

ročního hrubého národního důchodu EU. Díky spolupráci se 150 partnerskými zeměmi na celém světě představuje rozvojová spolupráce EU způsob, jak vymanit lidi z chudoby a jak zajistit jejich důstojnost a rovnost, ale také jak budovat mírumilovné, spravedlivé a inkluzivní společnosti. Vleklá povaha krizí pro EU znamená, že musí pokračovat ve svém společném úsilí a současně řešit humanitární potřeby a potírat příčiny chudoby, vysídlování, zranitelnosti a nestability.

Nový Evropský konsensus o rozvoji výslovně nastavuje opatření EU tak, aby prováděla Agendu OSN 2030, přičemž prvořadým cílem je vymýcení chudoby. Jednou z jeho hlavních silných stránek je to, že se jedná o společný závazek EU a všech jejích členských států k lepší spolupráci, mimo jiné i prostřednictvím společného plánování a účinnější koordinace na místě. Toto nové zaměření by mělo být dále posíleno budoucím nástrojem pro provádění vnější činnosti EU, který byl výslovně navržen tak, aby podporoval provádění cílů udržitelného rozvoje.

Prostřednictvím politických dialogů založených na cílech udržitelného rozvoje a doprovázených naší finanční pomocí a rozvojovou spoluprací budeme pokračovat v aktivní spolupráci s partnerskými zeměmi. Nové partnerství EU se zeměmi Afriky, Karibské oblasti a Tichomoří, které nahradí stávající dohody z Cotonou, by mělo usilovat o větší prosperitu prostřednictvím naplňování cílů udržitelného rozvoje. Pokrok při budování silného rovnocenného partnerství a spolupráce s Afrikou by měl mít pro EU a její členské státy zásadní význam. EU má silný zájem na africkém kontinentu, kterému se ekonomicky i politicky daří a který má větší možnosti, pokud jde o růst, místní zaměstnanost, nové modely podnikání a vzájemně prospěšné obchodní vztahy s Evropou. Souběžně s tím může mít spolupráce EU s vyspělejšími rozvojovými zeměmi v široké škále odvětví výrazný dopad na celosvětový udržitelný rozvoj.

Důležité je i nadále plné zapojení soukromého sektoru a povzbuzení udržitelných investic i za hranicemi EU. Evropský plán vnějších investic vytvořil nový standard při využívání veřejného financování k mobilizaci soukromých investic do udržitelného rozvoje v partnerských zemích – počínaje Afrikou a sousedstvím EU⁽⁸⁰⁾. Nová aliance mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost, která byla zahájena v září 2018, má velký potenciál mobilizovat udržitelné

investice s výhledem na vytvoření až 10 milionů pracovních míst v Africe již v příštích pěti letech.

Vzhledem k tomu, že se zejména rozvojové země potýkají s obtížemi při získávání dostatečných finančních prostředků pro své potřeby v oblasti udržitelné infrastruktury a energetické účinnosti, mohla by globální povaha finančních trhů prokázat značný potenciál a propojením místních potřeb s globálními zdroji financování podpořit všechny země na cestě k jejich transformaci. Sladěním iniciativ a nástrojů udržitelného financování napříč jurisdikcemi by se vytvořily přeshraničně kompatibilní trhy pro udržitelná aktiva, čímž by se dosáhlo úspor z rozsahu a zabránilo roztržtosti. To by podnikům a investorům u sektoru v celém světě přineslo nové investiční příležitosti.

EU chce být v první linii při koordinaci mezinárodního úsilí o vybudování globálního systému, který podporuje udržitelný růst v celosvětovém měřítku. V zájmu posílení spolupráce a využití synergií by bylo vhodné vytvořit mezinárodní síť jurisdikcí jak rozvinutých, tak rozvojových zemí, které jsou odhodlány prosazovat udržitelné financování. Komplexní mezinárodní strategie a struktura podporující úsilí institucí, jako je Skupina Světové banky, Organizace pro hospodářskou spolupráci

a rozvoj, Evropská investiční banka a Evropská banka pro obnovu a rozvoj, by přispěly k posílení udržitelného financování a mobilizaci mezinárodních investorů k prosazení udržitelných investic na celém světě. Nové technologie a inovativní řešení pro udržitelné rozvíjení nabízejí další velké příležitosti, jak mezi sebou propojit globální investory a udržitelné projekty.

Změna klimatu a zhoršování životního prostředí se čím dál více stávají jednou z největších hrozeb pro světový mír a bezpečnost a bez rozhodných opatření se z nich stane ještě větší zdroj světové nestability, včetně nuceného vysídlování a migrace. EU musí udávat směr, mimo jiné přísným prováděním Pařížské dohody a účastí na mezinárodním úsilí o dekarbonizaci odvětví dopravy. EU by se rovněž mohla stát iniciátorem závazných celosvětových dohod v oblasti oběhového hospodářství, účinného využívání zdrojů a biologické rozmanitosti.

Být premiátem při přechodu na zelené hospodářství podporující začlenění v kombinaci s výrazným prosazováním mezinárodně platných pravidel nám umožní udávat trend, pokud jde o celosvětové standardy, a poskytne nám silnou konkurenční výhodu na celosvětovém trhu.

5. Scénáře pro budoucnost

EU se zavázala k plné realizaci Agendy OSN 2030 a jejímu provádění. S novým pětiletým politickým cyklem přede dveřmi je nejvyšší čas se dohodnout, jak dostat našemu společnému závazku. Orgány EU musí rozhodnout, jaké struktury, nástroje a politiky k provádění a dosažení cílů udržitelného rozvoje a k pomoci našim partnerů a jejich vedení využijí. Existují různé názory na to, jak nejlépe tohoto cíle dosáhnout, a každý orgán, Parlament, Rada a Komise, má v souladu se Smlouvami a našimi mezinárodními závazky své vlastní povinnosti.

Evropská rada v říjnu 2018 uvítala záměr Komise zveřejnit diskusní dokument s cílem připravit půdu pro komplexní strategii provádění agendy v roce 2019.

Diskusní dokument předkládá tři různé scénáře v návaznosti na pokyny Evropské rady k diskusi o tom, jak nejlépe dosáhnout splnění cílů udržitelného rozvoje a jak co nejefektivněji rozdělit úlohy. Má posloužit jako podklad pro diskusi mezi občany, zúčastněnými stranami, vládami a institucemi v nadcházejících měsících a klade si za cíl nabídnout podněty pro vypracování strategické agendy EU 2019–2024 a pro stanovení priorit příštího předsedy Evropské komise.

Všechny tři scénáře vycházejí ze společného předpokladu, že existuje široká shoda mezi členskými státy EU, podniky a občanskou společností na tom, že je nezbytné přijmout větší závazek, pokud má EU a celý svět v zájmu

zachování moderní ekonomiky, čistého životního prostředí a dobré životní úrovně našich občanů při současném zajištění obyvatelnosti planety zajistit trvale udržitelnou budoucnost a dosáhnout cílů udržitelného rozvoje do roku 2030 a dále.

Rovněž existuje shoda na tom, že i když opatření v oblasti udržitelnosti musí mít celoevropský rozměr, v konečném důsledku můžeme obstát, pouze pokud se najde celosvětové řešení. K tomu, aby EU byla i nadále kontinentem prosperity, je zapotřebí podpořit velké části rozvojového světa, aby nás jak hospodářsky, tak sociálně začaly dohánět. A stejně tak platí, že abychom mohli sledovat své strategické zájmy, jako je omezení nelegální migrace, musíme podpořit hospodářský pokrok rozvojových zemí v dosahování cílů udržitelného rozvoje. Tyto cíle, pod které se podepsalo 193 států, skýtají pro naši činnost ten nejlepší a nejmodernější celosvětový a komplexní rámec.

Evropská debata se nyní soustředí na to, co je třeba učinit a jak. Uvedené tři scénáře nabízí různé odpovědi, všechny ale vychází z přesvědčení, že EU má značné konkurenční výhody, aby se ve světě stala vůdčí silou a úspěšným iniciátorem. Tyto scénáře nic nenařizují, ani nepředepisují. Jejich cílem je nabídnout různé představy a podnítit k diskusi a úvahám. Konečným výstupem bude pravděpodobně kombinace určitých prvků každého z nich.

5.1 SCÉNÁŘ Č. 1:

ZASTŘEŠUJÍCÍ STRATEGIE EU V OBLASTI CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE JAKO VODÍTKO PRO OPATŘENÍ EU A JEJÍCH ČLENSKÝCH STÁTŮ

Jednou z možností, jak reagovat na výzvy, které před námi stojí, je schválit celosvětově dohodnuté cíle udržitelného rozvoje na nejvyšší politické úrovni EU jako zastřešující strategické cíle politiky EU a jejích členských států. Takový přístup by byl v souladu s doporučením mnohostranné platformy na vysoké úrovni pro cíle udržitelného rozvoje.

Podle tohoto scénáře by se Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cíle udržitelného rozvoje pro nás staly kompasem a mapou, tj. určujícím prvkem strategického rámce EU a jejích členských států.

Důsledkem by bylo provádění a účinná koordinace strategických opatření přijímaných EU a jejími členskými státy, včetně regionálních a místních orgánů. To by napomohlo společnému postupu na všech úrovních státní správy v úzké spolupráci se všemi zúčastněnými stranami, což by se neobešlo bez silné komponenty ve vztazích EU se třetími zeměmi, pokud jde o další mezinárodní činnost v oblasti udržitelnosti.

A to by také znamenalo zahájení „evropského procesu koordinace politik týkajících se cílů udržitelného rozvoje“, jehož cílem by bylo pravidelně posuzovat a sledovat pokrok v jejich provádění s ohledem na jejich průřezovou povahu a vzájemné propojení, mimo jiné v rámci vnitřní správy Evropské komise.

Praktický význam

- Komise, Evropský parlament a Rada stanoví konkrétní záměry při dosahování cílů udržitelného rozvoje na úrovni EU a provádí zastřešující strategii EU;
- Členské státy vypracují komplexní národní strategie dosahování cílů udržitelného rozvoje;
- Komise navrhne a Evropská rada potvrdí konkrétní a v stanoveném čase dosažitelné cíle do roku 2030;
- Zahrnutí zásady „udržitelnost především“ do programu zlepšení právní úpravy EU a jejích členských států;
- Zřízení a koordinace mechanismu podávání zpráv a sledování pokroku v dosahování cílů udržitelného rozvoje na úrovni EU a členských států, např. v rámci evropského semestru;
- Posílení úlohy mnohostranné platformy pro cíle udržitelného rozvoje stanovením konkrétních úkolů při sledování provádění cílů udržitelného rozvoje;
- Posílení vnější činnosti EU v oblasti udržitelnosti a spojení všech činností vnější politiky s prováděním cílů udržitelného rozvoje.

Výhody a nevýhody

- + Vytvoření silné společné pozitivní vize udržitelné budoucnosti Evropy v celé EU;
 - + Posílení politické odpovědnosti a koordinace na všech úrovních správy v rámci EU a vzhledem k přeshraniční povaze zjištěných výzev, jimž EU čelí, lepší možnosti, jak splnit Agendu OSN 2030 a v EU dosáhnout zeleného růstu podporujícího začlenění;
 - + Jasný signál na mezinárodní úrovni, že EU je plně odhodlána dostát svým mezinárodním závazkům a plnit Agendu OSN 2030 a cíle udržitelného rozvoje, a to jak interně, tak externě;
 - + Jasná a transparentní komunikace a zapojení zúčastněných stran.
-
- Nebezpečí, že tento přístup dostatečně nezohlední specifika a problémy jednotlivých členských států, jelikož strategický rámec nemůže vzít v potaz všechny existující rozdíly;
 - Riziko ztráty velkého množství času na vypracování strategie rozvoje způsobené náročností dosáhnout dohody na celounijních cílech ve všech jednotlivých oblastech cílů udržitelného rozvoje namísto pokroku v konkrétních oblastech politiky na všech úrovních, který by přinesl opravdovou změnu

5.2 SCÉNÁŘ Č. 2:

KOMISE POKRAČUJE V ZAČLEŇOVÁNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE DO VŠECH PŘÍSLUŠNÝCH POLITIK EU, A NEVYNUCUJE OPATŘENÍ NA STRANĚ ČLENSKÝCH STÁTŮ

Podle tohoto scénáře budou cíle udržitelného rozvoje i nadále inspirací našich politických rozhodnutí, pokud jde o tvorbu politiky EU, a vodítkem pro vytváření strategie růstu EU po roce 2020, nebudou ale zavazovat členské státy EU, aby závazky ohledně cílů udržitelného rozvoje plnily společně v rámci EU.

Pro Evropskou komisi by to mohlo znamenat, že jeden člen sboru komisařů bude pověřen širokou odpovědností za udržitelnost. Tento komisař by mohl pokračovat ve spolupráci s ostatními komisaři v rámci konkrétního projektového týmu za účasti všech komisařů. To by v zájmu zajištění soudržnosti jednotlivých politik vyžadovalo úzkou spolupráci s dalšími projektovými týmy komisařů.

Komise prostřednictvím svého programu zlepšování právní úpravy bude i nadále uplatňovat inkluzivní a fakticky podložený rozhodovací proces. V kombinaci s širším začleňováním cílů udržitelného rozvoje do evropského semestru v souladu se strategií růstu EU po roce 2020 dojde k posílení politiky soudržnosti a bude zajištěno, že EU bude o krok blíže k plnění cílů udržitelného rozvoje.

Tento přístup by ponechal více svobody členským státům a regionálním a místním orgánům, pokud jde o to, zda a jakým způsobem upravit svou činnost související s důsledným plněním cílů udržitelného rozvoje.

Praktický význam

- Využití cílů udržitelného rozvoje jako vodítka vytváření strategie růstu EU po roce 2020 a zaměření se na oblasti s nejvyšší přidanou hodnotou EU, jako je oběhové hospodářství, výzkum a inovace, zaměstnanost a sociální začlenění, změna klimatu a energetika, potravinové řetězce, zemědělství a využití půdy a politika soudržnosti;
- Začlenění cílů udržitelného rozvoje do politik a opatření EU prostřednictvím programu zlepšování právní úpravy tak, aby vyhovovaly konkrétnímu kontextu EU s pravomocemi sdílenými s členskými státy;
- Využití víceletého finančního rámce k zajištění části nezbytného dodatečného financování realizace strategie začleňování udržitelnosti; tentýž závazek na straně členských států;
- Začlenění cílů udržitelného rozvoje a příslušných cílů EU do procesu evropského semestru, kdekoliv to má význam pro strategii růstu EU po roce 2020;
- V případě a okamžiku aktualizace dohod EU o volném obchodu a vyjednání budoucích obchodních dohod případné posílení a účinné vymáhání kapitol týkajících se obchodu a udržitelnosti;
- Sledování realizace cílů udržitelného rozvoje ze strany EU prostřednictvím Eurostatu a jeho analýzy pokroku v dosahování cílů udržitelného rozvoje, která bude dále rozvíjena. Vypracování roční národní zprávy o sledování ze strany členských států;
- Ponechání hlavní odpovědnosti za podávání zpráv o provádění cílů udržitelného rozvoje na členských státech, přičemž Evropská komise vypracovává zprávy EU o pokroku v dosahování cílů udržitelného rozvoje na mezinárodní úrovni pro účely politického fóra OSN na vysoké úrovni pro udržitelný rozvoj.

Pros and Cons

- + EU se může zaměřit na stanovení strategických priorit a dosažení konkrétních výsledků v oblastech s nejvyšší přidanou hodnotou EU, neboť je v zásadě jasné, které oblasti jsou pro ni nejkritičtější, pokud jde o dosažení cílů udržitelného rozvoje;
- + Rozhodovací procesy na úrovni EU jsou rychlejší a jednání o strategických prioritách více konsensuální;
- + EU bude i nadále ve světě prosazovat Agendu OSN 2030 a cíle udržitelného rozvoje.
- Bude obtížnější zajistit soudržnost politik EU a členských států usilujících o udržitelný rozvoj;
- Riziko, že nelze zajistit plnění všech závazků v oblasti udržitelnosti, které EU a její členské státy přijaly, ani od členských států vymáhat opatření v této oblasti;
- Skutečnost, že členské státy v některých klíčových oblastech přijímají vlastní opatření, místo aby se opatření více koordinovala na úrovni EU, by mohla mít dopad na jednotný trh a konkurenceschopnost ve světě;
- Nebezpečí propasti mezi politickým závazkem EU plnit cíle udržitelného rozvoje a skutečnými výsledky.

5.3 SCÉNÁŘ Č. 3:

KLÁST VĚTŠÍ DŮRAZ NA VNĚJŠÍ ČINNOST A ZÁROVEŇ KONSOLIDOVAT STÁVAJÍCÍ ÚSILÍ V OBLASTI UDRŽITELNOSTI NA ÚROVNI EU

V souvislosti s plněním cílů udržitelného rozvoje by se upřednostňovala vnější činnosti. Vzhledem k tomu, že EU je již nyní předním hráčem v mnoha aspektech souvisejících s cíli udržitelného rozvoje, bylo by možné se více soustředit na pomoc zbytku světa, aby nás mohl dohnat, a současně nepolevit s optimalizací na úrovni EU.

Naše sociálně tržní hospodářství se stalo obchodní značkou EU a umožnilo, že ekonomiky členských států EU díky silným systémům sociálního zabezpečení vytváří bohatství a široce rozloženou prosperitu. Evropská unie má jedny z nejpřísnějších norem pro životní prostředí na světě a naše podniky mají náskok ve srovnání se světovými konkurenty. EU je rovněž vnímána jako bašta svobody a demokracie a má stabilní instituce založené na zásadách právního státu a aktivní občanskou společnost. EU by se proto mohla rozhodnout, že bude více propagovat své stávající normy v oblasti životního prostředí, sociálního zabezpečení a veřejné správy prostřednictvím mnohostranných jednání a obchodních dohod.

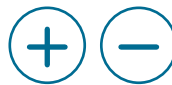
V zájmu prosazování programu vnější činnosti založené na hodnotách EU by Evropská unie rovněž mohla dále prohlubovat svoji spolupráci s hlavními mezinárodními organizacemi a fóry, jako je Organizace spojených národů, včetně Mezinárodní organizace práce, Světové obchodní organizace a G20, a ve vedoucích orgánech mnohostranných dohod v oblasti životního prostředí.

Podpora EU multilateralismu a Organizace spojených národů jako jeho hlavního protagonisty a transparentní a spolehlivé mezinárodní vztahy by byly i nadále našimi prioritami.

Praktický význam

- Pokračující začleňování cílů udržitelného rozvoje do vnějších politik EU při současném uznání odlišných potřeb a zájmů na straně partnerů, a naopak omezenější interní změny;
- Pravidelné a podrobné zpravodajství ze strany EU o pokroku v dosahování cílů udržitelného rozvoje v rámci vnější činnosti EU na mezinárodní úrovni v Organizaci spojených národů, jakož i jeho sledování;
- V případě a okamžiku aktualizace dohod EU o volném obchodu a vyjednání budoucích obchodních dohod případné posílení a účinné vymáhání kapitol týkajících se obchodu a udržitelnosti;
- Intenzivnější provádění globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie a nového Evropského konsensu o rozvoji;
- Propagace posílené evropské politiky v oblastech obrany, vesmíru, bezpečnosti a migrace jako politik napomáhajících rozšířenému programu vnější politiky pro udržitelný rozvoj;
- Intenzivnější využívání nových forem udržitelného financování a rozvoje, např. plánu vnějších investic.

Výhody a nevýhody

- + EU soustředí své zdroje na ty země či regiony, které je nejvíce potřebují, a přitom pokračuje v adaptaci politik EU začleňováním cílů udržitelného rozvoje, avšak bez zvláštního strategického rámce;
- + Vnější činnost EU je prováděna v souladu se svými cíli na podporu udržitelnosti, demokracie, lidských práv, právního státu a základních svobod ve světě.
- Nebezpečí, že v časech, které jsou pro multilateralismus nepříznivé, tento přístup oslabí politickou důvěryhodnost a vůdčí postavení EU, pokud jde o Agendu OSN 2030 a cíle udržitelného rozvoje, a to jak na domácí, tak na celosvětové scéně. Jedním z hlavních rysů Agendy OSN 2030, kterou EU aktivně podporuje, je její univerzálnost;
- EU přichází o možnost vytvářet pozitivní vizi pro budoucnost Evropy zaměřené na udržitelnost;
- EU nevyužívá výhody iniciátora stanovujícího unijní normy udržitelnosti tak, aby je svět mohl následovat, přičemž čelí riziku, že z výhod plynoucích z udržitelného růstu budou mít na světovém trhu užitek jiní;
- Konsolidace současné koncepce politiky EU týkající se cílů udržitelného rozvoje skrývá nebezpečí, že nesplní měnící se očekávání a ambice občanů.

Poznámky

- 1 Generální tajemník OSN Pan Ki-mun na summitu pro přijetí agendy rozvoje po roce 2015, který se konal v New Yorku dne 25. září 2015, <https://www.un.org/press/en/2015/sgsm17111.doc.htm>, cit. dne 3. prosince 2018.
- 2 Úř. věst. C 202, 7.6.2016.
- 3 Můj region, má Evropa, naše budoucnost: Sedmá zpráva o hospodářské, sociální a územní soudržnosti, 2017, dostupné z: https://ec.europa.eu/economic_finance_and_budget/ports/cohesion7/7cr.pdf.
- 4 World Happiness Report 2018, John F. Helliwell, Richard Layard a Jeffrey D. Sachs.
- 5 Eurostat, ukazatele kvality života: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Quality_of_life_indicators
- 6 K dispozici na internetových stránkách: <https://www.youthforum.org/youth-progress-index>.
- 7 Příloha 3 diskusního dokumentu podrobněji osvětluje hlavní iniciativy Junckerovy Komise, které přispívají k Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a Pařížské dohodě.
- 8 COM(2018) 773
- 9 KOM(2010) 2020 v konečném znění.
- 10 Dokument EUCO 13/18 – Evropská rada (18. října 2018), Závěry III.12.
- 11 COM(2016) 739
- 12 Roční analýza růstu na rok 2018, COM(2017) 690
- 13 Evropská hospodářská prognóza – podzim 2018, zveřejněna dne 8. listopadu 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/economy_finance/.
- 14 Global Footprint Network <https://www.footprintnetwork.org/our-work/ecological-footprint/>.
- 15 Evropská komise, srovnávací přehled v oblasti surovin z roku 2018.
- 16 WWF. 2018. Living Planet Report - 2018: Aiming Higher. Grooten, M. a Almond, R.E.A.(Eds). WWF, Gland, Švýcarsko.
- 17 Evropská agentura pro životní prostředí (2017): „Food in a green light. A systems approach to sustainable food“.
- 18 Pracovní dokument útvarů Komise SWD(2016) 319
- 19 COM(2019) 1, s. 10.
- 20 Podrobná analýza na podporu sdělení Komise COM(2018) 773, oddíl 5.6.2.3.
- 21 Dante Disparte, „If You Think Fighting Climate Change Will Be Expensive, Calculate the Cost of Letting It Happen“, 12. června 2017, Harvard Business Review online, <https://hbr.org/2017/06/if-you-think-fighting-climate-change-will-be-expensive-calculate-the-cost-of-letting-it-happen>, cit. dne 3. prosince 2018.
- 22 Eurostat, „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context“ – 2018 Edition (Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).
- 23 https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en.
- 24 Eurostat, „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context“ – 2018 Edition (Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).
- 25 Eurostat, „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context“ – 2018 Edition (Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).

- 26 Organizace pro výživu a zemědělství OSN (FAO), 2016, Antimicrobial resistance and our food systems: challenges and solutions, <http://www.fao.org/3/a-i6106e.pdf>
- 27 Evropský institut pro rovnost žen a mužů (2017), Gender Equality Index 2017 – Measuring gender equality in the European Union 2005-2015, Press Release 11 October 2017, <https://eige.europa.eu/news-and-events/news/gender-equality-index-2017-progress-snails-pace>, cit. dne 3. prosince 2018.
- 28 Evropská komise, Zpráva o rovnosti žen a mužů v EU za rok 2018.
- 29 OECD (2015) In It Together: Why Less Inequality All, OECD Publishing, Paříž.
- 30 Mezinárodní organizace pro migraci, „Migration, Environment and Climate Change: Assessing the Evidence“, 2009.
- 31 7. akční program pro životní prostředí. K dispozici na internetových stránkách: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013D1386>.
- 32 Eurostat – hospodářství životního prostředí, statistiky o zaměstnanosti a růstu. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/10420.pdf>. Hospodářství životního prostředí zahrnuje dvě hlavní skupiny činností a /nebo produktů: „ochranu životního prostředí“ – všechny činnosti vztahující se k prevenci, snižování a odstranění znečišťování a jakéhokoliv jiného zhoršování životního prostředí; „řízení zdrojů“ – ochranu a zachování stavu přírodních zdrojů, a tudíž jejich ochranu před vyčerpáním.
- 33 S. Fankhauser, A. Bowen a kol. „Who will win the green race? In search of environmental competitiveness and innovation“ (Kdo vyhraje „zelený“ závod? Hledání konkurenceschopnosti a inovací v oblasti životního prostředí), 2013.
- 34 Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“ (Lepší podnikání, lepší svět – zpráva Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj), leden 2017 (s. 12).
- 35 Přezkum provádění environmentální politiky EU z roku 2017.
- 36 Mj.: Mezivládní panel pro změnu klimatu: „Global warming of 1.5 °C: an IPCC special report on the impacts of global warming of 1.5 °C above pre-industrial levels and related global greenhouse gas emission pathways, in the context of strengthening the global response to the threat of climate change, sustainable development, and efforts to eradicate poverty“ (Globální oteplování o 1,5 °C: zvláštní zpráva mezivládního panelu pro změnu klimatu o dopadech globálního oteplování o 1,5 °C ve srovnání s úrovní před průmyslovou revolucí a o souvisejících scénářích snižování celosvětových emisí skleníkových plynů, v kontextu posilování celosvětové reakce na hrozbu, kterou představuje změna klimatu; udržitelný rozvoj a úsilí o vymýcení chudoby), 2018; Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. (2018): „SDG Index and Dashboards Report 2018“ (Zpráva z roku 2018 o rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje). New York: Bertelsmann Stiftung a organizace Sustainable Development Solutions Network (SDSN); „Europe moving towards a sustainable future“ (Evropa na cestě k udržitelné budoucnosti), příspěvek platformy složené z mnoha zúčastněných stran týkající se provádění cílů udržitelného rozvoje v diskusním dokumentu EU, říjen 2018.
- 37 Eurostat, „Sustainable development in the European Union, Monitoring Report on Progress towards the SDGs in an EU Context“ (Udržitelný vývoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU), 2018.
- 38 „Growth within: A circular economy vision for a competitive Europe“ (Růst: víze oběhového hospodářství pro konkurenceschopnou Evropu) Ellen MacArthur Foundation a McKinsey Center for Business and Environment, 2015.
- 39 „Towards a circular economy – Waste management in the EU“ (Na cestě k oběhovému hospodářství – nakládání s odpady v EU), 2017, výzkumná služba Evropského parlamentu.
- 40 SITRA, „The circular economy - a powerful force for climate mitigation“ (Oběhové hospodářství – hybná síla pro zmírňování změny klimatu), 2018. Dostupné z: <https://www.sitra.fi/en/economy-powerful-force-climate-mitigation/>.

- 41 COM/2018/028
- 42 COM/2018/340
- 43 Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“ (Lepší podnikání, lepší svět. Zpráva Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj), leden 2017.
- 44 Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“ (Lepší podnikání, lepší svět. Zpráva Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj), leden 2017.
- 45 Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO), „Green jobs“ (Zelená pracovní místa), <http://www.fao.org/rural-employment/work-areas/green-jobs/en/>, cit. 3.12.2018.
- 46 Eurostat, „Sustainable development in the European Union, Monitoring Report on Progress towards the SDGs in an EU Context“ (Udržitelný vývoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU), 2018.
- 47 Evropská komise, zemědělsko-potravinářské politiky, víceletý program na období 2018–1, „Agri-food trade in 2017: another record year for EU agri-food trade“ (Zemědělsko-potravinářský obchod v roce 2017: další rekordní rok zemědělsko-potravinářského obchodu EU).
- 48 <https://ec.europa.eu/commission/publications/natural-resources-and-environment>.
- 49 <https://ec>
- 50 Hlubková analýza vypracovaná na podporu sdělení Komise COM (2018) 773 „Čistá planeta pro všechny Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky.“ Výroba masa je, pokud jde o nároky na půdu na výrobu jedné kalorie, jednou z nejintenzivnějších. Změna ve spotřebě masa a její omezení uvolní dodatečnou půdu.
- 51 Energetická účinnost chladniček se v posledních deseti letech významně snížila (stejně tak tomu je například u praček, myček nádobí a televizorů). To také znamená, že lidé kupují energeticky účinnější produkty. Žebříček nejlepších produktů na základě údajů poskytnutých GFK. Dostupné z: topten.eu
- 52 COM(2016) 377.
- 53 Až 9,6 % HDP Evropy bylo v roce 2017 vydáno na zdravotní péči, proto je nutné a čím dál důležitější usilovat v oblasti výdajů na zdravotnictví o efektivnost a hospodárnost.
- 54 COM(2017) 206, diskusní dokument o sociálním rozměru Evropy, 26.4.2017.
- 55 OSN, cíle udržitelného rozvoje, cíl 11: Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce. Dostupné z: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/cities/> , cit. 3.12.2018.
- 56 The Role of Science, Technology and Innovation Policies to Foster the Implementation of the Sustainable Development Goals (Úloha vědy, technologie a inovačních politik při podpoře plnění cílů udržitelného rozvoje), zpráva expertní skupiny pro „opatření navazující na Rio+20, zejména cíle udržitelného rozvoje“.
- 57 COM(2018) 22
- 58 V listopadu 2018 spustila Evropská komise službu AI Watch za účelem sledování vývoje v EU a ve světě v oblasti umělé inteligence, jež by poskytlo potřebný analytický základ pro další činnost.
- 59 Evropská komise, „USA-China-EU plans for AI: where do we stand?“ („Plány USA-Čína-EU v oblasti umělé inteligence: Jaký je současný stav?“), leden 2018. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/>
- 60 Jiaxuan You, Xiaocheng li, Melvin Low, David B. Lobell, Stefano Ermon, „Sustainability and Artificial Intelligence Lab, Combining Remote Sensing Data and Machine Learning to Predict Crop Yield“ (Kombinace údajů DPZ a strojového učení při předvídání výnosů). Dostupné z: <http://sustain.stanford.edu/crop-yield-analysis>.
- 61 Konference OSN o obchodu a rozvoji. Dostupné z: <http://www.eurasia.undp.org/content/rbec/en/home/blog/2017/7/12/What-kind-of-blender-do-w>

- 62 Akční plán udržitelného vání. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal->
- 63 Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“ (*Lepší podnikání, lepší svět – zpráva Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj*), leden 2017.
- 64 Business and Sustainable Development Commission, „Better Business Better World, The report of the Business & Sustainable Development Commission“ (*Lepší podnikání, lepší svět – zpráva Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj*), leden 2017.
- 65 Tax Policies in the European Union (*Daňové politiky v Evropské unii*): průzkum z roku 2018. Dostupné z: https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/company-tax/tax-good-governance/european-semester/tax-policies-european-union-survey_en. V prosinci 2018 zahájila Komise studii, která zkoumá megatrendy (změna klimatu, digitalizace, stárnutí obyvatelstva atd.) a jejich dopad na hospodářství EU, zejména pokud jde o udržitelnost daňových systémů v EU.
- 66 COM(2019) 8
- 67 COM(2019) 8
- 68 COM(2019) 8
- 69 Dierx, Adriaan, Ilzkovitz, Pataracchia, Ratto, Thum-Thysen and Varga (2017), “Does EU competition policy support inclusive growth?” (*Podporuje politika hospodářské soutěže v EU inkluzivní růst?*), Journal of Competition Law & Economics, Vol. 13, No. 2; OECD Factsheet on how competition policy affects macro-economic outcomes (*Informativní přehled OECD týkající se toho, jak politika hospodářské soutěže ovlivňuje makroekonomické výsledky*) (říjen 2014); Fabienne Ilzkovitz and Adriaan Dierx, “Ex-post economic evaluation of competition policy enforcement: A review of the literature” (*Ekonomické hodnocení prosazování politiky hospodářské soutěže: recenze literatury*), GR pro hospodářskou soutěž, červen 2015.
- 70 http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.
- 71 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/828 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice 2007/36/ES, pokud jde o podporu dlouhodobého zapojení akcionářů (Text s významem pro EHP).
- 72 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/95/EU ze dne 22. října 2014, kterou se mění směrnice 2013/34/EU, pokud jde o uvádění h informací a informací týkajících se rozmanitosti některými velkými podniky a skupinami (Text s významem pro EHP).
- 73 Nařízení (EU) 2017/821 o nerostných surovinách z oblastí k
- 74 <https://ec.europa.eu/info/publications/180524-proposal-sustainable-investment>. Komplexnější informace o nedávno dosaženém pokroku v oblasti sociální odpovědnosti podniků či zodpovědného chování podniků a v oblasti podnikání a lidských práv budou předloženy začátkem roku 2019 v rámci Evropských dnů průmyslu.
- 75 Kamerun, Pobřeží slonoviny, Ghana a země SADC EPA, tj. Botswana, Lesotho, Mosambik, Namibie, Jihoafrická republika a Svazijsko.
- 76 Ne dokument útvarů Komise. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/february/tradoc_156618.pdf.
- 77 Výsledky jsou uvedeny ve zprávě EU z roku 2019 o soudržnosti politik ve prospěch rozvoje, zveřejněné spolu s tímto diskusním dokumentem: Pracovní dokument útvarů Komise (2019) 20.
- 78 COM(2018) 703 nal. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/site les/communication-principles-subsidiarity-proportionality-strengthening-role-policymaking_cs.pdf a <https://ec.europa.eu/commission/priorities/democratic-change/better-regulation/task-force-subsidiarity-proportionality-and-doing-less-more->
- 79 Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/global-topics/sustainable-development-goals/multi-stakeholder-platform-sdgs_en.
- 80 Od jejího zahájení v září 2018 se aliance může pochlubit více než 37 miliardami EUR, a je tak na dobré cestě splnit svůj cíl pro rok 2020 a získat do té doby 44 miliard EUR na investice do udržitelného rozvoje.

PŘÍLOHA I

PŘÍSPĚVEK JUNCKEROVY KOMISE K CÍLŮM
UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Příspěvek Junckerovy Komise k cílům udržitelného rozvoje

Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, kterou Spojené národy přijaly dne 25. září 2015, stanoví globální rámec pro dosažení udržitelného rozvoje do roku 2030. Obsahuje ambiciózní soubor 17 cílů udržitelného rozvoje a 169 dílčích cílů, k jejichž splnění mají země a zúčastněné strany směřovat.

EU významným způsobem přispěla k vypracování Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a společně s členskými státy je odhodlána jít příkladem rovněž při jejím provádění, a to jak uvnitř EU, tak prostřednictvím svých vnějších politik ve formě pomoci při plnění agendy jiným, zejména nejpotřebnějším zemím.

Na klíčové aspekty udržitelného rozvoje bere zřetel všech 10 priorit Junckerovy Komise: zaměstnanost, růst a investice (priorita 1), jednotný digitální trh (priorita 2), bezpečnější, cenově dostupnější a udržitelnější energie (priorita 3), lepší a spravedlivější vnitřní trh (priorita 4), hlubší a spravedlivější hospodářská a měnová unie (priorita 5), otevřený a spravedlivý obchod (priorita 6), spravedlnost a základní práva (priorita 7), migrace (priorita 8), silnější globální aktér (priorita 9), Unie demokratické změny (priorita 10).

Již od počátku svého funkčního období v listopadu 2014 Junckerova Komise začleňovala udržitelný rozvoj do hlavních průřezových agend, jakož i odvětvových politik a iniciativ, přičemž používala své nástroje pro zlepšování právní úpravy. Veškerá posouzení dopadů vypracovaná Komisí, která předchází legislativním návrhům, zahrnují analýzu sociálních, environmentálních a ekonomických dopadů s cílem náležitě zvážit a zohlednit aspekty udržitelného rozvoje. Dále všechny nedávné obchodní dohody EU obsahují kapitolu o udržitelném rozvoji s cílem podporovat udržitelný růst a rozvoj a důstojnou práci pro všechny.

Junckerova Komise zavedla řadu důležitých opatření pro politiky nové generace v zájmu udržitelné budoucnosti Evropy. Jmenujme alespoň některé: evropský pilíř sociálních

práv, Evropský konsensus o rozvoji, globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky, strategie Obchod pro všechny založenou na hodnotách, strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů a Evropský prostor vzdělávání; balíček opatření týkající se oběhového hospodářství, balíčky týkající se mobility a čisté energie, strategii „modrého růstu“; investiční plán pro Evropu a akční plán pro udržitelné

vání, městskou agendu EU a akční plán pro přírodu. Komise rovněž navrhla posílit vazbu mezi váním z EU a zásadou právního státu, posoudit veškeré výzkumné a inovační činnosti vané EU z hlediska jejich environmentálního a sociálního dopadu, jakož i přijmout ambicióznější cíl výdajů v oblasti klimatu pro budoucí rozpočet EU. Nedávno Komise představila Evropskou dlouhodobou strategickou vizi prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050, která otevírá cestu ke strukturální proměně evropského hospodářství, je hnací silou růstu a zaměstnanosti a dosahuje neutrality z hlediska klimatu. K tomu budou zapotřebí průlomová řešení a investice do výzkumu a inovací.

Tento dokument poskytuje přehled příspěvků Junckerovy Komise k Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Nejdříve nastiňuje hlavní politické iniciativy a poté uvádí seznam různých opatření, která byla přijata ke každému z cílů udržitelného rozvoje.

Tato příloha se sice zaměřuje na iniciativy Junckerovy Komise, je však zřejmé, že k dosažení cílů udržitelného rozvoje přispívá mnoho dalších politik EU, které byly zavedeny již předtím, než se tato Komise ujala úřadu. Jako několik málo příkladů lze uvést Listinu základních práv Evropské unie, strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020, balíček opatření pro čisté ovzduší, pokračující provádění strategie sociální odpovědnosti podniků, evropský průkaz zdravotního pojištění, pravidla pro udržitelné používání pesticidů a pravidla EU týkající se tabákových výrobků.

Důležité politické iniciativy:

Evropský pilíř sociálních práv

Evropský pilíř sociálních práv z listopadu 2017 stanoví 20 zásad, které jsou přímo zaměřeny na podporu vzestupného sblížení směřujícímu k lepším pracovním a životním podmínkám v Evropě. Pomáhá bojovat proti chudobě ve všech jejích rozměrech a zajistit spravedlivé, přiměřené a udržitelné systémy sociálního zabezpečení. Podporuje rovné příležitosti a přístup na trh práce, včetně rovnosti žen a mužů a spravedlivých pracovních podmínek, a prosazuje sociální začleňování a ochranu. Je doplněn srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů, které společně s dalšími nástroji přispívají k jeho monitorování.

Uplatňování zásad a práv zakotvených v evropském pilíři sociálních práv rovněž zásadním způsobem přispěje k udržitelné Evropě tím, že aktivně podporuje jistotu zaměstnání a spravedlivé mzdy, které umožňují důstojnou životní úroveň, a tím, že pomáhá lidem získat dovednosti pro 21. století, jim umožňuje přístup ke kvalitním pracovním místům a čelí dopadu demografického stárnutí na trh práce a systémy sociální ochrany. Evropský pilíř sociálních práv bude podporovat konkurenceschopnost a inovace a současně bude prosazovat sociální spravedlnost, rovné příležitosti, sociální dialog a přístup ke kvalitním službám v oblasti péče, včetně dostupné kvalitní zdravotní péče pro všechny, péče o děti a dlouhodobé péče, k pomoci v oblasti bydlení a jiným základním službám.

Opatření EU v oblasti rovnosti žen a mužů

V roce 2015 Komise přijala strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů na období 2016–2019. Jedná se o rámec pro pokračující činnost Komise na podporu rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen. Evropský pilíř sociálních práv potvrdil závazek EU v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí pro ženy a muže ve všech oblastech. V roce 2017 Komise předložila souhrnný balíček předpisů o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem sestávající z legislativních a politických opatření, který podporuje vyšší účast žen na trhu práce.

Akční plán EU pro rovnost žen a mužů na období 2016–2020 představuje rámec EU pro podporu rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a dívek v našich vnějších vztazích se třetími zeměmi, jakož i v mezinárodních fórech a agendách. EU uvádí svůj akční plán pro rovnost žen a mužů do praxe prostřednictvím revidované evropské politiky sousedství a své rozvojové politiky.

Strategie EU pro mládež

V květnu 2018 předložila Komise ve sdělení s názvem „Zapojovat, propojovat a posilovat mladé lidi“ své představy nové strategie EU pro mládež, kterou Rada schválila v listopadu 2018. Cílem nového rámce pro spolupráci ve věcech týkajících se mládeže na období 2019–2027 je přiblížit EU mladým lidem a pomoci řešit otázky, jež se jich týkají. Cílem nové strategie EU pro mládež je podpořit účast mladých lidí v občanském a demokratickém životě (zapojovat), propojovat mladé lidi v celé EU a mimo ni s cílem podporovat dobrovolnictví, příležitosti vzdělávání v zahraničí, solidaritu a mezikulturní porozumění (propojovat) a podporovat posílení postavení mladých lidí prostřednictvím stimulace inovací v oblasti práce s mládeží, jakož i její kvality a uznání jejího významu (posilovat). Součástí nástrojů navržených za účelem dosažení cílů strategie je obnovený dialog s mládeží, využívání plánovacích kalendářů na vnitrostátní úrovni, jakož i pracovní plán Rady pro mládež na období 2019–2020.

Evropská komise rovněž pomáhá členským státům EU podpořit zaměstnanost mládeže. Každý rok získá více než 3,5 milionu mladých lidí registrovaných v systému záruk pro mladé lidi nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, stáže nebo učňovské přípravy.

V **ávání z EU a dodržování zásady právního státu**

Návrh příštího víceletého evropského rozpočtu na období 2021–2027 předložený Komisí představuje rozpočet, který se řídí zásadami prosperity, udržitelnosti, solidarity a bezpečnosti.

Součástí návrhu je nový mechanismus k posílení vazby mezi **áváním z EU a zásadou právního státu**. Všeobecné nedostatky týkající se dodržování zásady právního státu v daném členském státě mají závažné důsledky pro řádné **řízení a účinné nancování z EU**. Nejedná se o mechanismus sankcí: je to rozpočtový nástroj, který umožňuje chránit rozpočet EU a zajišťuje řádné **řízení a současně prosazuje právní stát**.

Investiční plán pro Evropu / Junckerův plán

Po celosvětové hospodářské a krizi trpěla EU nízkou úrovní investic. Cílem investičního plánu pro Evropu, tzv. Junckerova plánu, je odstranit překážky bránící investicím, zviditelnit investiční projekty a poskytnout jim technickou podporu a účelněji využívat zdroje.

V červenci 2018 dosáhl Evropský fond pro strategické investice, který je součástí Junckerova plánu, svého původního cílového objemu investic ve výši 315 miliard EUR a od roku 2015 do prosince 2018 bylo v celé EU mobilizováno 371 miliard EUR dodatečných investic. Fond podpořil již více než 750 000 pracovních míst. Toto číslo se má do roku 2020 zvýšit na 1,4 milionu pracovních míst. Více než 850 000 malých a středních podniků využívá lepšího přístupu k **ávání**. Nejméně 40 % **nancování z Evropského fondu pro strategické investice v rámci okna pro infrastrukturu a inovace** bude podporovat projekty s komponentami přispívajícími k opatřením v oblasti klimatu v souladu s Pařížskou dohodou o klimatu.

Horizont 2020 – program EU pro výzkum a inovace

Program Horizont 2020 je největším programem na světě, který podporuje spolupráci v oblasti vědy, technologií a inovací v EU a mimo ni.

Pro program Horizont 2020 – stávající rámcový program pro výzkum a inovace – jsou na sedmileté období (2014–2020) k dispozici prostředky ve výši téměř 77 miliard EUR – vedle soukromých a vnitrostátních veřejných investic, které tyto prostředky přilákají. Více než 60 % tohoto rozpočtu je investováno do udržitelného rozvoje. Pro jeho navazující program Horizont Evropa je navržen ještě větší rozpočet.

Cílem programu Horizont 2020 je pomoci dosáhnout inteligentního a udržitelného hospodářského růstu podporujícího začlenění. Cílem je zajistit, aby v Evropě vznikala věda a technologie světové úrovně, což bude přínosné pro hospodářství, společnost i životní prostředí, aby se odstranily překážky bránící inovacím a usnadnila spolupráce veřejného a soukromého sektoru při nalézání řešení velkých výzev, jimž naše společnost čelí.

Financování udržitelného růstu

Jelikož se naše planeta stále více potýká s nepředvídatelnými důsledky změny klimatu a vyčerpávání zdrojů, je nutné rychle podniknout příslušné kroky, přizpůsobit se a přejít na udržitelnější model. Aby EU splnila své cíle do roku 2030 dohodnuté v Paříži, včetně snížení objemu skleníkových plynů o 40 %, musí dle odhadů každý rok dodatečně investovat přibližně 180 miliard EUR.

Proto Komise v březnu 2018 přijala akční plán pro udržitelné *rozvoje*, aby *členské země* více přispívaly k rozvoji dobře fungující ekonomiky, jež bude zároveň plnit i cíle v sociální oblasti a oblasti životního prostředí. Tím EU *umožňuje* u sektoru umožňuje zapojit se plnou měrou do dosahování cílů udržitelného rozvoje.

vání EU

Akční plán pro oběhové hospodářství

V oběhovém hospodářství je hodnota výrobků, materiálů a zdrojů v hospodářství zachovávána co nejdéle a vznik odpadů je minimalizován (např. potravinový odpad, plasty, odpad v mořích). Širší přínosy oběhového hospodářství zahrnují také vytvoření nových konkurenčních výhod a snížení potřeby omezených zdrojů, spotřeby energie a snížení úrovně emisí oxidu uhličitého.

Opatření učiněná Komisí od přijetí akčního plánu pro oběhové hospodářství v roce 2015 podporují oběhové hospodářství v každém kroku hodnotového řetězce. V balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství EU dává hospodářským subjektům a společnosti jasný signál o dalším postupu. Opatření na úrovni EU mohou motivovat investice, vytvářet rovné podmínky a odstraňovat překážky na jednotném trhu.

Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050

Dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050 přijatá Komisí v listopadu 2018 ukazuje, že Evropa může být klimaticky neutrální, pokud bude modernizovat energetický systém, investovat do realistických technologických řešení, posílí postavení občanů a sladí opatření v klíčových oblastech, jako je průmyslová politika, *oběhové hospodářství a výzkum*, a pokud zároveň zajistí sociální spravedlnost tak, aby přechod na tuto ekonomiku proběhl spravedlivým způsobem. V plném souladu s cíli udržitelného rozvoje rovněž uvádí pro přechod na klimaticky neutrální EU řadu strategických stavebních kamenů.

Účelem dlouhodobé vize je nastavit kurz směřování politiky EU v oblasti klimatu a otevřít rozsáhlou diskusi o tom, jak by se Evropa měla připravit na horizont roku 2050 s cílem předložit do roku 2020 ambiciózní dlouhodobou evropskou strategii k Rámcové úmluvě OSN o změně klimatu do roku 2020.

Pařížské dohodě o opatřeních v oblasti klimatu – balíček Čistá energie pro všechny Evropany

Evropa významnou měrou přispěla k uzavření bezprecedentní univerzální a právně závazné dohody o klimatu v Paříži, která stanoví globální akční plán pro řešení změny klimatu. EU se dohodla na tom, že do roku 2030 sníží své emise skleníkových plynů oproti roku 1990 o nejméně 40 %.

Zasazovala se o balíček „Čistá energie pro všechny Evropany“, který podněcuje přechod na čistou energii a modernizaci energetického systému za účelem umožnění splnění pařížských cílů.

Přechod na čistou energii a boj proti změně klimatu významně změní způsob výroby a spotřeby energie. Na různá odvětví a regiony bude mít odlišný dopad. Pro obchodní modely s vysokými emisemi uhlíku, jako např. těžbu uhlí to bude znamenat, že se stanou méně hospodárnými a postupem času budou nakonec odstraněny.

Komise proto zahájila iniciativy zaměřené na řešení sociálních a ekonomických výzev, jimž občané v uhelných regionech čelí. Podporují rozvoj strategií přechodu, konkrétní projekty pro strukturální diváci a technologický přechod. Cílem podpůrných opatření pro 41 regionů, ve kterých se těží uhlí ve 12 členských státech, je učinit z přechodu příležitost k podpoře inovací, investic a nových dovedností.

Evropa v pohybu

V návaznosti na strategii pro nízkemisní mobilitu přijala Komise v roce 2017, resp. v roce 2018 tři balíčky v oblasti mobility pod názvem „Evropa v pohybu“. „Evropa v pohybu“ je rozsáhlá řada iniciativ, které zvýší bezpečnost dopravy, podpoří inteligentní zpoplatnění silniční dopravy, sníží emise CO₂, znečištění ovzduší a dopravní zácpy, omezí byrokracii pro podniky, budou bojovat s nezákonným zaměstnáváním a zajistí pro pracovníky řádné podmínky a dobu odpočinku. Dlouhodobé přínosy plynoucí z těchto opatření se zdaleka netýkaly pouze odvětví dopravy. Podpoří se totiž růst a vytváření pracovních míst, zvýší se sociální spravedlnost, rozšíří se výběr pro spotřebitele a Evropa se rozhodně vydá cestou směřující k mobilitě s nulovými emisemi.

Poslední balíček „Evropa v pohybu“ stanoví pozitivní agendu a jeho cílem je umožnit, aby všichni Evropané měli prospěch z bezpečnější dopravy, méně znečišťujících vozidel a inovativnějších technologických řešení, přičemž současně podporuje konkurenceschopnost průmyslu EU. Za tímto účelem iniciativy zahrnují integrovanou politiku pro budoucnost bezpečnosti silničního provozu, jejíž součástí jsou opatření pro bezpečnost vozidel a infrastruktury, vůbec první normy týkající se emisí CO₂ pro těžká nákladní vozidla, strategický akční plán pro vývoj a výrobu baterií v Evropě a perspektivní strategie pro propojenou a automatizovanou mobilitu.

Strategie EU pro plasty

Zdravé oceány mají pro naši existenci zásadní význam. Jsou nezbytným zdrojem potravy a příjmů pro přibližně 40 % celosvětové populace. Koneckonců moře určuje klima, poskytuje nám vodu a kyslík a reguluje je.

Mezinárodní správa oceánů EU vytvořila zastřešující rámec pro posílení mezinárodní správy oceánů s cílem zajistit, aby oceány byly bezpečné, chráněné, čisté a využívané zákonným a udržitelným způsobem. Jedním z opatření zahrnutých do agendy pro správu oceánů byl boj proti odpadu v mořích.

V květnu 2018 Komise navrhla nová ujednání pravidla pro deset druhů jednorázových plastových výrobků, které nejčastěji končí na evropských plážích a v mořích, a také pro ztracená a opuštěná lovná zařízení. Tyto předměty dohromady tvoří 70 % všech odpadků v mořích.

Ostatní iniciativy ve vztahu k plastům zahrnují opatření k zabránění znečištění odpadky, vytvoření oběhového hospodářství s plasty, řešení otázky v moři se nalézajících zdrojů odpadu v mořích a zajištění lepšího pochopení a monitorování odpadu v mořích.

Akční plán EU pro přírodu, lidi a hospodářství

Právní předpisy o ptácích a stanovištích jsou stěžejními prvky EU v oblasti ochrany přírody. Vytvářejí největší koordinovanou síť chráněných oblastí s bohatou biologickou rozmanitostí na světě (síť „Natura 2000“), která přispívá k hospodářství EU prostřednictvím čištění vody, ukládání uhlíku, opylování a cestovního ruchu („ekosystémové služby“) a představuje 1,7 až 2,5 % HDP v EU.

V dubnu 2017 Komise přijala „Akční plán pro přírodu, lidi a hospodářství“ s cílem zajistit úplné provádění právních předpisů v praxi, a tím zvýšit ochranu přírody ve prospěch občanů EU a její ekonomiky.

Akční plán předpokládá 15 hlavních opatření, která mají být provedena do roku 2019, v rámci čtyř hlavních priorit: zlepšit poznatky a pokyny za účelem zajištění lepší soudržnosti se socioekonomickými činnostmi, dokončení sítě a zajištění jejího účinného řízení, posílení investic do sítě Natura 2000 a zajištění navýšených prostředků, zapojení občanů, zúčastněných stran a místních společenství.

Městská agenda EU

Města v Evropě jsou v samém středu řady ekonomických, environmentálních a sociálních výzev dnešní doby. Více než 70 % občanů EU žije v městských oblastech a ve městech je generováno přibližně 85 % hrubého domácího produktu EU.

Městská agenda EU zahájená v květnu 2016 má stěžejní úlohu při zajištění, aby městské oblasti fungovaly jako katalyzátory inovativních udržitelných řešení podporujících přechod k nízkouhlíkové a odolné společnosti. Městská agenda je společnou snahou Komise, členských států a evropských měst o lepší zajištění zohlednění dopadu politik v městských oblastech. Jejím cílem je rovněž posílit odolnost městského prostředí prostřednictvím prevence katastrof a rizik souvisejících s klimatem.

Městská agenda EU je posilována iniciativami Komise, které podporují dlouhodobá opatření v oblasti energetiky a klimatu na místní úrovni, např. **Pakt starostů a primátorů**. Na základě této evropské iniciativy byl v roce 2016 vytvořen Globální pakt starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky, který sdružuje 10,28 % celosvětové populace do sdružení, které podporuje opatření pro boj proti změně klimatu a přechod na nízkouhlíkovou společnost.

Agenda dovedností pro Evropu

Prostřednictvím nové agendy dovedností pro Evropu investuje Evropa do lidí, aby mohli do budoucnosti pohlížet s důvěrou. Plněním 10 opatření agendy dovedností Komise pomáhá lidem získat správné dovednosti, aby se uměli vyrovnat se změnami ve společnosti a na trhu práce. Evropa rovněž zajišťuje větší zviditelnění a srovnatelnost dovedností a shromažďuje informace o dovednostech potřebných v jednotlivých profesích a odvětvích v celé Evropě. Komise rovněž podpořila evropské země, aby rozšířily pomoc poskytovanou dospělým, kteří se potýkají s problémy v oblasti základních dovedností. Byly zahájeny iniciativy, jež mají lidi připravit na digitální revoluci a budoucnost práce. V neposlední řadě Komise zavedla Evropský týden odborných dovedností s cílem zvýšit povědomí o množství příležitostí, které nabízí odborné vzdělávání a příprava. Tyto úspěšné každoroční kampaně od roku 2016 pomohly milionům mladých lidí a dospělých ke zjištění, že odborné vzdělávání a příprava je první nebo rovnocennou volbou.

Udržitelné biohospodářství EU k posílení vazby mezi hospodářstvím, společností a životním prostředím

Žijeme ve světě omezených zdrojů. Globální výzvy, jako je změna klimatu a znehodnocování půdy a ekosystémů spolu se zvyšující se celosvětovou populací, nás nutí hledat nové způsoby výroby a spotřeby našich biologických zdrojů, které berou ohledy na ekologické meze naší planety. Biohospodářství, které dosahuje hodnoty obratu ve výši 2,3 bilionu EUR a je v něm zaměstnáno 8,2 % pracovní síly EU, je klíčovým prvkem hospodářství EU.

Aktualizovaná biohospodářská strategie zahájí 14 opatření, která připraví cestu pro inovativnější a konkurenceschopnější společnost, jež bude účinněji využívat zdroje a zajistí rovnováhu mezi zajišťováním potravin a udržitelným využíváním biotických zdrojů a zároveň bude dbát na ochranu životního prostředí. Posílí odvětví založená na biotechnologiích a vyvine nové technologie k hodnotné přeměně bioodpadu, přinese prospěch venkovským komunitám a zajistí, že biohospodářství bude provozováno v rámci smysluplných ekologických hranic.

Politika soudržnosti EU

Politika soudržnosti EU je hlavní investiční politikou EU, jejímž hlavním posláním je dosahovat hospodářské, sociální a územní soudržnosti snižováním rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů. Je jednou z nejvíce napříč jdoucích a průřezových politik, která přispívá k většině, ne-li ke všem, 17 cílům udržitelného rozvoje.

Kromě toho klíčové průřezové zásady a cíle, jako např. udržitelný rozvoj, odstranění nerovností, podpora rovnosti žen a mužů, začleňování hlediska rovnosti žen a mužů, jakož i boj proti diskriminaci, jsou součástí všech fází provádění politiky. Priorita přiznaná zásadě partnerství zajišťuje, že subjekty na vnitrostátní a nižší než celostátní úrovni jsou zapojeny a přebírají odpovědnost za plnění priorit EU prostřednictvím různých projektů.

Evropský prostor vzdělávání

EU si klade za cíl do roku 2025 vytvořit Evropský prostor vzdělávání, v němž „učení, studium a provádění výzkumu nebudou omežovat hranice. Kontinent, kde se stal samozřejmostí studijní či pracovní pobyt v jiném členském státě a kde je běžné, že lidé kromě své mateřštiny ovládají ještě dva další jazyky. Kontinent, kde lidé poji silný pocit identity Evropanů, s vědomím evropského kulturního dědictví i evropské rozmanitosti.“

V souladu s první zásadou evropského pilíře sociálních práv je cílem zpřístupnit inovativní, inkluzivní a celoživotní učení všem. První konkrétní opatření zahrnují vytvoření Evropských univerzit, automatické uznávání kvací získaných v rámci vyššího středního nebo vysokoškolského vzdělání, jakož i období studia v zahraničí, ve všech členských státech, zlepšení výuky jazyků, podporu kvalitního předškolního vzdělávání a péče, podporu získávání klíčových kompetencí a posílení digitálního vzdělávání.

Platforma EU věnovaná ztrátám potravin a plýtvání potravinami

V EU se odhadem 20 % všech vyprodukovaných potravin ztratí nebo vyplývá, přitom 43 milionů lidí si nemůže obden dovolit kvalitní jídlo. Více než polovinu celkového potravinového odpadu v EU produkují domácnosti, přičemž 70 % potravinového odpadu vzniká v domácnostech, stravovacích službách a v odvětví maloobchodu.

Neexistuje jedna jediná příčina s jedním řešením, protože potravinový řetězec je komplexní a dynamický systém. Řešit problém plýtvání potravinami znamená spolupracovat se všemi hlavními aktéry z veřejného a soukromého sektoru za účelem lepšího měření, porozumění a nalezení řešení zaměřených na plýtvání s potravinami.

Platforma EU věnovaná ztrátám potravin a plýtvání potravinami zřízená v roce 2016 sdružuje mezinárodní organizace, členské státy a zúčastněné strany za účelem zrychlení ověřených postupů a urychlení pokroku v oblasti předcházení vzniku potravinového odpadu. S podporou této platformy Komise přijala pokyny EU s cílem usnadnit darování potravin (2017) a provádí tříletý pilotní projekt EU za účelem podpory jejich provádění v praxi. V roce 2018 byly přijaty pokyny EU ke zhodnocení využívání potravin, které jsou bezpečné, ale nemohou již být nabízeny na trhu k lidské spotřebě, jako zdroj krmiva pro zvířata. Komise rovněž aktivně zkoumá způsoby, jak zlepšit používání a chápání data spotřeby a data minimální trvanlivosti v dodavatelském řetězci a u spotřebitelů s cílem snížit související plýtvání potravinami.

Evropský konsensus o rozvoji

EU a její členské státy v roce 2017 přijaly Evropský konsensus o rozvoji. Jedná se o společnou vizi rozvojové politiky. Konsensus odráží nový rámec pro vnější činnosti a aktualizuje vizi rozvojové politiky za účelem naplnění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cílů udržitelného rozvoje. Rovněž podporuje koordinované provádění Pařížské dohody o změně klimatu a agendy důstojné práce.

Evropský konsensus o rozvoji se zakládá na pěti prvcích, které utváří rámec Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030: lidé, planeta, prosperita, mír a partnerství. Primárním cílem zůstává vymýcení chudoby. Integruje ekonomický, sociální a environmentální rozměr udržitelného rozvoje. Konsensus posiluje velmi důležitou vazbu mezi vnějšími politikami, jako je humanitární, rozvojová a obchodní politika, a politikami zaměřenými na zachování míru a bezpečnosti a otázky migrace, životního prostředí a změny klimatu.

Na cestě k nové alianci mezi Afrikou a Evropou

EU je hlavním partnerem Afriky v oblasti obchodu, investic a rozvoje. Podíl EU na africkém obchodu se zbožím v roce 2017 činil 36 %, objem investic EU v roce 2016 představoval 40 % přímých zahraničních investic v Africe v hodnotě 291 miliard EUR a jen v roce 2016 obdržela Afrika od EU a jejích členských států 55 % své rozvojové pomoci ve výši 23 miliard EUR.

Aby se toto partnerství posunulo do další úrovně, zahájila Komise v září 2018 novou „alianci mezi Afrikou a Evropou pro udržitelné investice a zaměstnanost“.

Aliance stanoví hlavní směry opatření pro EU a její africké partnery za účelem přilákání soukromých investorů, zlepšení podnikatelského prostředí, podpory vzdělání a rozvoje dovedností a posílení obchodu.

Aliance doplňuje dlouholeté politické partnerství, navrhuje posun od paradigmatu přístupu dárce – příjemce směrem k alianci rovných. Navazuje na společný závazek podporovat investice, tvorbu pracovních míst a obchod, který byl přijatý na 5. summitu Africké unie a Evropské unie v roce 2017.

„Afrika potřebuje skutečné a spravedlivé partnerství. A takové partnerství potřebujeme i my, Evropané.“

Jean-Claude Juncker, předseda Evropské komise projev o stavu Unie, 2018

Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky stanoví vizi pro angažovanost EU ve světě. Cíle udržitelného rozvoje představují průřezový rozměr veškeré práce, která povede k provádění globální strategie EU.

EU pomáhá budovat mírové a inkluzivní společnosti. Ve stávajícím kontextu zužujícího se občanského a demokratického prostoru potvrdila EU opět svoji bezpodmínečnou podporu demokracii, lidským právům a řádné správě věcí veřejných na celém světě.

Tento závazek má různou podobu, včetně politického dialogu a dialogu o politice a nančí podpory prostřednictvím evropského nástroje pro demokracii a lidská práva. Akční plán EU pro lidská práva a demokracii (2015–2019) poskytuje rámec pro politiky se třetími zeměmi. V průběhu let EU zavedla dialogy o lidských právech s rostoucím počtem třetích zemí za účelem rozšíření spolupráce v oblasti lidských práv a zlepšení situace v oblasti lidských práv ve třetích zemích, včetně zajištění přístupu ke spravedlnosti.

Kromě toho EU podporuje programy na posílení transparentních a odpovědných institucí, včetně parlamentů, soudnictví a donucovacích orgánů, jakož i vnitrostátních institucí pro lidská práva. EU rovněž pracuje na zvyšování odolnosti v partnerských zemích jako prostředku k řešení nestabilních situací a podporuje iniciativy v oblasti předcházení křikům a budování míru, mimo jiné zlepšováním správy bezpečnostního sektoru partnerů za účelem pomoci předcházet krizím a podporovat bezpečnost lidí.

Obchod pro všechny: Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice

Dnešní ekonomický systém, jenž je globální a digitální, je založen na mezinárodních hodnotových řetězcích, v nichž roste přeshraniční obchodování se zbožím a službami.

Komise uznává, že obchodní a investiční politika EU musí řešit výzvy naší doby a usnadňovat výměnu nápadů, dovedností a inovací. Komise rovněž uznává, že účinná obchodní politika by měla být koordinována s politikou udržitelného rozvoje a širší zahraniční politikou EU, jakož i s vnějšími cíli vnitřních politik EU, tak aby se navzájem posilovaly. Komise zdůrazňuje, že obchod zajistí rovné prostředí a současně podporuje základní principy, jako jsou lidská práva, důstojná práce, udržitelný rozvoj na celém světě nebo vysoce kvalitní právní předpisy a veřejné služby na domácí scéně.

Prostřednictvím strategie založené na hodnotách nazvané Obchod pro všechny: Cesta k zodpovědnější obchodní a investiční politice Komise ukazuje, že obchodní politika EU je pro všechny, že obchodní politika musí podporovat růst, zaměstnanost a inovace, ale musí být rovněž v souladu se zásadami evropského modelu. Stručně řečeno, musí být odpovědná.

Příští víceletý evropský rozpočet – nástroj pro začlenění udržitelnosti

Návrh příštího víceletého evropského rozpočtu na období 2021–2027 předložený Komisí představuje rozpočet, který se řídí zásadami prosperity, udržitelnosti, solidarity a bezpečnosti. Jádro těchto návrhů tvoří udržitelný rozvoj. Jedná se o průřezovou prioritu, nikoli o pouze jeden okruh nebo jediný program. Udržitelnost je prosazována prostřednictvím řady programů a výdajových nástrojů a do nich začleňována. Některé příklady návrhů Komise příštího víceletého evropského rozpočtu:

- **Zásadní restrukturalizace nástrojů pro vnější činnost EU**, aby se zajistila větší soudržnost mezi nástroji, využilo se úspor z rozsahu a synergií mezi programy a zjednodušily se postupy. Díky tomu bude EU lépe schopna plnit své cíle a prosazovat své zájmy, politiky a hodnoty ve světě. Navrhovaný nový **nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci** s rozpočtem ve výši téměř 90 miliard EUR je v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cíli udržitelného rozvoje. Pomocí nového **evropského mírového nástroje** s rozpočtem 10,5 miliardy EUR bude EU rovněž usilovat o zvýšení své schopnosti předcházet k budovat mír a posilovat mezinárodní bezpečnost.
- Průlomová řešení na podporu přechodu k trvale udržitelnému rozvoji budou vyžadovat nebývalé investice do výzkumu a inovací prostřednictvím programu **Horizont Evropa, dosud největšího programu EU v oblasti výzkumu a inovací**, s navrhovaným rozpočtem ve výši 100 miliard EUR.
- Ambicióznější cíl pro **začleňování oblasti klimatu** do všech programů EU, přičemž má být dosaženo toho, aby 25 % výdajů EU přispívalo k cílům v oblasti klimatu, včetně cílů v oblasti přechodu na čistou energii. Tento cíl se zvyšuje na 35 % celkového rozpočtu navrhovaného rámcového programu pro výzkum a inovace **Horizont Evropa**, který je vytvořen a navržen v souladu s cíli udržitelného rozvoje.
- **Reformovaná politika soudržnosti** s rozpočtem více než 370 miliard EUR (nejvyšší rozpočet všech politik a iniciativ EU na období 2021–2027), která podníká významné dodatečné vnitrostátní a soukromé investice. Návrh se zaměřuje na udržitelný růst, přechod na nízkouhlíkové a oběhové hospodářství, životní prostředí a účinné využívání zdrojů a sociální začleňování. Reformovaná politika soudržnosti umožní EU plnit cíle Pařížské dohody o změně klimatu a pomůže lokalizovat cíle udržitelného rozvoje, neboť jsou plněny v úzké spolupráci s regiony a místními orgány. Investice do lidí budou klíčovou prioritou **budoucího Evropského sociálního fondu (ESF+)**, který pomáhá provádět evropský pilíř sociálních práv a má navrhovaný rozpočet 101 miliard EUR.
- Návrh urychlit klíčové strategické investice pomocí nového, plně integrovaného investičního fondu **InvestEU**, který bude klíčem k budoucí prosperitě Evropy a k jejímu vedoucímu postavení v oblasti cílů udržitelného rozvoje. Očekává se, že InvestEU s příspěvkem z rozpočtu EU ve výši 15,2 miliardy EUR zmobilizuje v celé Evropě více než 650 miliard EUR dodatečných investic.
- **Zjednodušená modernizovaná společná zemědělská politika** s celkovým rozpočtem ve výši 365 miliard EUR k zajištění přístupu k rozmanitému sortimentu nezávadných, vysoce kvalitních, cenově dostupných a výživných potravin pro 500 milionů spotřebitelů v EU. Nová společná zemědělská politika bude klást větší důraz na životní prostředí a klima. Všichni zemědělci, kteří dostávají platby na plochu a na zvířata, budou muset splňovat řadu požadavků týkajících se změny klimatu, vody, půdy, biologické rozmanitosti a krajiny, jakož i veřejného zdraví, zdraví a dobrých životních podmínek rostlin a zvířat.
- Posílený **program LIFE** pro životní prostředí s rozpočtem 5,5 miliardy EUR na projekty podporující životní prostředí a oblast klimatu, včetně nového okna zaměřeného na podporu přechodu na čistou energii.

- Navrhuje se zdvojnásobit rozpočet budoucího **programu Erasmus** na 30 miliard EUR, aby se více evropským občanům umožnilo studium, odborné vzdělávání, dobrovolnická činnost a získávání profesních zkušeností v zahraničí.
- Cílem programu **Nástroje pro propojení Evropy** na období 2021–2027 je vytvořit inteligentní, udržitelnou, inkluzivní a bezpečnou infrastrukturu v odvětví dopravy a energetiky a v digitální oblasti s navrhovaným rozpočtem 42,3 miliardy EUR. Budou podporovány synergie mezi těmito třemi odvětvími a investice budou sladčovány se soudržnými kritérii způsobilosti, přičemž bude muset být zajištěna viditelnost. Alespoň **60 %** **vání** z programu Nástroje pro propojení Evropy bude přispívat k opatření v oblasti klimatu.
- Digitální transformace je významným faktorem umožňujícím přechod na nízkouhlíkové oběhové hospodářství a nízkouhlíkovou společnost, který je potřebný k dosažení cílů udržitelného rozvoje. Navrhovaný **program Digitální Evropa** s rozpočtem ve výši 9,2 miliardy EUR bude vyvíjet činnost za tímto účelem, například podporou zajišťování rozsáhlých kapacit v oblasti vysoce výkonné výpočetní techniky a umělé inteligence, které nabídnou nové příležitosti udržitelného rozvoje, včetně snižování CO₂.
- Zjednodušený a lépe zaměřený **Evropský námořní a rybářský fond** s celkovým rozpočtem ve výši 6,14 miliard EUR na podporu společné rybářské politiky EU, námořní politiky EU a mezinárodních závazků Unie v oblasti správy oceánů, a to zejména v souvislosti s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030.

Hlavní cíle udržitelného rozvoje související s iniciativami Junckerovy Komise:

VYMÝTIT CHUDOBU

- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- Doporučení o dlouhodobé nezaměstnanosti
- Doporučení týkající se přístupu k sociální ochraně pro všechny
- Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů
- Evropský akt přístupnosti
- Akční plán k odstranění rozdílů v odměňování žen a mužů
- Strategický přístup k odolnosti ve vnější činnosti EU
- Evropský konsensus o rozvoji
- Akční plán EU pro sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Aktualizovaná strategie „Pomoc na podporu obchodu“

VYMÝTIT HLAD

- Společná zemědělská politika
- Společná rybářská politika
- Akční plán pro oběhové hospodářství
- Mnohostranná platforma věnovaná ztrátám potravin a plýtvání potravinami
- Pravidla ekologického zemědělství
- Iniciativa FOOD 2030 za účelem vytvoření soudržného programu výzkumu a inovací pro udržitelné potravinové a výživové systémy
- Udržitelné biohospodářství pro Evropu: posílení vazby mezi hospodářstvím, společností a životním prostředím
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Pracovní skupina pro venkovské oblasti Afriky
- Strategie „Obchod pro všechny“

ZDRAVÍ A KVALITNÍ ŽIVOT

- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Zdravotní stav v EU – cyklus podávání zpráv
- Digitální transformace v oblasti zdraví a péče: přinášet lépe a efektivněji kvalitnější zdravotní a jinou péči většímu počtu občanů
- Akční plán „Jedno zdraví“ proti rezistenci vůči antimikrobikům
- Aktualizace pravidel týkajících se karcinogenů a mutagenů
- Spolupráce v EU zaměřená na prevenci nemocí, jimž lze předcházet očkováním
- Řídící skupina pro podporu zdraví, prevenci chorob a zvládnání neprenosných nemocí
- Nová pravidla o zdravotnických prostředcích
- Prosazování norem EU týkajících se znečištění ovzduší a opatření pomáhajících vnitrostátním, regionálním a lokálním subjektům v boji proti znečištění ovzduší
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Strategický akční plán pro bezpečnost silničního provozu
- Evropský konsensus o rozvoji
- Partnerství s Afrikou v oblasti výzkumu zaměřeného na boj proti HIV/AIDS, tuberkulóze a jiným infekčním onemocněním
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“

KVALITNÍ VZDĚLÁNÍ

- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Evropský prostor vzdělávání do roku 2025
- Obnovený program EU v oblasti vysokoškolského vzdělávání
- Nová agenda dovedností pro Evropu
- Strategie pro mládež 2019–2027
- Akční plán digitálního vzdělávání
- Doporučení o vysoce kvalitních systémech předškolního vzdělávání a péče; o automatickém vzájemném uznávání diplomů a období studia v zahraničí; o zlepšení výuky a studia jazyků; o Evropském rámci pro kvalitní a efektivní učňovskou přípravu; o klíčových kompetencích pro celoživotní učení; a o cestách prohlubování dovedností: nové příležitosti pro dospělé
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- Opatření EU v oblasti vzdělávání v mimořádných situacích a vleklých krizích
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Nová aliance mezi Afrikou a Evropou

GENDEROVÁ ROVNOST

- Strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů na období 2016–2019
- Balíček předpisů o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem
- Akční plán k odstranění rozdílů v odměňování žen a mužů
- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- „Ženy a doprava“
- Akční plán EU pro oblast rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen ve vnějších vztazích
- Evropský konsensus o rozvoji
- Globální aliance: iniciativa Spotlight (EU-OSN), jejímž cílem je odstranit násilí páchané na ženách a dívkách
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“

ČISTÁ VODA A SANITAČNÍ ZAŘÍZENÍ

- Návrh revidovaných pravidel pro pitnou vodu
- Návrh týkající se minimálních požadavků na opětovné využívání vody
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

CENOVĚ DOSTUPNÁ A ČISTÁ ENERGIE

- Strategie energetické unie
- Balíčky „Evropa v pohybu“
- Balíček Čistá energie pro všechny Evropany
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030
- Horizont 2020, rozsáhlá iniciativa zaměřená na digitální transformaci v odvětví energetiky prostřednictvím internetu věcí
- Strategický plán pro energetické technologie
- Evropská bateriová aliance
- Mise inovací
- Podpora poskytovaná uhelným regionům procházejícím transformací
- Středisko pro sledování energetické chudoby
- Iniciativa Čistá energie pro ostrovy EU
- Politika soudržnosti
- Akční plán pro udržitelné vání
- Nízkoemisní strategie
- Evropský konsensus o rozvoji
- Strategie „Zajištění energie pro Afriku“
- Evropský a globální pakt starostů a primátorů v oblasti energetiky a klimatu
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

DŮSTOJNÁ PRÁCE A HOSPODÁŘSKÝ RŮST

- Investiční plán pro Evropu / Junckerův plán
- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- Obnovená strategie průmyslové politiky EU
- Obnovená agenda pro výzkum a inovace a program Horizont 2020
- Politika soudržnosti
- Pravidla pro transparentní a předvídatelné pracovní podmínky
- Aktualizovaná pravidla pro vysílání pracovníků
- Návrh na zřízení Evropského orgánu pro pracovní záležitosti
- Úpravy pravidel týkajících se karcinogenů a mutagenů
- Doporučení týkající se přístupu k sociální ochraně pro všechny
- Doporučení o dlouhodobé nezaměstnanosti
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Akční plán pro oběhové hospodářství
- Plán vnějších investic, včetně Evropského fondu pro udržitelný rozvoj
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Aktualizovaná strategie „Pomoc na podporu obchodu“
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU
- Nová aliance mezi Afrikou a Evropou

PRŮMYSL, INOVACE A INFRASTRUKTURA

- Obnovená strategie průmyslové politiky EU a seznam kritických surovin EU
- Kulatý stůl zástupců průmyslu na vysoké úrovni „Průmysl 2030“
- Akční plán pro oběhové hospodářství
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Obnovená agenda pro výzkum a inovace a program „Horizont 2020“, včetně rozsáhlé prioritní oblasti digitalizace evropského průmyslu
- Politika soudržnosti
- Strategie pro jednotný digitální trh
- Akční plán pro udržitelné vání
- Balíček Čistá energie pro všechny Evropany
- Středisko pro sledování energetické chudoby
- Provádění strategie sociální odpovědnosti podniků
- Balíčky „Evropa v pohybu“
- „Ženy a doprava“
- Nástroj pro propojení Evropy
- Evropská iniciativa pro procesory
- Strategie pro nízkoemisní mobilitu
- Evropský plán vnějších investic
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Nová aliance mezi Afrikou a Evropou

MÉNĚ NEROVNOSTÍ

- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- Evropský akt přístupnosti
- Doporučení týkající se přístupu k sociální ochraně pro všechny
- Balíček předpisů o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem
- Pravidla pro transparentní a předvídatelné pracovní podmínky v EU
- Politika soudržnosti
- Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů
- Evropský program pro migraci
- Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2015–2019
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

UDRŽITELNÁ MĚSTA A OBCE

- Městská agenda EU
- Strategie pro nízkoemisní mobilitu
- Evropský pilíř sociálních práv, srovnávací přehled sociálních ukazatelů
- Obnovená agenda pro výzkum a inovace a program „Horizont 2020“, včetně rozsáhlé iniciativy zaměřené na digitální transformaci v rámci inteligentních měst a obcí
- Společné sdělení o odolnosti
- Politika soudržnosti
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Akční plán pro oběhové hospodářství
- Evropský a globální pakt starostů a primátorů v oblasti energetiky a klimatu
- Lepší zvládnání katastrof v EU (rescEU) a revidovaný mechanismus civilní ochrany EU
- Akční plán EU pro sendajský akční plán pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Města EU podporující spravedlivý a etický obchod

ZODPOVĚDNÁ SPOTŘEBA A VÝROBA

- Akční plán pro oběhové hospodářství, včetně rámce pro sledování, a Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Mnohostranná platforma věnovaná ztrátám potravin a plýtvání potravinami
- Nová pravidla EU týkající se odpadů, včetně opatření v oblasti ztrát potravin a plýtvání potravinami
- Strategie EU pro plasty
- Rozsáhlé iniciativy v rámci programu Horizont 2020 týkající se digitální a udržitelné transformace zemědělsko-potravinářském průmyslu.
- Udržitelné biohospodářství pro Evropu: posílení vazby mezi hospodářstvím, společností a životním prostředím
- Pracovní plán pro ekodesign a označování energetickými štítky
- Evropský program pro ekonomiku sdílení
- Provádění strategie sociální odpovědnosti podniků
- Pravidla týkající se k minerálů
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“

OPATŘENÍ V OBLASTI KLIMATU

- Vstup Pařížské dohody o klimatu v platnost
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Rámec politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030
- Revidovaný systém EU pro obchodování s emisemi
- Balíček Čistá energie pro všechny Evropany
- Balíčky „Evropa v pohybu“
- Strategie pro nízkoemisní mobilitu
- Akční plán pro oběhové hospodářství
- Správa oceánů
- Seznam kritických surovin
- Evropský a globální pakt starostů a primátorů v oblasti energetiky a klimatu
- Lepší zvládnání katastrof v EU (rescEU) a revidovaný mechanismus civilní ochrany EU
- Akční plán EU pro sendajský rámec pro snižování rizika katastrof na období 2015–2030
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

ŽIVOT VE VODĚ

- Strategie EU pro plasty
- Mezinárodní správa oceánů
- Strategie EU pro modrý růst
- Nová pravidla pro udržitelné řízení vnějšího rybářského loďstva
- Návrh revize systému kontroly rybolovu EU
- Boj proti nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

ŽIVOT NA ZEMI

- Akční plán EU pro přírodu, lidi a hospodářství
- Iniciativa EU týkající se opylovačů
- Nová pravidla o invazních nepůvodních druzích
- Nová pravidla pro ekologické zemědělství
- Akční plán EU pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“

MÍR, SPRAVEDLNOST A SILNÉ INSTITUCE

- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU
- Evropský konsensus o rozvoji
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Nová aliance mezi Afrikou a Evropou
- Evropský program pro bezpečnost
- Akční plán na ochranu veřejných míst
- Opatření pro boj proti nezákonnému obsahu online
- Akční plán EU pro lidská práva a demokracii
- Provádění strategie sociální odpovědnosti podniků
- Úřad evropského veřejného žalobce
- Pravidla pro boj proti praní peněz vání terorismu
- Pravidla pro daňovou transparentnost a vyhýbání se daňovým povinnostem
- Posílená pravidla o procesních právech podezřelých a obviněných osob
- Revidovaná pravidla o palných zbraních
- Opatření k zabezpečení svobodného a spravedlivého průběhu voleb do Evropského parlamentu
- Akční plán proti dezinformacím
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050

PARTNERSTVÍ PRO PLNĚNÍ CÍLŮ

- Program pro zlepšování právní úpravy EU
- Mnohostranná platforma pro plnění cílů udržitelného rozvoje v EU
- Iniciativa „Další kroky k udržitelné evropské budoucnosti“
- Roční monitorovací zpráva o pokroku EU při plnění cílů udržitelného rozvoje
- Evropský pilíř sociálních práv
- Platforma pro evropskou politiku v oblasti veřejného zdraví
- Evropský sbor solidarity
- Nový začátek pro sociální dialog
- Iniciativa „Vybrat více, utratit lépe“
- Akční plán pro udržitelné vání
- Evropský plán vnějších investic a jeho Evropský fond pro udržitelný rozvoj
- Seznam kritických surovin
- Čistá planeta pro všechny – dlouhodobá vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050
- Mezinárodní spolupráce měst vání inteligentních budov
- Posílený evropský semestr pro koordinaci hospodářské a sociální politiky
- Evropský konsensus o rozvoji
- Revidovaná evropská politika sousedství a strategie rozšíření EU, strategie pro západní Balkán
- Strategie „Obchod pro všechny“
- Aktualizovaná strategie „Pomoc na podporu obchodu“
- Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU

PŘÍLOHA II

PŘÍSPĚVEK JUNCKEROVY KOMISE K CÍLŮM
UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Příspěvek Junckerovy Komise k cílům udržitelného rozvoje

EU je jedním z nejlepších míst pro život na světě a členské státy EU již hrají vůdčí roli při provádění cílů udržitelného rozvoje. Žádná země na světě však všech dohodnutých cílů dosud nedosáhla a z bližšího posouzení plnění cílů udržitelného rozvoje ze strany EU vyplývá, že rovněž v EU je třeba pokračovat v úsilí na všech úrovních.

17 cílů udržitelného rozvoje obsažených v Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030 je úzce provázáno a jsou koncipovány jako neoddělitelné, a proto má jejich začlenění do opatření všech subjektů zásadní význam pro jejich úspěšné plnění v praxi. Je důležité vytvářet lepší součinnost a soudržnost mezi politikami a vytvořit podpůrné regulační, a behaviorální prostředí pro jejich realizaci v praxi.

Prioritou musí být zaměření našich vzorců výroby, distribuce a spotřeby udržitelnějším směrem, řešení změny klimatu a posílení našich opatření na ochranu našich oceánů, ekosystémů a biologické rozmanitosti, jelikož přírodní systémy planety, které podporují život na Zemi, jsou tlačeny na hranice svých možností. Boj proti chudobě, sociálnímu vyloučení, nerovnostem a genderovým rozdílům posílil, aby byla zaručena prosperita a dobré životní podmínky pro všechny, zajištěna sociální a politická stabilita a aby byla zachována podpora evropskému projektu. Je třeba dále podporovat a rozvíjet právní stát, demokracii a základní práva, jakož i silný mnohostranný systém založený na pravidlech a obchod.

Tento dokument poskytuje přehled plnění cílů udržitelného rozvoje ze strany EU. U každého cíle je uveden přehled stávající situace v EU, trendy vývoje a srovnání situace v EU v globálním měřítku. K dispozici je přehled očekávaného pokroku EU do roku 2030 a hybné síly i překážky přechodu směrem k udržitelné Evropě. Udržitelný rozvoj musí být společným úsilím

všech členů společnosti. V tomto smyslu je rovněž uvedeno několik příkladů z reálného života, které mají ukázat příklady osvědčených postupů různých aktérů na různých úrovních.

V celosvětovém srovnání patří sedm členských států EU-27 v oblasti cílů udržitelného rozvoje mezi 10 nejlepších a všechny členské státy EU-27 se nacházejí mezi 50 nejlepšími ze 159 posuzovaných zemí(1). V posledních pěti letech dosáhla EU jako celek pokroku téměř ve všech cílech udržitelného rozvoje. K největšímu pokroku došlo u cíle udržitelného rozvoje č. 3 – Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku, jakož i u cíle udržitelného rozvoje č. 4 – Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny, přičemž oba cíle patří rovněž mezi tři cíle udržitelného rozvoje, u nichž členské státy EU-27 v celosvětovém pořadí dosahují nejlepšího umístění. V průměru dosahují členské státy EU-27 v celosvětovém pořadí nejlepšího výsledku u cíle udržitelného rozvoje č. 1 – Vymýtit chudobu ve všech jejích formách všude na světě. EU se však odklonila od cíle udržitelného rozvoje č. 10 – Snížit nerovnost uvnitř zemí i mezi nimi, neboť mezi členskými státy existují značné rozdíly. Je důležité upozornit, že dosahování pokroku nemusí nutně znamenat, že stávající stav příslušného cíle je pro EU uspokojivý. Značného pokroku bylo například dosaženo u cíle udržitelného rozvoje č. 12 – Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu, avšak jedná se rovněž o cíl udržitelného rozvoje, kde v celosvětovém pořadí dosahují členské státy EU-27 druhého nejnižšího průměrného výsledku, a je tedy před nimi ještě nemálo práce. V průměru dosahují členské státy EU-27 v celosvětovém pořadí nejnižšího výsledku u cíle udržitelného rozvoje č. 14 – Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje.

(1) V tomto odstavci vychází celosvětové pořadí ze studie „The 2018 SDG Index and Dashboards Report“ (Zpráva týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018), kterou vypracovaly organizace Sustainable Development Solutions Network (SDSN) a Bertelsmann Stiftung, zatímco trendy v EU jsou založeny na zprávě Eurostatu z roku 2018 „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2018 Edition“ (Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).

Přehled pokroku při plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU⁽²⁾

(2) Eurostat (2018), „Sustainable development in the European Union – Monitoring report on progress towards the SDGs in an EU context – 2018 Edition ((Udržitelný rozvoj v Evropské unii. Monitorovací zpráva o pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje v kontextu EU – ročník 2018).“

Vymýt chudobu ve všech jejích formách všude na světě

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Ačkoliv EU ve většině oblastí zaměstnanosti a sociálních oblastech udává tempo, naše společnost stále čelí výzvám, které je třeba řešit. Chudoba brání lidem v příležitostech uplatnit svůj potenciál, v jejich aktivním zapojení do společnosti a jejich právech na přístup ke kvalitním službám. Chudoba je jev, který má mnoho rozměrů: znamená více než jen chybějící přiměřený příjem a zahrnuje i jiné aspekty, od materiální deprivace po diskriminaci a nedostatek účasti v rozhodování. Chudoba může mít trvalý charakter a přetrvávat po několik generací. EU učinila v oblasti boje proti chudobě opatření v mnoha oblastech, a to jak na vnitřní, tak na vnější úrovni, která zahrnují právní zásahy, vyčleněné prostředky, koordinaci politik, podporu sociální odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání a sociálního dialogu při respektování svých kompetencí a zásad subsidiarity a proporcionality. V roce 2017 v EU poprvé od počátku světové krize klesl počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením pod referenční hodnotu roku 2008: v porovnání s rokem 2008 je o 3,1 milionu lidí méně ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením nebo o 10,8 milionu lidí méně ve srovnání s maximální úrovní v roce 2012. Avšak cíl EU vymanit do roku 2020 nejméně 20 milionů osob z chudoby či sociálního vyloučení oproti roku 2008 zůstává i nadále podstatnou výzvou. Osoby v obtížné situaci, například děti, mladí lidé, osoby se zdravotním postižením, lidé s nízkou úrovní vzdělání, nezaměstnaní, lidé narození mimo EU, lidé z marginalizovaných komunit a lidé žijící v domácnostech s velmi nízkou intenzitou práce nebo pracující v nejistých formách zaměstnání, jsou chudobou nebo sociálním vyloučením ohroženi nejvíce. Pokud jde o vnější úroveň, EU zaujímá vedoucí postavení v přispívání k vymýcení chudoby prostřednictvím soudržného souboru politik, včetně rozvojové spolupráce, různých nástrojů obchodní politiky a evropské politiky sousedství a rozšíření. Evropský konsensus o rozvoji – rámec pro rozvojovou spolupráci EU a jejích členských států – činí ústředním prvkem vymýcení chudoby, řešení různých druhů diskriminace a nerovnosti, jakož i úsilí o to, aby nikdo nebyl opomíjen. Snižování chudoby v rozvojových zemích podporují dohody o volném obchodu EU, jednostranné obchodní preference, jakož i aktualizovaná strategie EU pro pomoc v oblasti obchodu z roku 2017.

HLAVNÍ TENDENCE

- Z nejnovějších údajů vyplývá, že v roce 2017 bylo 112,9 milionu lidí neboli 22,5 % obyvatel EU **ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením**, což znamená, že se jich týkala alespoň jedna z těchto situací: ohrožení příjmovou chudobou, silná materiální deprivace nebo velmi nízká intenzita práce. Jedná se o klesající trend, který započal v roce 2012, kdy počet lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením dosáhl své vrcholné hodnoty 123,8 milionu. Více jsou chudobou po celé EU ohroženy ženy, zejména z důvodu genderové nerovnosti na trhu práce, s níž se setkávají v průběhu celého života. Míra ohrožení chudobou nebo sociálním vyloučením u dětí (0–17 let) sice klesá, ale ve většině členských států zůstává značně nad úrovní pro celkovou populaci. V rámci EU přetrvávají mezi jednotlivými zeměmi významné rozdíly.
- Podíl **osob ohrožených příjmovou chudobou** několik let po krizi rostl, ale v období 2015–2016 se stabilizoval (na úrovni přibližně 17,3 %) a v roce 2017 klesl na 16,9 % populace EU, a to díky probíhajícímu oživení a zlepšujícím se podmínkám na trhu práce. Pokud jde o pracující chudé, příjmovou chudobou bylo v roce 2017 rovněž ohroženo 9,6 % zaměstnaných osob. Tato hodnota se v posledních čtyřech letech stabilizovala, ačkoliv na vyšší úrovni než v roce 2008 (8,6 %).

- **Podíl osob, které trpí silnou materiální deprivací** od roku 2012, kdy dosáhl své vrcholné úrovně 9,9 %, nepřetržitě klesá a v roce 2017 činil 6,9 % populace EU a nachází se pod úrovní z roku 2008 (8,5 %), což znamená, že přibližně 1 ze 14 osob je omezena nedostatkem zdrojů, např. není schopna platit své účty, přiměřeně vytápět svou domácnost nebo jet na týdenní dovolenou mimo domov.
- Lidé ohroženi chudobou jsou více vystaveni **nedostatkům v oblasti bydlení**, např. zatékání, vlhké zdi nebo chybějící základní hygienická zařízení. Jedná se o klesající trend, který v roce 2017 zasahoval 13,1 % populace EU.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahují všechny členské státy EU u cíle udržitelného rozvoje č. 1 výsledku 95 ze 100, čímž se stává cílem, u něhož členské státy EU dosahují v průměru nejlepšího výsledku.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

I když podstatné výzvy budou do roku 2030 přetrvávat, očekává se, že EU dosáhne dalšího výrazného pokroku v oblasti vymýcení chudoby a sociálního vyloučení. Růst zaměstnanosti bude hrát důležitou úlohu, avšak sám o sobě nebude stačit k vymanění lidí z chudoby. Přístup k přiměřené sociální ochraně, kvalitní zdravotní péči, kvalitnímu vzdělání, bydlení a kvalitním sociálním službám pro všechny bude muset být přizpůsoben budoucím demografickým změnám, novým technologiím, vyvíjejícím se formám práce a výzvám v oblasti migrace a změny klimatu. Od celé řady zúčastněných stran na všech úrovních, včetně místní, vnitrostátní a evropské úrovně, bude očekáván trvalý pokrok. Vnější politiky EU budou nadále přispívat k vymýcení chudoby ve třetích zemích.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Politické páky spojené se zaměstnaností a sociálním zabezpečením (zejména systémy sociální ochrany a sociálního začlenění, politiky na trhu práce, rovnost žen a mužů, dosažené vzdělání, úroveň kvalifikačního celoživotního učení a zdravotnictví a dlouhodobé péče), rovný přístup k novým technologiím, sociální inovace, udržitelné investice, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné podnikání, zdanění.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, stárnutí společnosti, měnící se složení domácností (např. jednočlenné domácnosti), změna klimatu, negativní reakce na politiky a hnutí v oblasti rovnosti žen a mužů, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, segmentace trhu práce a nejistota pracovních míst, digitální propast.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

Na úrovni EU

Evropský pilíř sociálních práv představuje hlavní řídicí rámec pro boj proti chudobě na úrovni EU. Většina z jeho 20 zásad se zabývá přímo cíli udržitelného rozvoje týkajícími se chudoby, jako je např. snižování chudoby ve všech jejích rozměrech, provádění systémů ochrany odpovídajících vnitrostátní situaci, vytváření pevných rámců politik na podporu investic za účelem vymýcení chudoby. Přehled sociálních ukazatelů pomáhá sledovat výsledky a určovat trendy v jednotlivých členských státech v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti, snižovat riziko chudoby nebo sociálního vyloučení.

Na úrovni členských států

Portugalsko přijalo několik opatření na posílení sociální ochrany a boj proti chudobě, sociálnímu vyloučení a nerovnostem. Takzvaný „příjmový balíček“ podporuje příjmy domácností prostřednictvím valorizace výše důchodů, obnovuje referenční hodnoty dávek sociální solidarity, jakož i ekvivalentní stupnice minimálního příjmu a zvyšuje nižší úrovně přídatků na děti a rodinných přídatků. Index sociální podpory – referenční hodnota pro opatření sociální ochrany – byl valorizován a pokrytí systému minimálního příjmu bylo rozšířeno.

Na regionální/ místní úrovni

V německém Mnichově bylo v období 2015–2018 provedeno několik iniciativ s podporou Evropského sociálního fondu, které měly za cíl podpořit začlenění nezaměstnaných na místní trh práce, a tím pomoci snížit chudobu. Součástí iniciativ byl projekt „Work & Act“ (Pracuj a jednej), který pomohl nezaměstnaným lidem zapojit se znovu do práce; projekt „Power-M“, který podporuje zlepšování postavení žen, aby se mohly po rodičovské dovolené vrátit do práce; projekt „Guide“, který nabízí poradenství podnikatelkám, a projekty „FIBA“ a „MigraNet“, které podporují začleňování migrantů na trh práce.

Na úrovni podniků

Naturgy, plynárenská a elektrárenská společnost ve Španělsku, zavedla plán energetické zranitelnosti, který zaručuje ochranu zranitelných zákazníků. Sociálním dopadem plánu má být vytvoření nového soukromého podniku, který bude působit jako katalyzátor v boji proti chudobě a podporovat sociální aktéry v boji proti sociálnímu vyloučení.

Na úrovni občanské společnosti

Evropská síť pro minimální příjem zvyšuje povědomí o potřebě poskytovat přiměřené dávky zaručující minimální příjem, které umožní důstojný život ve všech fázích života a účinný přístup k podpůrnému zboží a službám. Sdružuje různé organizace, odborníky, profesionály, akademické pracovníky a jiné subjekty angažující se v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení.

Vymýt hlad, dosáhnout potravinové bezpečnosti a zlepšení výživy, prosazovat udržitelné zemědělství

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

V EU je zajištění bezpečné a zdravé stravy i produktivních a udržitelných zemědělských systémů, rybolovu a akvakultury prioritou. EU prostřednictvím svých politik pomáhá zemědělcům a rybářům uspokojovat poptávku po potravinách a poskytovat stabilní, udržitelně vyprodukované, bezpečné a vysoce kvalitní potraviny za dostupné ceny pro obyvatelstvo. Udržitelné zemědělství, rybolov a akvakultura zohledňující aspekty výživy mají zásadní význam pro zajištění stálých dodávek bezpečných a zdravých potravin spotřebitelům v současnosti a v budoucnu, zejména v souvislosti s výzvami, jako je změna klimatu a nárůst populace. V této souvislosti je EU v rámci vývozu hlavním přispěvatelem ke globálním dodávkám potravin. Zatímco produkce potravin v Evropě za posledních deset let dále roste, i když pomaleji než v minulosti, jsou rovněž zaváděna opatření ke zvýšení výkonnosti zemědělství, rybolovu a akvakultury v oblasti životního prostředí a klimatu za účelem zajištění dlouhodobé udržitelnosti této produkce a zohlednění dopadu na třetí země. Na rozdíl od ostatních oblastí světa, které trpí hladem, představují hlavní problémy EU v oblasti výživy nadváha a obezita, jakož i nedostatek stopových prvků. Obecně dvě třetiny chudých lidí na celém světě žijí ve venkovských oblastech a jejich živobytí závisí na zemědělství. EU trvale staví zajišťování potravin a výživy do popředí rozvojové spolupráce a ve svých obchodních vztazích a politikách sousedství a rozšíření klade zvláštní důraz na potravinovou bezpečnost, udržitelné zemědělství a rybolov. EU je největším světovým dárcem humanitární potravinové pomoci obětem potravinových krizí na světě a rozsáhle investuje v zemích ohrožených hladomorem.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Obezita** představuje v EU závažný zdravotní problém: v roce 2014 trpělo obezitou 15,9 % celkové dospělé populace. Obezita v Evropě neúměrně postihuje lidi s nižšími úrovněmi vzdělání a starší lidi. Pokud obezitu posuzujeme společně s preobezitou, je problém ještě závažnější, protože se týká o něco více než 50 % celkové dospělé populace EU, a očekává se, že se situace v příštích letech ještě zhorší.
- Pokud má být **evropské zemědělské odvětví** dlouhodobě životaschopné, musí být dosaženo **hospodářské udržitelnosti**. Příjem ze zemědělské činnosti na výrobního činitele na roční pracovní jednotku – ukazatel produktivity práce – vykazoval v EU nepatrný trend růstu a v současné době se nachází na úrovni 21,6 %, tedy nad úrovněmi z roku 2010. Mezi členskými státy jsou však značné rozdíly.
- Podíl **ekologického zemědělství** na celkové zemědělské ploše se od roku 2005 do roku 2017 téměř zdvojnásobil, vzrostl z 3,6 % na 7,0 %. Konkrétně – celková rozloha ekologicky využívané půdy v EU-28 (tj. plně přeměněná plocha a plocha v přechodu na ekologickou produkci) představovala v roce 2016 téměř 12 milionů hektarů. Hodnota **maloobchodního trhu s organickými produkty** v EU v roce 2016 činila 30,7 miliard EUR, přičemž růst maloobchodních tržeb mezi roky 2015 a 2016 činil 12 %.
- Z několika ukazatelů měřících **nepříznivý dopad zemědělství za životní prostředí** vyplývají některé pozitivní trendy, ale rovněž určitý znepokojivý vývoj v minulých letech, který zahrnuje např. rostoucí spotřebu pesticidů v některých částech Evropy a stále vysokou spotřebu antimikrobiálních přípravků (v EU je 70 % antimikrobiálních přípravků konzumováno zvířaty určenými k produkci potravin) a žádný výrazný pokrok nebyl zaznamenán ani v oblasti poklesu biologické rozmanitosti.

- **Emise skleníkových plynů ze zemědělství** od roku 2010 pomalu rostou, avšak stále jsou hluboko pod úrovněmi z roku 1990. Tento nárůst lze připisovat zvýšením produktivity a produkce v zemědělském odvětví.
- Rozsah půdy EU postižené rizikem silné **eroze** klesá, částečně díky povinným opatřením podmíněnosti ve společné zemědělské politice EU. Odhaduje se, že podíl jiné než umělé erozní plochy, která je ohrožena silnou erozí půdy způsobenou vodou, se mezi roky 2000 a 2012 snížil z 6 % na 5,2 %.
- V období 2014–2016 docházelo v **odvětví akvakultury EU** k trvalému zlepšování výkonnosti. V roce 2016 odvětví akvakultury v EU uvedlo na trh 1,4 milionu tun mořských produktů v hodnotě téměř 5 miliard EUR, což představuje mezi roky 2014 a 2016 roční nárůst objemu o 2,2 % a hodnoty o 3,1 %. Probíhá zde rovněž přechod z konvenčních metod na organickou akvakulturu.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 14 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 2 více než 70 bodů ze 100. 13 členských zemí EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Očekává se, že EU bude nepřetržitě pokračovat ve svém úsilí o odstranění hladu a podporu udržitelných postupů v budoucnu. Na základě výhledu zemědělství v EU na rok 2030 („EU Agricultural Outlook for 2030“) se v oblasti zajišťování potravin v EU bez závažných narušení trhu neočekávají žádné vážné nedostatky. Politiky v oblasti bezpečnosti potravin zajišťují vysokou úroveň bezpečnosti potravin a zdraví zvířat a rostlin v EU při současném zajištění efektivně fungujícího vnitřního trhu. Vždy budou přetrvávat nejistoty, a proto jsou sledována vybraná rizika. Dosažení tohoto cíle udržitelného rozvoje bude značně záviset na tom, jak si průmysl, nevládní organizace, orgány a občané budou více uvědomovat sociální, obchodní i individuální faktory nezdravého stravování a jejich dopady na lidské zdraví a veřejné rozpočty. V této souvislosti může při řešení nadváhy a obezity a jejich hospodářského dopadu hrát důležitou roli pokračující úsilí v oblasti úpravy složení potravin. Bude záviset rovněž na vzdělávání lidí, na způsobu používání nových technologií nebo řešení nových výzev. Silné zapojení společnosti na všech úrovních (sdružení, veřejná správa, soukromý sektor, vědečtí pracovníci a odborníci v oblasti zdraví) bude mít zásadní význam pro zlepšení dopadu potravinových systémů na životní prostředí a zdraví, určení osvědčených postupů, účinné řízení potravinových zdrojů, omezení plýtvání potravinami atd. Investování do udržitelnějšího zemědělství bude mít rovněž pozitivní účinky na zlepšení zabezpečení dodávek potravin, které je nezbytné pro řešení výzev, jako je růst světové populace nebo změna klimatu. Lidé by měli užít z integrované ochrany rostlin nebo potravin s optimálními nutričními vlastnostmi, jelikož by to vedlo ke zlepšení jejich životních podmínek, a tím kvality života.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změny chování, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné vání, partnerství veřejného a soukromého sektoru, udržitelné potravinové systémy, nové technologie, umělá inteligence, výzkum a inovace, zaměření na odolné společnosti, vzdělávání, veřejné a soukromé investice, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Chudoba, sociální nerovnosti a nerovnosti v oblasti zdraví, stárnutí naší populace, geopolitická nestabilita, změna klimatu a ztráta biologické rozmanitosti, nekontrolované nákazy zvířat, škůdci rostlin a kontaminující látky.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

Partnerství mezi EU a Afrikou zaměřené na zajišťování potravin a výživy a udržitelné zemědělství zahájené v dubnu 2016 posiluje spolupráci v oblasti výzkumu a inovací v oblastech udržitelné , zemědělských a potravinových systémů pro výživu a zemědělské trhy a obchod.

Cílem modernizované a zjednodušené společné zemědělské politiky je maximalizovat její příspěvek k provádění cílů udržitelného rozvoje. Návrhy příštího víceletého rozpočtu na období 2021–2027 předložené Komisí výslovně vymezují cíl dalšího zlepšení udržitelného rozvoje zemědělství, potravinářství a venkovských oblastí.

Program rozmanitosti pěstovaných rostlin je vnitrostátní program, jenž má být adaptivním nástrojem pro vytvoření inteligentního a udržitelného způsobu zachování a využití rostlinného bohatství ve Švédsku. V celém Švédsku jsou shromažďována semena a další starší odrůdy a jsou uchovávány v nordické genové bance. Program opětovně zavádí na trh rostliny pěstované v minulosti.

Program rozvoje venkova pevninského Portugalska na období 2014–2020 podporuje investice do zemědělství a jeho cílem je zvýšit schopnost vytvářet přidanou hodnotu, zvyšovat produktivitu, podporovat účinnější využívání zdrojů i produktivní a sociální struktury ve venkovských oblastech.

Grupo Cooperativo Cajamar ve Španělsku je součástí projektu TomGEM, v jehož rámci jsou vyvíjeny nové strategie zaměřené na zachování vysokých výnosů v produkci ovoce a zeleniny při vysokých teplotách. Projekt je zaměřen na vytvoření fenotypu širokého spektra genetických zdrojů k určení kultivarů/genotypů, které vykazují stabilní výnos, a objevení genů, které kontrolují indukci kvetení, plodnost pylu a vytváření plodu.

Iniciativa Baltské šetrné zemědělství („Baltic Friendly Agriculture“) představuje cyklus seminářů pořádaných polskou nadací WWF pod záštitou zemědělského poradního střediska v Brwinówě. Umožnila zvýšit znalosti zemědělců o metodách snižování ztrát sloučenin dusíku a fosforu ze zemědělských podniků, které přispívají ke znečištění vod.

Zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Zdraví je hlavní lidskou potřebou a EU dosáhla významného pokroku při řešení nerovností v oblasti zdraví a jejich environmentálních a sociálních faktorů. Dobré zdraví nepředstavuje pouze hodnotu pro jednotlivce jako hlavní faktor kvality života, dobrých životních podmínek a zapojení do společnosti, ale přispívá rovněž k utváření udržitelného evropského hospodářství. Všeobecná zdravotní péče je cílem Listiny základních práv Evropské unie a jedním z práv uznávaných evropským pilířem sociálních práv, a je tedy významným politickým cílem pro EU a její členské státy. Přístupnost a cenová dostupnost zdravotní péče pro pacienty zůstává spolu s účinností a udržitelností veřejných hlavním politickým cílem reforem systému zdravotní péče projednávaných v kontextu EU. Nicméně kouření a nadměrná spotřeba alkoholu, obezita, nedostatek fyzické aktivity, problémy v oblasti duševního zdraví, např. deprese, sebevraždy, spolu s přenosnými nemocemi mají nadále negativní dopad na zdraví a spolu s demografickými a sociálními změnami vytvářejí další zátěž pro systémy zdravotní péče v EU. EU podporuje členské státy, například prostřednictvím boje proti rizikovým faktorům nepřenosných nemocí, výměnou osvědčených postupů, pomocí při zajišťování přístupu ke kvalitní zdravotní péči a posílením schopnosti předcházet celosvětovým zdravotním hrozbám, jako je odolnost vůči antimikrobiálním látkám, a zvládat je, a prostřednictvím investic do výzkumu a inovací. Pokud jde o mezinárodní úroveň, rozvojová pomoc EU podporuje všeobecnou dostupnost kvalitní zdravotní péče. V souladu s Evropským konsensem o rozvoji pomáhá EU posílit všechny oblasti systémů zdravotní péče a dosáhnout pokroku směrem k všeobecné zdravotní péči.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Evropané žijí déle než kdykoli předtím** a očekává se, že tento trend bude pokračovat. V roce 2016 byla střední délka života v EU 81 let, což je oproti roku 2002 o 3,3 roku více.
- **Nezdravý životní styl** má dopady na lidské zdraví, veřejné rozpočty a produktivitu. Rozšíření kouření mezi lidmi ve věku 15 let či více v roce 2017 kleslo na 26 %. Více než polovina dospělé populace v EU však v roce 2014 stále trpěla nadváhou.
- **Neuspokojené potřeby v oblasti zdravotní péče** v roce 2017 uvedlo 1,6 % obyvatel EU, přičemž v roce 2011 to bylo 3,4 %. Jako hlavní důvod neuspokojených potřeb v oblasti zdravotní péče uvedli náklady a dlouhé čekací listiny.
- Počet úmrtí v důsledku **nepřenosných nemocí** před dosažením věku 65 let mezi lety 2002 a 2015 stabilně klesal. Nepřenosné nemoci však představují 80 % nákladů na zdravotní péči. Na prevenci jsou však vynaložena pouze 3 % rozpočtu na zdravotnictví. Úmrtí v EU v důsledku **HIV, tuberkulózy a hepatitidy** mezi roky 2002 a 2015 spíše stabilně klesalo. **Odolnost vůči antimikrobiálním látkám** má v EU za následek přibližně 33 000 úmrtí ročně a jsou s ní spojeny náklady zdravotní péče a snížení produktivity vyčíslené na 1,5 miliardy EUR.
- Vystavení **znečištění ovzduší** způsobenému jemnými částicemi v městských oblastech v EU v období 2010–2015 kleslo o téměř 20 %. Znečištění ovzduší je však stále nejvýznamnější environmentální příčinou předčasného úmrtí. V důsledku špatné kvality ovzduší v EU předčasně zemře více než 400 000 lidí, miliony lidí trpí nemocemi dýchacího ústrojí a kardiovaskulárními nemocemi způsobenými znečištěním ovzduší.
- **Bezpečnost silničního provozu** v EU se za poslední desetiletí výrazně zlepšila. EU se stala nejbezpečnějším regionem na světě čítajícím 49 úmrtí v důsledku dopravních nehod na milion obyvatel. V období 2001–2010 počet smrtelných dopravních nehod v EU klesl o 43 % a v období 2010–2017 o dalších 20 %.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 18 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 3 více než 90 bodů ze 100. 11 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě. Patří mezi tři cíle udržitelného rozvoje, v nichž členské státy EU dosahují nejlepších výsledků.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Aby bylo nadále možné zajišťovat všeobecnou zdravotní péči v EU, budou systémy zdravotní péče muset být odolné vůči budoucím změnám a budou muset zajistit dostupnost a účinnost. Bude nutný přechod na model, který klade větší důraz na předcházení nemocem a podporu zdraví, je personalizovanější a využívá digitální technologie, jakož i na posílení primární péče a rozvoj integrované péče zaměřené na pacienty. Bude rovněž důležité snížit nabídku a poptávku v oblasti nelegálních drog. EU je i nadále odhodlána bojovat proti nepřenosným a přenosným nemocem a odolnosti vůči antimikrobiálním látkám. Je vyvíjeno významné úsilí za účelem podpory zavádění validovaných osvědčených postupů v širším měřítku. EU bude sledovat nové průběžné cíle snížit mezi roky 2020 a 2030 počet úmrtí na silnicích o 50 %, jakož i snížit počet vážných zranění v tomto období o polovinu.

PŘÍLEŽITOSTI/POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změna chování, zdravější pracovní síla a populace, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné vání, partnerství veřejného a soukromého sektoru, prevence a podpora zdraví, výzkum a inovace, nové technologie, digitální transformace v oblasti zdraví a péče, zaměření na odolné společnosti, vzdělávání, veřejné a soukromé investice, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Chudoba, sociální nerovnosti a nerovnosti v oblasti zdraví, biologické hrozby, změna klimatu a environmentální rizika, skální udržitelnost, na níž má dopad demog ké stárnutí, a nákladů spojená s novými technologiemi a socioekonomickými riziky, stárnutí populace, nezdravé návyky, geopolitická nestabilita a hrozby pro zdravotní bezpečnost.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU přispěla k programu partnerství v oblasti všeobecné zdravotní péče mezi EU a Světovou zdravotní organizací s cílem posílit systémy zdravotní péče ve více než 35 partnerských zemích a spolu s OSN podporuje lepší přístup a poptávku v oblasti plánovaného rodičovství, snižování škodlivých tradičních praktik a násilí na základě pohlaví.

Pokud jde o odolnost vůči antimikrobiálním látkám, EU přijala ambiciózní akční plán „Jedno zdraví“ k zachování možnosti účinného léčení infekcí u lidí a zvířat. Stanoví pokyny k obezřetnému používání antimikrobiálních látek ve vztahu k lidskému zdraví, podporuje výzkum zaměřený na nové antimikrobiální látky, vakcíny a diagnostiku, dále stimuluje inovace, poskytuje vstupní informace pro vědecky podložené politiky a právní opatření a řeší mezery ve znalostech. Pokud jde o prevenci, v úzké spolupráci s členskými státy EU jsou v širším měřítku prováděny validované osvědčené postupy.

Ve Slovenské republice je v odvětví veřejného zdravotnictví zavedena síť všeobecných a specializovaných zdravotních poradních středisek, která poskytují poradenství na základě posouzení hlavních osobních rizikových faktorů (např. kouření, výživa, fyzická aktivita nebo stres). Slouží rovněž ke zvýšení povědomí a přispívají k větší návštěvnosti vyhledávacích vyšetření a preventivních prohlídek.

V roce 2011 zahájilo mezikomunální sdružení pro ochranu přírody v Lucembursku projekt „Savour nature - eating regional, organic and fair food“. Cílem tohoto projektu je podpořit udržitelné potraviny ve školních jídelnách 33 členských obcí a poskytnout zemědělcům v regionu, kteří jsou obzvláště odhodláni chránit životní prostředí, ekonomické příležitosti. Kromě kritéria zajištění obecné ochrany životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat musí zemědělci, kteří se chtějí zapojit do projektu, využívat 5 % své zemědělské půdy na ochranu biologické rozmanitosti. Ve školních jídelnách jsou pro zaměstnance k dispozici zvláštní školení na téma „Meet the producers“ (Setkejte se s producenty), zdravé potraviny, sezónní menu, dopad potravin na klima a rozvojové země.

Za podpory nadace Billa a Melindy Gatesových vyhrála společnost CureVac GmbH v Německu vůbec první motivační cenu za inovace v EU za pokrok směrem k nové technologii, díky níž jsou vakcíny uchovávány ve stabilním stavu při jakékoli teplotě okolí.

V rámci národního programu v oblasti zdraví v Polsku vyvinuly nevládní organizace nástroje pro vyšetřování poruch nálad, materiály pro pomoc s duševními problémy, rozhlasové programy, publikace a instruktážní y, vytvořily internetové fórum a vedly informační kampaně.

Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Vzdělání, odborné vzdělávání a celoživotní učení mají zásadní úlohu při budování udržitelné, odolné, konkurenceschopné a soudržné Evropy pro budoucnost, neboť umožňují lidem rozvinout jejich plný potenciál. Ve všech fázích života jsou vzdělávání a odborná příprava zásadními aspekty lidského rozvoje a klíčovými hybateli růstu, tvorby pracovních míst a sociální soudržnosti. Úroveň vzdělání mezi mladými lidmi se v Evropě stále zlepšuje. EU je na dobré cestě k dosažení cílů strategie Evropa 2020 týkajících se osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a dosaženého terciárního vzdělání. Značný pokrok byl zaznamenán v účasti na předškolním vzdělávání a péči, avšak je třeba zlepšit nedostatečné výsledky v matematice, vědě a čtení, digitálních dovednostech a účasti dospělých na vzdělávání. Výrazně nižší dosažené vzdělání mají mladí lidé se zdravotním postižením nebo s přistěhovaleckým původem. Se závažnými problémy na trhu práce se potýkají zejména osoby předčasně odcházející ze vzdělávání a mladí lidé s nízkým vzděláním. Na mezinárodní úrovni má řada partnerských zemí EU prospěch z bilaterálních programů podpory, které pomáhají posílit jejich vzdělávací systémy a zaměřují se na lepší přístup především dívek a marginalizovaných skupin ke kvalitnímu základnímu vzdělávání v zemích s nízkým příjmem, jakož i v nestabilních zemích postižených k

HLAVNÍ TENDENCE

- Podíl **osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a odborné přípravy** od roku 2002 se neustále snižuje. Pokles ze 17 % v roce 2002 na 10,6 % v roce 2017 představuje jasný pokrok směrem k hlavnímu cíli strategie „Evropa 2020“ ve výši 10 %.
- Hlavního cíle strategie „Evropa 2020“, aby **terciárního vzdělání** v populaci ve věku 30–34 let dosáhlo 40 % osob, bylo prakticky dosaženo (39,9 % v roce 2017).
- **Účast na předškolním vzdělávání a péči** od roku 2003 trvale roste. Cíle EU, aby se 95 % dětí od 4 let věku do věku začátku povinné školní docházky účastnilo předškolního vzdělávání, bylo dosaženo v roce 2016, ačkoli mezi jednotlivými zeměmi přetrvávají rozdíly.
- EU rovněž stanovila cíl snížit do roku 2020 **podíl patnáctiletých, kteří dosahují slabých výsledků v oblasti čtení, matematiky a vědy**, na méně než 15 %. Členské státy EU vykazují značné rozdíly, pokud jde o podíl žáků se slabými výsledky ve všech třech předmětech. EU jako celek ve všech těchto třech oblastech zaostává a podle posledních dostupných údajů z roku 2015 učinila oproti výsledkům z roku 2012 krok zpět (věda: 20,6 %, +4,0 procentního bodu; čtení: 19,7 %, +1,9 procentního bodu; matematika: 22,2 %, + 0,1 procentního bodu).
- V roce 2017 mělo alespoň **základní digitální dovednosti** 57 % populace EU ve věku 16–64 let alespoň základní digitální dovednosti.
- **Míra zaměstnanosti čerstvých absolventů** se zvýšila ze 76,9 % v roce 2015 na 80,2 % v roce 2017, blíží se tedy cílové hodnotě EU ve výši 82 %.
- Procentuální podíl **mladých lidí, kteří nepracují ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy**, dále klesal a v roce 2017 dosáhl 10,9 %, přičemž v roce 2012 dosahoval vrcholné úrovně 13,2 %.
- **Účast dospělých** (ve věku 25–64 let) na vzdělávání v roce 2017 dosahovala 10,9 %, což je mnohem méně než cíl nejméně 15 %.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 16 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 4 více než 90 bodů ze 100. Sedm členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě. V průměru patří mezi tři cíle udržitelného rozvoje, v nichž členské státy EU dosahují nejlepších výsledků.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Očekává se, že mladí lidé budou v budoucnu nadále dosahovat vyššího vzdělání v důsledku strukturálních změn na trzích práce, demografických změn a politických reforem. Do roku 2030 bude pevně ustaven Evropský prostor vzdělávání a očekává se, že nebudou existovat hranice či překážky v oblasti inkluzivní mobility ve vzdělávání a akademické spolupráce. Lepší vzdělání a odbornou přípravu by měli dostat všichni mladí lidé bez ohledu na své socioekonomické zázemí, což povede k více dovednostem a dovednostem lepší kvality. Očekává se, že inkluzivní vzdělávání a celoživotní učení povedou k menšímu počtu osob předčasně odcházejících ze vzdělávání a většímu počtu studentů na všech úrovních. Rovněž se očekává, že proměny na trhu práce budou podnětem k vyšší účasti dospělých na vzdělávání a odborné přípravě. Lidem bude možné uznat dovednosti, které rozvíjeli mimo rámec formálního vzdělávání a odborné přípravy. Při poskytování veškerého vzdělávání a odborné přípravy bude přítomen silnější rozměr učení se prací a budou využívány výhody užší spolupráce s podniky a občanskou společností. Je třeba zintenzívnit úsilí o začlenění vzdělávání o udržitelném rozvoji do osnov všech úrovní vzdělávání.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změny chování, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné chování, partnerství veřejného a soukromého sektoru, výzkum a inovace, digitální technologie a on-line platformy, umělá inteligence, výzkum a inovace, měnící se trh práce a potřeby v oblasti dovedností, zaměření na udržitelné a odolné společnosti.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, chudoba, nízké veřejné a soukromé investice, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, zvyšující se mezery ve znalostech.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

Naplnováním první zásady evropského pilíře sociálních práv Komise koordinuje novou agendu dovedností pro Evropu a spolupracuje s členskými státy na vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025. Cílem je zlepšit inkluzivní a na celoživotním učení a inovacích založenou povahu systémů vzdělávání a odborné přípravy. Opatření předložená v roce 2018 za účelem vytvoření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 se zabývají automatickým vzájemným uznáváním diplomů a období studia v zahraničí, klíčovými kompetencemi, digitálními dovednostmi, společnými hodnotami a inkluzivním vzděláváním, kvalitním systémem předškolního vzdělávání a péče a zlepšením studia a výuky jazyků.

V roce 2016 Slovinsko zahájilo program, který by zlepšil kvalitu výuky a zkušenosti účastníků vzdělávání tím, že učitelé a mentoři budou mít příležitost zvýšit své znalosti, dovednosti a schopnosti prostřednictvím rotace na pracovním místě. Na vání programu, který bude probíhat do roku 2022, je k dispozici částka 1,65 milionu EUR, z níž 1,32 milionu EUR pochází z Evropského sociálního fondu.

Iniciativa v italském regionu Benátsko vaná z Evropského sociálního fondu umožňuje dospělým osobám bez vyššího sekundárního vzdělání, včetně osob s nižší odbornou kv která již pro trh práce není relevantní, získat uznání kreditů za svoji předchozí odbornou praxi nebo odbornou přípravu a vydat se cestou individuální odborné přípravy.

Francie podepsala v roce 2018 trojstrannou dohodu, která otevírá inkluzivní vzdělávání mladým lidem a dospělým osobám se zdravotním postižením v regionu Nová Akvitánie. Tucet učňů se zdravotním postižením bude vyškolen v odvětvích elektroniky a elektrotechniky. Polovina z nich bude docházet do areálu energetické společnosti Enedis a druhá polovina do přizpůsobených podniků.

ToekomstATELIERdelAvenir (alias TADA) poskytuje zranitelným teenagerům ze znevýhodněného prostředí v Bruselu v Belgii doplňkové, dobrovolné vzdělání zaměřené na společnost. Cílem je posílit postavení mladých účastníků a předcházet demotivaci a jejím negativním důsledkům (např. únava z učení, předčasné ukončování školní docházky, delikvence, nezaměstnanost, extrémní radikalizace) a přispět k posílení integrace a sociální soudržnosti.

Dosáhnout genderové rovnosti a posílit postavení všech žen a dívek

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

EU patří mezi světovou špičku v oblasti rovnosti žen a mužů a v této oblasti dosáhla v posledních deseti letech pokroku. Vyplývá to z právních předpisů týkajících se rovného zacházení, začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a zvláštních opatření na prosazování práv žen a rovnosti mužů a žen. Na trhu práce EU je větší počet žen a ženy dosahují lepšího vzdělávání a odborné přípravy, nicméně jsou nadměrně zastoupeny v odvětvích s nižšími platy a jsou nedostatečně zastoupeny ve vedoucích pozicích. Rozdíly mezi ženami a muži ve výši příjmů a modely profesní dráhy se v případě žen často promítají do nižších důchodových nároků. I nadále je tak zapotřebí dosáhnout zlepšení s náležitou dynamikou. Ze zvláštního průzkumu Eurobarometr v roce 2017 vyplynulo, že obecná populace v EU rovnost žen a mužů vesměs podporuje: pro 84 % Evropanů je rovnost žen a mužů osobně důležitá (včetně 80 % mužů). Na mezinárodní úrovni EU začleňuje hledisko rovnosti žen a mužů prostřednictvím svých vnějších politik, počínaje obchodními nástroji po Evropský konsensus o rozvoji, a prostřednictvím politik v oblasti sousedství a rozšíření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Index **rovnosti žen a mužů** Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (2017) zdůrazňuje, že v minulém desetiletí byl zaznamenán obecně pozitivní, byť pomalý vývoj směrem k rovnosti žen a mužů. Nejvýznamnějšího zlepšení bylo dosaženo v oblasti pravomocí (např. rozhodování v soukromém a veřejném sektoru), zatímco v oblasti trávení času (např. domácí práce, volný čas, neplacená pečovatelská činnost) se nerovnosti žen a mužů zvýšily. Mezi provedením v členských státech existují velké rozdíly. Většina členských států své celkové výsledky od roku 2005 zlepšila. U několika členských států došlo ke stagnaci jejich celkového skóre či dokonce k mírnému poklesu.
- **Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů** na úrovni EU v roce 2017 činil méně 12 %, což je podstatně méně než v roce 2008, kdy dosahoval 15,1 procentního bodu. Toto zlepšení bylo do značné míry způsobeno zvýšením míry zaměstnanosti žen. Jedním z faktorů ztěžujících účast žen na trhu práce je nedostatek dostupných, přístupných a kvalitních služeb formální péče, zejména péče o děti. V roce 2015 byla poskytována péče v rámci formálního vzdělávání a služeb formální péče pouze 32,9 % dětí ve věku 0–3 let, tj. nárůst oproti 28 % v roce 2008.
- **Rozdíl v odměňování žen a mužů** se za posledních několik let mírně snížil. V roce 2016 byly hrubé hodinové výdělky žen v průměru o 16,2 % nižší než mužů; po odchodu do důchodu tento rozdíl exponenciálně roste a **rozdíl ve výši důchodů pobíraných ženami a muži činí 36,6 %**.
- Pokud jde o **rovnost žen a mužů** v politice EU, podíl zastoupení žen ve vnitrostátních parlamentech se zvýšil z 20,9 % v roce 2004 na 29,7 % v roce 2018.
- V roce 2017 tvořily v **největších společnostech kotovaných na burze** čtvrtinu členů **správní rady** ženy. Mezi roky 2003 a 2017 docházelo k téměř stálému každoročnímu růstu, který dosáhl celkem 16,8 procentních bodů.
- Způsob, jakým ženy a muži rozlišují čas **na péči o rodinu, domácí práce a společenské aktivity**, je v EU oproti situaci před 10 lety více nerovný. Ke zhoršení v oblasti rovnosti došlo ve 12 členských státech, zatímco osm členských států zaznamenalo zlepšení.
- **Fyzické či sexuální násilí** zažila od svých 15 let každá třetí žena v Evropě.

UMÍSTĚNÍ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 11 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 5 více než 80 bodů ze 100. 11 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Soustavný pokrok v oblasti rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a dívek vyžaduje odhodlání, více prostředků a vytrvalé úsilí ze strany zúčastněných stran na všech úrovních, od jednotlivých domácností po orgány EU. K urychlení tohoto pokroku jsou sice důležité regulační pobídky, rovnost žen a mužů velmi závisí na kulturních a etických hodnotách a na vývoji společenských změn. Můžeme očekávat, že do roku 2030 dosáhne EU dalšího pokroku v oblasti posílení ekonomického postavení žen, genderové vyváženost při rozhodování a boje proti násilí páchanému na ženách a dívkách. Naplnění tohoto pokroku a jeho rozsah závisí na vytvoření kulturního a politického kontextu, jakož i na budoucích regulačních opatřeních.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, změny v sociálních normách, změny chování, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, formální péče o děti, vyvážené systémy rodičovské dovolené, pružné pracovní podmínky, vyvážený vzdělávací systém, přístup k novým technologiím a rozšiřování technických dovedností žen, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, odpor vůči pokroku, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY:

V roce 2015 EU přijala druhý akční plán pro rovnost žen a mužů a posílení postavení žen ve vnějších vztazích (2016–2020). V září 2017 Komise zahájila společnou iniciativu EU a OSN „Spotlight“ k ukončení násilí páchaného na ženách a dívkách.

V roce 2015 Komise přijala strategický závazek ohledně rovnosti žen a mužů na období 2016–2019. Strategický závazek představuje rámec pokračující práce Komise za účelem podpory rovnosti žen a mužů a posílení postavení žen a zaměřuje se na těchto pět prioritních oblastí: 1) zvýšení účasti žen na trhu práce a zajištění stejné ekonomické nezávislosti, 2) snížení rozdílu v odměňování žen a mužů; rozdíly ve výši odměňování a důchodů, 3) prosazování vyváženého zastoupení žen a mužů na vedoucích pozicích, 4) boj proti násilí na základě pohlaví, 5) prosazování rovnosti žen a mužů a práv žen na celém světě. Kromě toho strategický závazek předpokládá, že hledisko rovnosti žen a mužů je začleněno do všech politik EU a jejich prog

V oblasti rovnosti žen a mužů dosahuje obecně velmi dobrých výsledků Dánsko. Ženy v Dánsku obvykle pracují mimo domov, věnují se své profesní dráze a současně vychovávají děti, což jim umožňuje velkorysá rodičovská dovolená a pomocí jsou i daňově zvýhodněná zařízení denní péče o děti. Z rovnosti žen a mužů mají v Dánsku prospěch i muži. Tráví s rodinami více času než muži v mnoha jiných zemích. Po narození dítěte si rodiče mohou rodičovskou dovolenou rozdělit a omezený počet pracovních dnů znamená, že to jsou často otcové, kdo vyzvedává děti z denních zařízení.

Francie zavedla pro volby v jednotlivých departmentech systém binomických kandidátů, kdy se hlasuje pro dvojici ženy a muže. To zajišťuje rovnost žen a mužů na úrovni departmentů a vede k většímu sdílení rozhodovacích pravomocí v teritoriální politice, sdílení odpovědnosti a zlepšování možností politiků na sladění pracovního a soukromého života.

Iniciativa „GründerRegio M e.V.“ byla vložena z Evropského sociálního fondu a má poskytovat podnikatelkám v Mnichově odbornou přípravu, poradenství a umožnit vytváření kontaktů. Je zaměřena na ženy, které se po době strávené péčí o rodinu vrací na trh práce, jakož i na ženy starší 50 let. Projekt s názvem GUIDE podporuje přibližně 5 000 podnikatelek, z nichž 56 % založilo vlastní podnik.

Dvě bulharské organizace provádějí projekt „Career ROCKET.“ Učitelé, ředitelé škol a kariérní poradci ve školách jsou školeni ohledně zavádění problematiky rovnosti žen a mužů do všech předmětů sekundárního vzdělávání tím, že podávají informace o přínosu žen v přírodních vědách, technologiích, politice, historii, zeměpisu, matematice, literatuře, umění a hudbě.

Zajistit všem dostupnost vody a sanitačních zařízení a udržitelné hospodaření s nimi

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Přístup k vodě je základní lidská potřeba. Voda je rovněž důležitým hospodářským zdrojem a slouží jako páteř pro biologickou rozmanitost, klima a regulaci ekosystémů. Ochrana vodních ekosystémů před znečištěním, hydromorfologickými změnami a udržitelné hospodaření s vodou mají zásadní význam pro splnění poptávky stávajících a budoucích generací, jakož i zachování politické stability na vnitrostátní a regionální úrovni. V EU se komplexní politika pro vodu zaměřuje na zajištění toho, aby pro lidské potřeby a pro potřeby životního prostředí bylo k dispozici dostatečné množství kvalitní vody, a to prostřednictvím regulace hlavních tlaků (zemědělství, průmysl, komunální odpadní vody), využívání vody (voda ke koupání, podzemní voda, pitná voda) a integrovaných systémů hospodaření s vodou. Velká většina evropských občanů má přístup k základním sanitačním zařízením a je připojena alespoň na sekundární čištění odpadních vod. Kromě toho evropští občané mají prospěch z velmi vysoké jakosti pitné vody. Avšak tlak vycházející z urbanizace, difúzní znečištění ze zemědělství, průmysl a změny klimatu mají vliv na jakost vody a dlouhodobé zabezpečení jejích dodávek. Na celosvětové úrovni EU podporuje udržitelné vodohospodářství a dostupnost sanitačních zařízení pro všechny prostřednictvím Evropského konsensu o rozvoji a politiky EU v oblasti sousedství a rozšíření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Podíl lidí, kteří ve svých domácnostech nemají **kvalitnější sanitární zařízení**, se snížil z 3,2 % evropské populace v roce 2007 na pouhých 2,0 % v roce 2017. Počet lidí, kteří jsou napojeni na **sekundární čištění odpadních vod**, se mezi lety 2010 a 2015 zvýšil. Rozdíly mezi členskými státy přetrvávají, přičemž některé členské státy se stále potýkají se značnými problémy. Závažným se stává nový typ znečištění – jedná se o městské odtokové nebo kombinované kanalizační systémy, které v případě silných dešťů výrazně podléhají na znečištění.
- 86,3 % všech **pobřežních lokalit ke koupání** a 82,1 % **vnitrozemských lokalit** ke koupání vykazovalo v roce 2017 vynikající jakost vody ke koupání.
- **Jakost vody v evropských řekách** se mezi roky 2000 a 2014 výrazně zlepšila; průměrné koncentrace fosfátů v evropských řekách vykazují sestupný trend.
- Zatímco pokroku v různých oblastech bylo dosaženo pokroku, dobrého ekologického stavu dosáhlo v roce 2015 pouze přibližně 40 % **povrchových vod**; **podzemní voda** je v lepším stavu, neboť dobrého chemického stavu dosahuje 74 % a dobrého kvantitativního stavu 89 % podzemních vod. Znečištění způsobené dusičnany ze zemědělství sice v posledních dvou desetiletích kleslo, avšak problémy přetrvávají. Dusičnany jsou nejčastějšími znečišťujícími látkami způsobujícími špatný chemický stav podzemní vody v EU. To je obzvláště problematické, protože podzemní voda je kromě tekoucích povrchových vod důležitým zdrojem pitné vody v Evropě.
- **Problém nedostatku vody** se většiny zemí EU dotýká pouze okrajově, ale v několika zemích, zejména v jihoevropských, je nedostatek vody značný a tento jev je na vzestupu rovněž v západní a severní Evropě.
- Za účelem snížení nedostatku vody musí všechna příslušná odvětví využívat sladkou vodu účelně. **Odběr vody** se v EU za posledních deset let snížil a **efektivní využívání vody** vzrostlo. **Průměrná spotřeba pitné vody** se za posledních 20 let snížila z přibližně 200 litrů na osobu a den na přibližně 120 litrů.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 25 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 6 více než 80 bodů ze 100. Tři členské státy EU patří mezi 20 nejlepších zemí na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

⊖ EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Celkově se očekává, že EU bude nadále dosahovat pokroku v oblasti udržitelného hospodaření s vodou a sanitačními zařízeními. Téměř všichni občané mají dobrý přístup k vodohospodářským službám, jako je např. pitná voda a čištění odpadních vod, a k sanitačním zařízením. Stále je však třeba pokračovat v úsilí za účelem zajištění plného přístupu pro všechny občany EU, zajištění úpravy odpadních vod podle požadovaných norem na celém území a dosažení dobrého stavu všech vodních útvarů v Evropě. V nadcházejících letech by měla být věnována zvláštní pozornost rovněž novým znečišťujícím látkám, jako jsou například mikroplasty a léčivé přípravky. Dále sníženo musí být difúzní znečištění ze zemědělství. Dále zlepšit je třeba efektivní využívání vody. Změna klimatu a její zhoršující se dopady na sucho a záplavy v regionech EU zvyšují potřebu udržitelnějšího hospodaření s vodou. Změna klimatu přispěje k nedostatku vody, který je již pocíťován ve vodních útvarech zejména v jižní Evropě, ale čím dál více i v jiných částech kontinentu. Provádění stávajících vodohospodářských právních předpisů a vypracování nových právních předpisů, jako jsou nedávné návrhy týkající se pitné vody a jejího opětovného využití pomohou řešit tyto výzvy. Probíhající hodnocení (kontrola účelnosti) podstatné části vodohospodářských právních předpisů EU pomůže zjistit, zda je k plnému dosažení příslušných cílů udržitelného rozvoje třeba přizpůsobit právní rámec.

+ PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změny chování, zapojení společnosti a participativní politika, společenský tlak na udržitelné potravinové systémy a výrobní řetězce, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné vání, partnerství soukromého a veřejného sektoru, digitalizace, lepší data získaná prostřednictvím zařízení pro pozorování Země, jako je např. globální složka služby monitorování území programu Copernicus, zvýšené opětovné využívání vody, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a inovace, internet věcí, oběhové hospodářství, multilateralismus.

⊖ RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Chudoba a nerovnost příležitostí, změna klimatu, difúzní znečištění ze zemědělství, urbanizace, organické znečišťující látky, rezidua farmaceutických přípravků, plastový odpad, průmyslová výroba, vypouštění domácího odpadu, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, dostupnost a cena vody.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Evropský výzkum a inovace v oblasti vody podporují řešení vodohospodářských problémů. Partnerství v oblasti výzkumu a inovací ve středomořské oblasti (PRIMA), iniciativa, na níž bylo vyčleněno 494 milionů EUR, se zaměřuje na nedostatek vody, zemědělství a potravinové zabezpečení ve Středomoří.

Na Kypru představuje recyklovaná voda rostoucí a stabilní zdroj, který se mimo jiné používá k zavlažování a jako ochrana před suchem. Za podpory evropských fondů probíhají již dva projekty: režim opětovného využívání vody v Anthoupolisu a režim opětovného využívání vody v Larnace.

V Dolnoslezském vojvodství v Polsku je budována protipovodňová nádrž Racibórz Dolny. Cílem souhrnného programu ochrany před povodněmi je zajistit ochranu před záplavami způsobenými řekou Odrou, obnovení přirozeného zadržování vody v údolí řeky Odry a přirozených záplavových území řeky.

Čistírny odpadních vod v celé Evropě začínají používat energii a jiné zdroje obsažené v odpadu ke snížení své spotřeby a stávají se dokonce výrobci energie. Ukázkovým příkladem je čistička vody z řeky Aarhus ve městě Marseliborg v Dánsku, která prostřednictvím investic do účinnějších technologií produkuje více než 150 % energie, kterou potřebuje ke svému provozu.

Malta podporuje účast místních společenství na zkvalitnění hospodaření s vodou a sanitárními zařízeními. Cyklus plánování na úrovni povodí zajišťuje vysokou účast komunit a zúčastněných stran, neboť rozhodnutí o některých opatřeních budou zahrnovat vyvažování zájmů různých skupin.

Zajistit přístup k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Cíle EU v oblasti energetiky a klimatu pro rok 2020 přivedly EU na správnou cestu k zajištění bezpečné, cenově dostupné a čisté energie pro všechny Evropany. Značného pokroku bylo již dosaženo ve smyslu zvýšeného využívání energie z obnovitelných zdrojů a zvýšené energetické účinnosti a EU pokračuje v přechodu na čistou energii. Přechod EU z hospodářství založeného na fosilních palivech na nízkouhlíkové hospodářství s digitálními a energetickými systémy zaměřenými na spotřebitele se stávají novou realitou. I nadále pokračovalo oddělování emisí skleníkových plynů a hrubého domácího produktu, především díky inovacím. K oddělení došlo rovněž u hospodářského růstu a spotřeby energie. Globální změny v oblasti výroby energie a poptávky po ní mají značný dopad na geopolitickou situaci a konkurenceschopnost průmyslu. To představuje pro Evropu velkou výzvu, ale zároveň i jedinečnou příležitost. EU hodlá v této souvislosti posílit svou celosvětovou vedoucí úlohu v přechodu na čistou energii a současně zajistit energetickou bezpečnost všem svým občanům. Prostřednictvím energetické unie EU usiluje o zajištění bezpečné, cenově dostupné, udržitelné a čisté energie pro občany a podniky EU. Pokud jde o vnější úroveň, Evropský konsensus o rozvoji se zaměřuje na zvyšování přístupu k energetickým službám, které jsou cenově dostupné, moderní, spolehlivé a udržitelné, na zvýšení využívání opatření v oblasti obnovitelné energie a energetické účinnosti a na přispívání k boji proti změně klimatu. EU je průkopníkem ve stimulaci investic soukromého sektoru do odvětví udržitelné energie, přičemž využívá své nástroje kombinující zdroje, evropský plán vnějších investic EU a iniciativu pro vávání. V této oblasti přispívají rovněž politiky sousedství a rozšíření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Trendy v Evropě poukazují na „oddělení“ **hospodářského růstu** od vstupů energie a s nimi spojenými **emisemi skleníkových plynů**. Mezi roky 1990 a 2017 klesly emise skleníkových plynů o 22 % a HDP vzrostlo o 58 %. Energetická produktivita a intenzita emisí skleníkových plynů u spotřeby energie se v EU od roku 2000 téměř nepřetržitě zlepšují.
- EU se zaměřuje na splnění svého cíle **energetické účinnosti** do roku 2020 ve výši 20 %. Mezi lety 2005 a 2006 spotřeba primární energie v EU klesla o 9,9 % a její konečná spotřeba energie o 7,1 %.
- EU je na dobré cestě splnit do roku 2020 svůj cíl 20 % konečné spotřeby **energie z obnovitelných zdrojů energie**. Využívání energie z obnovitelných zdrojů v EU v posledním desetiletí trvale rostlo, mezi roky 2005 a 2016 z 9,0 % na 17 % hrubé konečné spotřeby energie. Hlavními hnacími silami tohoto růstu byl předvídatelný regulační rámec EU, účinnější technologie, klesající náklady na technologie v oblasti obnovitelných zdrojů energie a tržněji orientovaná podpora.
- EU stále spoléhá na **dovoz paliv ze zemí mimo EU**, aby uspokojila svoji poptávku po energii. Závislost EU na dovozu, který představuje 53,6 %, zůstala mezi roky 2006 a 2016 víceméně stálá, zatímco výroba energie se ve stejném období snížila o 14 %. Během téhož období bylo zaznamenáno trvalé snížení spotřeby primární energie o přibližně 10 %.
- EU dosáhla pokroku ve zlepšení **přístupu k cenově dostupné energii**. Během posledních let klesl počet domácností, které nemohou být přiměřeně vytápěny. V roce 2017 mělo nedostatečný přístup k cenově dostupné energii 8,1 % populace EU – to je o 2,8 procentního bodu méně než v roce 2007.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 26 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 7 více než 80 bodů ze 100. Sedm členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU bude nadále postupovat směrem k cenově dostupným, spolehlivým, udržitelným a moderním zdrojům energie pro všechny na základě ambiciózního regulačního rámce dohodnutého na úrovni EU. Do roku 2030 se hlavní cíle EU promítnou do alespoň 40% snížení emisí skleníkových plynů, alespoň 32 % energie EU z obnovitelných zdrojů a zvýšení energetické účinnosti o alespoň 32,5 %. Tvoří potřebný základ pro důkladnou společenskou transformaci vedoucí k čisté a udržitelné energetické budoucnosti. Rozvoj energetických infrastruktur bude nadále podporován prostřednictvím Nástroje pro propojení Evropy. V rámci nového rámcového programu Horizont Evropa byl navržen intenzivní program výzkumu a inovací, který má k dispozici rozpočet ve výši 15 miliard EUR na energetiku, mobilitu a klima. Pokud jde o víceletý rámec na období 2021–2027, navržený cíl, aby míra začleňování problematiky klimatu dosáhla alespoň 25 %, by znamenal, že každé čtvrté euro bude vynaloženo na záležitosti týkající se životního prostředí, které mají rovněž význam pro energetiku. Aby bylo zajištěno vytvoření energetické unie, je zapotřebí trvalá angažovanost, včetně aktivního dialogu s občanskou společností a zúčastněnými stranami, jelikož jejich příspěvek a závazek představují klíčové prvky úspěchu transformace energetiky.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změny chování, informovaní, chránění spotřebitelé se silným postavením, zapojení společnosti a participativní politika, předvídavé politiky pro spravedlivý přechod, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, nové podnikatelské příležitosti, skupinové vání a další formy inovativního vání, udržitelné vání, partnerství soukromého a veřejného sektoru, zdanění zdrojů, internet věcí, vzdělávání, digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a inovace, oběhové nízkouhlíkové hospodářství, mobilita s nízkými a nulovými emisemi, odolné společnosti, multilateralismus.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Rostoucí spotřeba energie způsobená digitalizací, kolísavé ceny energie, pokračující závislost na fosilních palivech a dotace na tato paliva, nedostatečné změny chování, zpomalení provádění politik, nízké veřejné a soukromé investice, digitální propast, změna klimatu, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, relativně nákladnější přechod pro osoby se středními a nižšími příjmy.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

V květnu 2017 navrhla EU za účelem obnovení impulsu partnerství EU a Afriky strategii „Zajištění energie pro Afriku“. EU se zavázala k podnícení veřejných a soukromých investic do udržitelných zdrojů energie v Africe, zejména v souvislosti s evropským plánem vnějších investic a za účelem prohloubení strategických aliancí a spolupráce.

Klíčovou prioritou Komise je vytvoření evropské energetické unie. Byly přijaty iniciativy k vytvoření energetické unie. Zejména balíček Čistá energie pro všechny Evropany z roku 2016 povede ke konkurenceschopnějšímu, modernějšímu a ekologičtějšímu energetickému systému. Zaměřuje se na tyto hlavní cíle: postavit energetickou účinnost na první místo, dosáhnout celosvětového prvenství v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a zajistit spravedlivé podmínky pro spotřebitele.

V roce 2013 podepsalo více než 40 organizací v Nizozemsku (samospráva a celostátní vláda, podniky, odbory a organizace zabývající se ochranou životního prostředí) energetickou dohodu o udržitelném růstu, jejímž cílem je zvýšit podíl energie z obnovitelných zdrojů z 5,8 % v roce 2015 na 16 % v roce 2023. Stanoví cíle pro přechod na vozidla s nulovými emisemi: do roku 2035 by měly být všechny nově prodávané automobily bezemisní a v roce 2050 musí být bezemisní všechny automobily na silnicích.

Budapešť je členem Paktu starostů a primátorů, což je iniciativa vaná EU, která sdružuje regiony a města a která se zavázala k provádění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky. Od roku 2011 funguje partnerství mezi jedním z nejznámějších termálních koupališť Szechenyi, blízké zoologické zahrady a teplárenské společnosti z daného obvodu, díky čemuž dochází k omezování emisí uhlíku a snižování výdajů na energii. Teplo z termálních vod koupaliště Szechenyi je recyklováno a přiváděno v podobě teplého vzduchu do budovy budapešťské zoologické zahrady pro přibližně 350 druhů zvířat a téměř 500 rostlin nacházejících se ve více než 26 budovách.

Energetická společnost Fortum Jeglava, která vznikla v roce 2008 v Jeglavě v Lotyšsku, provedla restrukturalizaci městské tepelné sítě spočívající ve výměně plynové kotelny za novou kogenerační jednotku na biomasu, která využívá dřevěné štěpky. Městský systém dálkového vytápění přešel téměř zcela z fosilních paliv na obnovitelný zdroj dřeva, které se získává z místních zdrojů.

Komunity obnovitelné energie jsou subjekty, jejichž prostřednictvím se občané a/nebo místní orgány podílí na výrobě nebo spotřebě energie z obnovitelných zdrojů nebo jsou jejich vlastníky. S více než 2 500 iniciativami v celé EU jsou klíčovým prvkem při podněcování transformace energetiky v Evropě. Místní ukotvení těchto iniciativ a odpovědnost za ně zvyšují přijetí projektů energie z obnovitelných zdrojů (zejména z větru) ze strany společnosti. Rovněž snižují náklady tím, že dávají k dispozici nejvhodnější lokality.

Podporovat trvalý, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst, plnou a produktivní zaměstnanost a důstojnou práci pro všechny

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Zotavení Evropy z hospodářské krize podpořilo stabilní růst zaměstnanosti. Investice se téměř vrátily na předkrizovou úroveň a veřejné se zlepšují, ačkoliv oživení je ohroženo riziky nepříznivého vývoje. Růst však stále neposkytuje stejný prospěch všem občanům a všem členským státům, přičemž v některých zemích zůstává nezaměstnanost stále vysoká. Trendy v oblasti investic a produktivity naznačují, že pro posílení oživení a přechodu na udržitelnější hospodářský růst při dlouhodobých globálních výzvách demografické změny a digitalizace lze učinit více. Kromě pokračujícího úsilí o dosažení dlouhodobě udržitelných veřejných EU nadále podporuje investice, zejména v oblasti vzdělávání, dovedností a výzkumu a vývoje, a strukturální reformy ke zvýšení účinnosti podnikatelského prostředí, výrobního trhu a trhu práce. Investiční plán pro Evropu má zásadní význam pro přilákání soukromých investic do strategických odvětví evropského hospodářství. Strukturální reformy zaměřené na zlepšení trhů práce a sociálních politik by měly pomoci pracovní síle získat nezbytné dovednosti pro přechod na zelené hospodářství a prosazovat lepší přístup na trh práce a rovné příležitosti na tomto trhu, spravedlivé pracovní podmínky a udržitelné a přiměřené systémy sociální ochrany. Měly by rovněž přispívat ke zvyšování produktivity práce, a tím k růstu mezd. Zapojení sociálních partnerů do tvorby a provádění reforem může zvýšit odpovědnost, dopad a realizaci. Na mezinárodní úrovni EU usiluje o udržitelný růst podporující začlenění, vytváření důstojných pracovních míst a podporuje pracovní a lidská práva. Jako příklady vnějšího opatření v této souvislosti lze uvést Evropský konsensus o rozvoji, plán vnějších investic EU, akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období let 2015–2019 a opatření EU prostřednictvím politiky sousedství a politiky rozšíření EU. Obchodní politika EU prosazuje dodržování základních mezinárodních pracovních norem a lidských práv. V několika politikách EU, včetně obchodní politiky, je zakotveno prosazování odpovědných podnikatelských postupů na základě mezinárodních pokynů.

HLAVNÍ TENDENCE

- Evropané mají v průměru vyšší **životní úroveň** než před dvaceti lety. V období 2002–2017 rostl reálný **HDP** na osobu v průměru o 1,1 % ročně. Hospodářství EU roste v posledních letech nejrychleji od začátku krize v roce 2008, v roce 2017 vzrostl reálný HDP na 2,2 %.
- Po prudkém poklesu během hospodářské a krize celkový podíl **investic** na HDP v EU v roce 2017 činil 20,8 %. Od roku 2013 rostl každý rok v průměru o 1,0 %. Očekává se, že investiční plán pro Evropu povede do roku 2020 k vytvoření 1,4 milionu pracovních míst a nárůstu HDP EU o 1,3 %.
- **Produktivita práce** se mírně zrychlila, její růst však nedosahuje trendů před recesí.
- **Účast na trhu práce** dále stabilně roste a v roce 2017 dosáhla míra ekonomické aktivity 73,4 %. Růst byl dán zejména zapojením starších pracovníků a žen na trhu práce. Celková zaměstnanost dosáhla rekordního čísla 239 milionů pracujících, počet pracovních míst na plný úvazek nadále vzrostl na 2,3 milionu a počet osob pracujících na částečný úvazek zůstal stabilní. V odvětví environmentálních výrobků a služeb vzrostla zaměstnanost od roku 2000 do roku 2015 o 47,3 %. **Dlouhodobá nezaměstnanost** dále klesá, ale stále představuje o něco méně než polovinu celkové nezaměstnanosti. **Nezaměstnanost mladých lidí**, která dosáhla v roce 2013 svého vrcholu ve výši 23,8 %, klesla v roce 2017 na 16,8 %. V roce 2017 pracovalo 7,7 % evropských zaměstnanců nedobrovolně **na základě smlouvy na dobu určitou**, což odpovídá 57,7 % všech zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou, a tento podíl za posledních deset let mírně vzrostl. Podíl

pracovníků v EU nedobrovolně **zaměstnaných na částečný úvazek** vzrostl, což dopadá zejména na ženy, přičemž celkový podíl nedobrovolného zaměstnání na částečný úvazek v roce 2008 dosahoval 25,6 %, v roce 2014 dosáhl svého vrcholu ve výši 29,6 % a poté v roce 2017 došlo k poklesu na 26,4 %.

- Pokud jde o **chudé pracující**, chudobou bylo v roce 2017 ohroženo rovněž 9,6 % zaměstnaných osob. Tato hodnota se v posledních čtyřech letech stabilizovala, ačkoliv je na vyšší úrovni než v roce 2008 (8,5 %).

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 17 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 8 dosahuje 80 bodů nebo více ze 100. Devět členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU bude muset zajistit vysoké celkové míry zaměstnanosti vytvořením kvalitních pracovních míst, která podporují přechod k udržitelnosti, a to zejména pro ženy, mladé lidi, starší osoby, osoby se zdravotním postižením, migranty a marginalizované komunity. To by pomohlo zajistit přiměřenost a udržitelnost evropského modelu sociálního zabezpečení v kontextu stárnutí populace a pomalého růstu produktivity. Ačkoli investice do evropského hospodářství dále porostou, je třeba je vytrvale podporovat, aby bylo možné překonat překážky. Úbytek obyvatelstva v EU a slábnoucí ekonomická síla budou mít vliv na postavení EU v celosvětovém ekonomickém řádu. Digitalizace a demografický vývoj budou mít důsledky jak pro budoucí růst, tak pro budoucí vývoj na trhu práce. Je nutné se více zaměřit na komparativní výhody EU spojené s kvalitním vzděláváním a dalšími investicemi do výzkumu a vývoje, které musí podporovat sociální začlenění a environmentální udržitelnost. Přejít na oběhové hospodářství bude pokračovat, stejně tak jako opatření k vymýcení nucené práce a obchodování s lidmi.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zvyšování kvalifikace a rekvalifikace, digitalizace, výzkum a inovace, zapojení společnosti a participativní politika, společenský tlak na udržitelné výrobní řetězce, umělá inteligence, nové technologie, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, udržitelné investování, partnerství soukromého a veřejného sektoru, oběhové, nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci, sociální ekonomika a rozvoj sociálněekonomických ekosystémů, zaměření na odolné společnosti, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, výzkum a inovace.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nízký růst produktivity, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, pomalé šíření nových digitálních technologií a dopady technologických transformací na pracovníky a určitá odvětví, sociální nerovnosti, regionální a územní rozdíly, dopady demografických změn a úloha migrace a násilného vysídlení, zhoršování životního prostředí a změna klimatu, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, obtížnost měřit produktivitu ve stále více nehmotných ekonomikách, segmentace trhu práce a nejistá práce, digitální propast, ochrana dat, rovnováha mezi pracovním a soukromým životem.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU: Investiční plán pro Evropu, tzv. Junckerův plán, byl velkým úspěchem v oblasti podpory investičního prostředí. V červenci 2018 dosáhl Evropský fond pro strategické investice (EFISI) svého původního cílového objemu investic ve výši 315 miliard EUR a od roku 2015 do prosince 2018 bylo v celé EU mobilizováno 371 miliard EUR dodatečných investic. Fond podpořil již více než 750 000 pracovních míst. Toto číslo se má do roku 2020 zvýšit na 1,4 milionu pracovních míst. Více než 850 000 malých a středních podniků využívá lepšího přístupu k financování. Nejméně 40 % financování z Evropského fondu pro strategické investice v rámci okna pro infrastrukturu a inovace podporuje projekty s komponentami přispívajícími k opatřením v oblasti klimatu v souladu s Pařížskou dohodou o klimatu.

V roce 2017 Česká republika zavedla větší flexibilitu v oblasti plánování pracovní doby a dovolené i souvisejících nároků, posílila proces kolektivního vyjednávání, zavedla změny v oblasti smluvního práva, změny režimu hromadného propouštění, změny ustanovení týkajících se „práce na dálku“ a posílila nástroje pro sladění pracovního a soukromého života, například „práci z domova“.

Belgický Gent pravidelně využívá Evropský sociální fond na podporu začlenění uprchlíků a Romů na trh práce. Například v rámci projektu „Labour Team IEM“ (2015–2017) bylo romským občanům nabídnuto poradenství na míru. Hlavním cílem bylo pomoci nejméně 190 vnitroeurospánským migrantům, zejména Romům, vstoupit na trh práce. Projekt v období 2018–2019 pokračuje s podporou Evropského sociálního fondu.

Evropská investiční banka poskytla úvěr ve výši 7,5 milionu EUR (ručitelem je Evropský fond pro strategické investice) podniku International SA na financování projektu recyklace a oběhového hospodářství v Rumunsku. Projekt pomůže vytvořit 280 pracovních míst na plný úvazek a zvýší množství sebraného a zpracovaného odpadu o více než 50 000 tun ročně.

V roce 2014 byla vytvořena portugalská koalice vnitrostátních zastřešujících organizací občanské společnosti za účelem přípravy společného postoje k Agendě OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Koalice zorganizovala konzultace na vnitrostátní úrovni, online dotazníky a místní semináře za účelem s cílem vést diskuzi o očekávaných spojených s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030, včetně očekávání týkajících se cíle udržitelného rozvoje č. 8.

Vybudovat odolnou infrastrukturu, podporovat inkluzivní a udržitelnou industrializaci a inovace

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Vysoce výkonná infrastruktura v dopravě, energetice a digitálním odvětví je zásadní pro dobře propojenou a integrovanou EU, v níž občané a podniky mohou plně využívat volný pohyb a jednotný trh, jakož i odpovídající sociální infrastruktury. Mimo jiné z tohoto důvodu transevropské sítě v odvětví dopravy, energetiky a digitálním odvětví řeší potřebu odolných, udržitelných, bezproblémových a inovativních infrastruktur integrovaným způsobem. Strategickým zájmem jsou rovněž investice do vesmírné infrastruktury. Evropský průmysl je silný a zachovává si na světových trzích v mnoha odvětvích vedoucí postavení. EU usnadňuje přechod na inteligentní, inovativní a udržitelný průmysl, který přináší výhody všem občanům. V EU roste HDP a současně klesá celkové množství emisí skleníkových plynů, což naznačuje oddělení emisí od růstu. Evropské politiky se zaměřují na posílení průmyslu, a to v zájmu odpovědného a udržitelného podnikání, tvorby pracovních míst a stimulace konkurenceschopnosti Evropy, zvýšení investic a inovací v oblasti čistých a digitálních technologií a za účelem ochrany evropských regionů a pracovníků, kteří jsou průmyslovou změnou nejvíce zasaženi. Důraz EU na investice do výzkumu a inovací, jakož i na digitální transformaci, nám pomáhá celosvětově konkurovat vytvářením více pracovních míst a podnikatelských příležitostí. EU je oblastí, která je v celosvětovém měřítku nejvíce orientovaná na výzkum a inovace, ale jsou potřebná zlepšení, pokud jde o rozšíření a šíření, přičemž inovace se ne vždy promítnou do nových tržních příležitostí nebo příležitostí k růstu. Investice podnikového sektoru do výzkumu a inovací musí být zvýšeny, neboť v současné době představují pouze 1,3% HDP a zaostávají za Čínou (1,6 %), Spojenými státy (2 %) nebo Japonskem (2,6 %). Digitální transformace je významným faktorem umožňujícím přechod na nízkouhlíkové oběhové hospodářství a nízkouhlíkovou společnost. Na mezinárodní úrovni Evropský konsensus o rozvoji podporuje projektování, výstavbu a provoz vysoce kvalitních, odolných infrastruktur šetrných ke klimatu s cílem podpořit rovný a cenově dostupný přístup pro všechny, růst, obchod a investice. Na této oblasti se podílí i obchodní politika, politika rozšíření a politika sousedství.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Výrobní průmysl** představuje dvě třetiny vývozu EU, je v něm zaměstnáno 36 milionů lidí (ve výrobním průmyslu je tedy každé páté pracovní místo v Evropě) a přispívá k vysoké životní úrovni evropských občanů.
- **Emise skleníkových plynů** související s průmyslovými procesy a použitím produktů v období 2000–2016 klesly o více než 17 %. Toto zlepšení navíc bylo potvrzeno snížením spotřeby energie v průmyslu v období 2000–2016 o 17 %.
- **Investice do výzkumu a vývoje:** Podíl Evropy na celosvětových investicích do výzkumu a vývoje činí 20 %, z Evropy pochází třetina veškerých vysoce kvalitních vědeckých publikací a Evropa zaujímá světové prvenství v průmyslových odvětvích, například ve farmaceutickém, chemickém, strojírenském a módním průmyslu. Dvěma největšími investory v oblasti výzkumu a vývoje jsou podnikatelský sektor (65 %) a sektor vysokých škol (23 %), podíl veřejné správy v roce 2016 činil 11 %.
- **Počet patentových přihlášek** v EU se před hospodářskou krizí značně zvýšil, od té doby však stagnuje.
- **Sociální odpovědnost podniků:** 77 % podniků v EU uvádí ve svém výkaznictví sociální odpovědnost podniků a mnoho z nich zaujímá vedoucí postavení v oblasti začleňování sociální odpovědnosti podniků a činností odpovědného chování podniků do cílů udržitelného rozvoje.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 10 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 9 alespoň 73 bodů ze 100, přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly. 10 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Evropa určuje cestu směrem k udržitelnějšímu průmyslu podporujícímu začlenění. Hospodářské, společenské a ekologické transformace budou stále rychlejší, stejně jako průlomové technologické objevy v oblastech, jako je např. robotika, internet věcí, umělá inteligence a energetické systémy. Automatizace umožněná rozvojem informačních technologií změní tradiční výrobní postupy a podstatu práce. Průmysl se stále více začleňuje do globálních hodnotových řetězců se silnými prvky služeb. Nově vznikající obchodní modely naruší tradiční trhy. Samotné inovace a tvorba hodnot se výrazným způsobem mění v důsledku nové generace spotřebitelů, kteří očekávají spoluvytváření hodnot, udržitelné chování podniků, konektivitu a měření výkonnosti v reálném čase. Novým konkurenčním faktorem se stávají data. Poptávka po surovinách stále poroste. V souvislosti s napjatou situací v oblasti zásob přírodních zdrojů a změnou klimatu, která se stává stále hmatatelnější realitou, exponenciálně poroste poptávka po udržitelných produktech, spotřebě v souladu s požadavky oběhového hospodářství a nulových či nízkých emisí a jsou potřebné ekologické inovace. Evropa posílí své investice do výzkumu a inovací a odolné infrastruktury mimo jiné prostřednictvím programu Horizont Evropa – příštího rámcového programu EU pro výzkum a inovace.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, umělá inteligence, internet věcí, plná digitalizace, oběhové, nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci, zaměření na odolné společnosti, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, odpovědná a udržitelná těžba a odpovědné a udržitelné využívání zdrojů, udržitelné využívání, partnerství soukromého a veřejného sektoru, skupinové využívání a vzdělávání, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nízké investice veřejného a soukromého sektoru, rovněž v oblasti výzkumu a inovací, měnící se hodnotové řetězce, nesoulad mezi nabízenými a poptávanými dovednostmi, změny v globální poptávce, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, sociální nerovnosti, stárnutí našich společností, změna klimatu a environmentální rizika spojená s rostoucí poptávkou po přírodních zdrojích, propast mezi městskými a venkovskými oblastmi.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Evropské programy družicové navigace Galileo a EGNOS díky zvýšené přesnosti a spolehlivosti nabízejí lepší informace k o poloze a čase s výrazným pozitivním dopadem pro mnoho evropských služeb a produktů, které lidé každý den využívají, od navigačních zařízení v automobilech po mobilní telefony, jakož i kritické služby odezvy na mimořádné události. Skupina pro pozorování Země prosazuje aplikace na pozorování životního prostředí za účelem podpory cílů udržitelného rozvoje a Pařížské dohody o klimatu.

Transevropské sítě řeší potřebu odolných, bezproblémových a inovativních infrastruktur v odvětví dopravy, energetiky a v digitálním odvětví. Jejich cílem je poskytovat propojení pro všechny regiony EU, a tím přispívat k začleňování občanů ve všech částech Evropy. Infrastruktura je vybudována a přizpůsobena tak, aby bylo zajištěno, že odolá rizikům spojeným se změnou klimatu, a současně podporuje začlenění, posiluje inovace a tvorbu pracovních míst.

Vedoucího postavení v inovacích v EU dosahuje Švédsko díky vysokým soukromým a veřejným investicím do výzkumu a vývoje, velkému počtu patentových přihlášek, inovativním malým a středním podnikům a vysokému podílu zaměstnanosti v činnostech vyžadujících vysokou úroveň znalostí. Navíc investice do výroby rostou rychleji, než je průměr EU, a energetická účinnost průmyslové výroby je velmi vysoká.

Tematická platforma pro inteligentní specializaci zaměřená na modernizaci průmyslu nabízí příležitosti regionálním řídicím orgánům s podobnými prioritami inteligentní specializace v oblasti spolupráce na základě vzájemných kompetencí a sdílení infrastruktury a umožňuje rozšíření dopadu a vypracování společných investičních projektů.

Evropský fond pro strategické investice pomohl jedné estonské společnosti vyrobit zásobník energie, tzv. ultrakondenzátor. Jedná se o zařízení, které má stonásobně vyšší kapacitu než běžná baterie a vydrží jeden milion dobíjecích cyklů. Společnost získala 15 milionů EUR na vybudování výrobního zařízení v Německu, kde bude možné vyrobit ročně miliony nových ultrakondenzátorů.

Reduce inequality within and among countries

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Nerovnost je stejně jako chudoba vícerozměrným konceptem. Zahrnuje nerovnosti ve výsledcích i příležitostech, např. nerovnost příjmů, nerovný přístup k sociální ochraně, jakož i mezigenerační přenos nerovností. Nerovnost příležitostí je důležitou hnací silou nerovnosti příjmů. V rámci EU dochází ke konvergenci příjmů a životní úroveň se ve většině členských států po krizi zvyšuje. Evropské ekonomiky opět sílí, ačkoli rostou obavy týkající se inkluzivnosti hospodářského růstu. Nerovnost příjmů v EU jako celku se za poslední roky stabilizovala, avšak její úroveň představuje výzvu. Marginalizované a zranitelné skupiny, např. lidé se zdravotním postižením, migranti a etnické menšiny (včetně Romů), lidé bez domova nebo osamělí starší lidé a děti jsou postiženy těmito formami nerovností. Jejich sociálně ekonomické začlenění je i nadále nedostatečné. Nerovnost může bránit hospodářskému růstu, makroekonomické stabilitě a může případně narušit sociální soudržnost. Pokud jde o globální úroveň, přetrvávající vysoké úrovně nerovností v partnerských zemích EU představují hrozbu pro pokročení ke splnění většiny cílů udržitelného rozvoje. Globální nerovnost může rovněž vést k vyšší migraci do EU. V reakci na nedávné výzvy v oblasti migrace Komise zaměřila své úsilí na poskytnutí bezprostřední reakce a vybudování udržitelného systému pro budoucnost, který by byl odolný vůči krizím. Zásadní význam má udržitelné řízení migračních toků. Vnější činnost Unie, včetně její zahraniční a bezpečnostní politiky, rozvojové politiky, politiky rozšíření a politiky sousedství, jakož i obchodní a investiční politiky EU, přispívají k řešení příčin nerovnosti mimo Evropu. Například Evropský konsensus o rozvoji podporuje zásadu, že nikdo nemá být opomenut, a zavazuje se přijmout opatření ke snížení nerovnosti příjmů a podporovat rovné příležitosti pro všechny.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Disponibilní příjem:** Ekonomické rozdíly mezi zeměmi EU se v průběhu času snížily. Očištěný reálný hrubý disponibilní příjem domácností na hlavu ve velké většině členských států vzrostl. V roce 2017 převyšoval v průměru o 4,4 % úroveň před krizí v roce 2008. Mezi členskými státy EU došlo k určité konvergenci příjmů, jelikož disponibilní příjem v členských státech s nižší úrovní příjmů, jako je např. Rumunsko, Bulharsko a Polsko, rostl rychleji než průměr EU.
- **Příjmová nerovnost:** V roce 2017 získalo v členských státech EU měřeno průměrem EU 20 % nejbohatších domácností podíl příjmů, který byl 5,1krát vyšší než podíl nejchudších 20 %, což stále převyšuje úroveň před krizí (4,9 % v roce 2009). Avšak tento podíl v porovnání s rokem 2016 (5,2 %) klesl, což naznačuje určité lepší vyhlídky v oblasti snižování nerovnosti v příjmech v členských státech EU. V rámci členských států EU lze pozorovat stabilizační trendy v oblasti příjmů, pokud jde o podíl 40 % obyvatel nacházejících se na spodní příjmové hladině. V roce 2008 a 2012 dosahoval 21,2 %, v roce 2016 mírně klesl na 20,9 % a v roce 2017 opět vzrostla na 21,2 %.
- **Nerovnost příležitostí:** Důležitým rysem nerovnosti příležitostí je dopad socioekonomického postavení rodičů na dosažené vzdělání jejich dětí. Podle testu v rámci Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) z roku 2015 má 33,8 % žáků EU z nejvíce znevýhodněného sociálně ekonomického prostředí špatné výsledky ve vědě, zatímco u jejich lépe sociálně postavených spolužáků se to týká jen v 7,6 % případů. Mezi členskými státy existují značné rozdíly.

- **Rozvojová pomoc:** EU zůstává největším dárce na světě a poskytuje více než 50 % veškeré celosvětové rozvojové pomoci, čímž rovněž pomáhá ke snížení nerovností po celém světě. Celkové vání EU ve prospěch rozvojových zemí, zahrnující toky z veřejného i soukromého sektoru, se od roku 2001 více než zdvojnásobilo a představuje průměrný roční růst ve výši 6,4 %.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 13 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 10 dosahuje 80 bodů nebo více ze 100. 11 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU a její členské státy budou v EU usilovat o zajištění udržitelného růstu podporujícího začlenění, který je nezbytnou podmínkou ke snížení nerovností. Budou kombinovat účinnou, efektivní a přiměřenou sociální ochranu a podporovat služby, kvalitní vzdělání umožňující rovné příležitosti pro všechny a dobře fungující trhy práce podporované účinnými politikami trhu práce. To nejenže umožní snížit nerovnosti mezi členskými státy EU, ale rovněž významně sníží nerovnosti v rámci členských států. Technologický pokrok, zejména zavedení umělé inteligence, bude muset být dobře řízen, aby se předešlo vytvoření digitální propasti. Pokud jde o migrační trendy, je zřejmé, že žádná země nemůže ani by neměla čelit těmto obrovským migračním tlakům sama. EU bude dále omezovat pobídky pro nelegální migraci, zachraňovat životy a zajišťovat vnější hranice, provádět silnou společnou azylovou politiku a politiky v oblasti legální migrace a současně pomůže začlenit účinně legální migranty a uprchlíky na trhy práce EU a do společností EU. Vnější činnost EU bude nadále řešit nerovnosti mimo Evropu.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, sociální zabezpečení (např. zdanění a sociální ochrana a systémy sociálního začlenění, politiky na trhu práce, politiky v oblasti bydlení, zdravotní péče, péče o děti, dosažené vzdělání, úrovně kv a dlouhodobé učení), dostupnost dopravy a digitální dostupnost, řešení územního rozměru nerovnosti, boj proti podvodům a korupci, udržitelné vání, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nerovnost příležitostí, stárnutí společnosti, měnící se složení domácností (např. jednočlenné domácnosti), nedostatky v sociálním zabezpečení, změna klimatu a zhoršování životního prostředí, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, celosvětový návrat k hospodářskému protekcionismu.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Evropský konsensus o rozvoji podporuje zásadu, že nikdo nemá být opomenut, a zavazuje se přijmout opatření ke snížení nerovnosti příjmů a podporovat rovné příležitosti pro všechny. Cílem obchodní a investiční politiky EU je maximalizovat potenciál obchodních preferencí, obchodních dohod a investičních dohod pro tvorbu pracovních míst, vysoké úrovně ochrany pracovníků a tvorbu investic v partnerských zemích, zejména v rozvojových zemích, čímž přispívá ke snižování nerovností.

Mnoho z 20 zásad evropského pilíře sociálních práv se týká zajišťování rovných příležitostí pro všechny, spravedlnosti a začlenění do trhu práce a společnosti. Pilíř je doplněn srovnávacím přehledem sociálních ukazatelů, který monitoruje trendy a výkon v celé EU. Klíčovým prováděcím mechanismem pilíře je evropský semestr. Bylo více posíleno jeho zaměření na sociální spravedlnost, nerovnosti a inkluzivnější růst. Politika soudržnosti EU podporuje sociální začlenění a boj proti chudobě a diskriminaci.

Daňový systém a systém dávek na Kypru nyní účinněji řeší příjmovou nerovnost. Redistribuční účinky od krize se téměř zdvojnásobily (v období 2009–2016). Například v roce 2014 zavedl Kypr systém zaručeného minimálního příjmu, který rovněž motivuje k práci. Zdá se, že systém má významný pozitivní dopad na snižování chudoby a nerovnosti a přispěl k posílení záchranné sociální sítě.

Pilotní projekt „Housing First for Families (Bydlení především pro rodiny)“ v České republice, který spravuje Magistrát města Brna, představuje spolupráci města a komunitních partnerů při řešení problému bezdomovectví. V rámci projektu byla padesáti romským a neromským rodinám, které bydlely v ubytovnách a jiných formách bytové nouze, nabídnuta možnost bydlet v městském bytě a intenzivní podpora v podobě řízení jednotlivých případů podle zásady „bydlení především“. Na základě pilotního projektu byl přijat akční plán k ukončení bezdomovectví rodin v Brně na období 2018–2025.

La Bolsa Social je první kapitálovou platformou ve Španělsku zaměřenou na crowd-impacting (společné vytváření dopadu), která sdružuje investory a podniky, kteří chtějí vytvářet pozitivní sociální dopad. Společnost spojuje investory investující do sociálních dopadů s podniky za účelem prosazování cílů udržitelného rozvoje. La Bolsa Social poskytla 10 společnostem zaměřeným na sociální a environmentální dopad částku 1,8 milionu EUR. Pět z nich se zaměřovalo konkrétně na poskytování přístupu osobám se zdravotním postižením k informacím, sociálnímu životu a veřejnému prostoru.

Švédský projekt „Bread in Bergslagen“ zahrnuje kurzy pečení tradičního chleba jakožto prostředku k zapojení nově příchozích migrantů a poskytnutí odborné přípravy. Jako výchozí bod pro dialog byla využita fyzická činnost, zatímco vyškolení dobrovolníci usnadňovali diskuze mezi účastníky.

Vytvořit inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná města a obce

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Města v Evropě jsou v samém středu ekonomických, environmentálních a sociálních výzev dnešní doby. Více než 70 % občanů EU žije v městských oblastech a ve městech je generováno přibližně 85 % hrubého domácího produktu EU. Města a obce mají zásadní význam pro dobré životní podmínky Evropanů a jejich kvalitu života, neboť plní funkci středisek hospodářského a sociálního rozvoje a inovací. Přitahují mnoho lidí, neboť nabízejí širokou řadu příležitostí v oblasti vzdělávání, zaměstnání, zábavy a kultury. Avšak města rovněž čelí výzvám, z nichž můžeme uvést např. migrační tlaky a sociální vyloučení, kongesci, nedostatek přiměřeného bydlení, zhoršující se kvalitu infrastruktury a rostoucí znečištění ovzduší. Města jsou rovněž zvláště zranitelná, pokud jde o změnu klimatu a dopady přírodních katastrof. Společnou snahou Komise, členských států a evropských měst je posílit městský rozměr evropských a vnitrostátních politik. Evropská unie v souladu s novou městskou agendou OSN posiluje odolnost městského prostředí prostřednictvím předcházení katastrofám a rizikům souvisejícím s klimatem a reaguje koordinovanějším způsobem na různé městské problémy. Na mezinárodní úrovni usilují evropská rozvojová, zahraniční a bezpečnostní politika a politika v oblasti rozšíření a sousedství o zlepšení životních podmínek ve městech. Evropský konsensus o rozvoji zdůrazňuje potřebu soustředit se více na města a místní orgány jakožto důležité aktéry při dosahování cílů udržitelného rozvoje.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Míra recyklace komunálního odpadu** vzrostla mezi roky 2007 a 2016 o 11,0 procentního bodu.
- **Kvalita bydlení** v EU se za posledních šest let zlepšila. Podíl obyvatel EU, kteří trpí základními nedostatky v oblasti bydlení, klesl mezi roky 2007 a 2017, kdy dosahoval 13,1 %, o 4,8 procentního bodu.
- Lidé žijící ve městech měli snadnější přístup k **veřejné dopravě**, přičemž pouze 9,7 % z nich uvedlo vysoké nebo velmi vysoké obtíže oproti 37,4 % žijícím ve venkovských oblastech.
- Rozsáhlá problematická místa z hlediska **znečištění ovzduší** přetrvávají, ačkoli expozice znečištění ovzduší způsobenému jemnými částicemi mezi roky 2010 a 2015 klesla téměř o 20 %.
- **Uměle vytvořená plocha** na jednoho obyvatele vzrostla od roku 2009 o 6 % v roce 2015. Jelikož Evropa je jedním z nejurbanizovanějších světadílů, je třeba dalšího úsilí k zastavení degradace půdy.
- **Místní a regionální orgány** zapojené do akčních plánů Evropského paktu starostů a primátorů dosáhly 23% snížení emisí skleníkových plynů, snížení konečné spotřeby energie o 18 % a usilují o zvýšení podílu místní výroby energie, tak aby do roku 2020 představovala 19 % spotřebované energie.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 23 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 11 dosahuje 80 bodů nebo více ze 100. 10 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Očekává se, že do roku 2050 vzroste podíl městského obyvatelstva v Evropě na více než na 80 %. EU a její členské státy na všech úrovních správy společně s občanskou společností, podniky a výzkumnými pracovníky pracují na vytvoření stále se vyvíjejícího města pro budoucí společnost. Evropská města si zachovávají svoji přitažlivost pro občany, neboť jim nabízejí stále více pracovních příležitostí, vyšší kvalitu života a sociální služby. V zájmu společného kvalitního života evropská města spolupracují participativním způsobem se zúčastněnými stranami na všech úrovních v oblastech, jako je bydlení, energetika, mobilita, voda, opatření v oblasti klimatu, vymýcení chudoby, nerovnost, oběhové hospodářství, odolnost a bezpečnost. Evropská města se stanou inteligentnějšími městy s účinnějšími tradičními sítěmi a službami a budou využívat digitální a telekomunikační technologie ve prospěch svých občanů a podniků.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Inteligentní specializace, partnerství mezi městy, zapojení společnosti a participativní politika (např. sdílená správa měst, platformy složené z mnoha zúčastněných stran), plány udržitelné městské mobility, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové vání a další formy inovativního vání, digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, ekonomika sdílení, nízkoemisní veřejná doprava, aktivní mobilita (chůze a jízda na kole) a příslušná infrastruktura, výzkum a vývoj, nízkoemisní budovy, městské zemědělství, městská zeleň.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Zhoršování životního prostředí a změna klimatu, znečištění, stárnutí společnosti, trestná činnost a bezpečnostní hrozby, podvody a korupce, sociální nerovnosti, rostoucí ceny bydlení.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

V oblasti rozvoje Komise sleduje nový přístup týkající se spolupráce Evropské unie s městy a místními orgány ve třetích zemích, který spočívá v zaměření vnější podpory EU na pláno vání a správu měst.

Amsterodamským paktem byla v květnu 2016 zahájena městská agenda EU. Představuje novou víceúrovňovou pracovní metodu podporující spolupráci mezi členskými státy, městy, Komisí a dalšími zúčastněnými stranami s cílem podpořit růst, obyvatelnost a inovace v evropských městech a určovat a řešit sociální výzvy. Tím, že se zaměřuje na konkrétní priority v rámci zvláštního partnerství, městská agenda EU usiluje o zlepšení kvality života v městských oblastech.

Současná obtížná situace na trhu s bydlením v Irsku je částečně způsobena zhroucením úrovně bytové výstavby. V roce 2016 irská vláda zahájila Action Plan for Housing and Homelessness: Rebuilding Ireland (Akční plán v oblasti bydlení a bezdomovectví: obnova Irska), který je zaměřen na urychlení nabídky bydlení všech typů vlastnictví. Akční plán má pět hlavních pilířů k řešení konkrétních výzev: řešení bezdomovectví, urychlení sociálního bydlení, větší bytovou výstavbu, zlepšení odvětví nájemního bydlení a využívání stávajícího bytového fondu.

Projekt „Global Nachhaltige Kommune“ (Globální udržitelná obec) realizovaný ve spolkové zemi Severní Porýní-Vestfálsko pomáhá 15 místním orgánům, od malých a středních po velká města a zemědělské okresy, prostřednictvím systematické podpory při vypracování strategie udržitelnosti, která řeší jednotlivé místní výzvy na základě globálního rámce cílů udržitelného rozvoje. Tento přístup přijaly rovněž další německé regiony.

LIPOR, společnost v regionu Grande Porto v Portugalsku specializující se na nakládání s odpady mezi obcemi, je odpovědná za řízení, využití a zpracování komunálního odpadu vyprodukovaného v přidružených obcích. Společnost LIPOR investovala do vytvoření zábavního parku na staré skládce, kde byla předtím provedena obnova životního prostředí a krajiny. Vytvořila zde vhodné prostředí pro hry, volný čas a školení.

Na úrovni občanské společnosti: Estonská nevládní organizace Urban Laboratory se zabývá rozvojem udržitelných a inkluzivních měst. Urban Laboratory poskytuje poradenství místním orgánům, zavádí v Estonsku moderní trendy a zvyšuje informovanost lidí o životním prostředí.

Zajistit udržitelnou spotřebu a výrobu

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Cílem udržitelné spotřeby a výroby je snížit environmentální stopu Evropy změnou způsobu, jakým vyrábíme, distribuujeme a spotřebováváme zboží a využíváme zdroje. EU dosáhla za posledních několik let pokroku na cestě k vytvoření zeleného a konkurenceschopného nízkouhlíkového hospodářství účinně využívajícího zdroje, avšak udržitelná spotřeba a výroba stále zůstávají klíčovou výzvou pro dosažení cílů udržitelného rozvoje v EU a vyžadují pokračující úsilí na všech úrovních. Přístup EU má za cíl prosazovat účinné využívání zdrojů a zároveň snižovat dopady na životní prostředí prostřednictvím přechodu na oběhové hospodářství, v němž se hodnota výrobků, materiálů a zdrojů udržuje v ekonomice co možná nejdéle a v němž vznikají jen minimální odpady a i minimální znečištění. 54 opatření akčního plánu EU pro oběhové hospodářství z roku 2015 zasahuje ve všech fázích cyklů výrobků a materiálů (výroba, spotřeba, nakládání s odpady, trh s druhotnými surovinami, inovace a investice, monitorování) a pět prioritních oblastí (plasty, potravinový odpad, kritické suroviny, stavebnictví a demolice, biomasa a výrobky z biologických materiálů). Více než 85 % opatření bylo do roku 2018 splněno, zbývající z nich byla zahájena. Evropská platforma zainteresovaných stran pro oběhové hospodářství byla zahájena v roce 2017 s cílem podpořit podniky, veřejné orgány a jiné zúčastněné strany ve sdílení znalostí a prezentování osvědčených postupů, stejně tak byla v roce 2016 zahájena platforma EU věnovaná ztrátám potravin a plýtvání potravinami. V rámci městské agendy EU bylo vytvořeno zvláštní partnerství, které se zabývá touto otázkou a navrhuje několik opatření k začlenění oběhového hospodářství ve městech. Dále je dlužno uvést, že evropská strategie pro biohospodářství, která byla v roce 2018 obnovena, podporuje modernizaci a posilování průmyslové základny EU prostřednictvím vytváření nových hodnotových řetězců a ekologičtějších a nákladově efektivnějších průmyslových postupů. Pokud jde o vnější úroveň, EU podporuje odpovědné řízení dodavatelských řetězců a systémy spravedlivého a etického obchodu jako součást své obchodní agendy založené na hodnotách. Rovněž politiky rozvoje, rozšíření a sousedství zdůrazňují ve svých opatřeních význam udržitelné spotřeby a výroby.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Oddělení hospodářského růstu od spotřeby přírodních zdrojů** se měří pomocí produktivity zdrojů a energetické produktivity EU. Od roku 2001 zvýšila EU svoji produktivitu zdrojů o 36,4 % (2017) a svoji energetickou produktivitu o 29,2 % (2016), což znamená, že na jednotku použitých materiálů nebo použité energie byl vyprodukován větší výstup (ve smyslu HDP).
- Mezi roky 2004 a 2016 se **množství vyprodukovaného odpadu**, s vyloučením nejvýznamnějších druhů minerálního odpadu, snížilo v EU o 6,5 %. Mezi roky 2004 a 2014 **míra recyklace EU** mírně vzrostla z 53 % na 55 % a míra využití oběhového materiálu vyjadřující podíl materiálů získaných z nasbíraného odpadu na celkovém využití materiálů vzrostla z 8,3 % na 11,7 %.
- Hospodářství EU je závislé na surovinách ze zbytku světa. Více než 60 % celkových fyzických dovozů tvoří suroviny.

UMÍSTĚNÉ V CELOSUVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 11 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 12

více než 60 bodů ze 100. Celkově se v průměru pro členské státy EU jedná o cíl udržitelného rozvoje v pořadí s druhými s nejhorsími výsledky.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

⊖ EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

V situaci tlaku na dodávky materiálů a její vlastní relativně omezené domácí materiální zdroje se Evropa bude muset nadále zaměřovat na udržitelnou výrobu a spotřebu. Zvláštní pozornost bude třeba věnovat kovovým rudám a kritickým surovinám, které mají vysokou hodnotu a u nichž je Evropa zvláště závislá na jejich dovozu. Rovněž bude nutný důraz na těžké a energeticky náročné materiály, jako jsou např. cement, hliník, ocel a plasty, jelikož mají potenciál pro snižování emisí skleníkových plynů. Pozornost je nutné věnovat rovněž odvětvím, v nichž má využívání zdrojů zvláště vysoký dopad na životní prostředí (například pokud jde o využívání vody, znečištění, kvalitu ovzduší a živiny), například potravinové systémy a textil. Díky revidovaným právním předpisům EU o odpadech a akčnímu plánu EU týkajícímu se potravinového odpadu sníží EU ročně vyprodukovaný potravinový odpad, aby pomohla k dosažení celosvětového cíle snížit potravinový odpad do roku 2030 o polovinu. Právní předpisy o odpadech povedou ke zvýšení měr recyklace na právně závazných 60 % do roku 2030, přičemž u mnoha obalových materiálů platí vyšší míry. Bude třeba věnovat pozornost zajištění vyšší kvality recyklování, nikoli jen kvantity, s cílem snížit využívání zdrojů a produkci odpadů prostřednictvím lepšího návrhu výrobků, a systematickým přístupům, které udržují výrobky a materiály v užívání, a tím poskytují hodnotu v hospodářství. Recyklovaný obsah v nových výrobcích, zejména v plastových výrobcích, musí být zvýšen.

+ PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změna chování, zapojení společnosti, společenský tlak na udržitelné výrobní řetězce, partnerství a participativní politika, vzdělávání, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové vání a další formy inovativního vání, předvídatelné politiky pro spravedlivý přechod, umělá inteligence, nové technologie, výzkum a inovace, ekonomika sdílení a oběhové hospodářství, digitalizace, biohospodářství, digitalizace, udržitelné vání, reformované zdanění (např. zdanění zdrojů a znečištění), zelené veřejné zakázky, inteligentní města, internet věcí, otevřený a spravedlivý trh.

⊖ RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Tradiční/konzervativní spotřeba a modely výroby, odolnost odvětví/regionů ztrácejících své tradiční hospodářské h pobídek.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Na mezinárodní úrovni je jednou ze stěžejních iniciativ EU iniciativa „Switch to Green“ (Přepněte na zelenou), která sdružuje vlády a zúčastněné strany z EU a partnerských zemí a je zaměřena na přijetí postupů v oblasti udržitelné spotřeby a výrobních postupů soukromým sektorem.

V roce 2018 byla přijata nová pravidla EU v oblasti odpadu, jejichž cílem je, že všechny členské státy musí do roku 2030 opakovaně využít či recyklovat 60 % komunálního odpadu a 70 % obalového odpadu a do roku 2035 snížit skládkování na méně než 10 %. Nová pravidla v oblasti odpadů poprvé vyžadují, aby členské státy přijaly zvláštní programy předcházení vzniku potravinového odpadu a snižovaly a monitorovaly úroveň potravinového odpadu a podávaly o této oblasti zprávy.

Nedávný návrh nařízení ve Švédsku snižuje daň z přidané hodnoty (DPH) účtovanou na opravy a poskytuje daňovou úlevu na náklady práce v souvislosti s opravami. Opatření sníží náklady spotřebitelů na opravu spotřebičů a podpoří je, aby nechali spotřebiče opravit namísto toho, aby je vyhodili a koupili si nové.

Lublaň s pomocí fondů EU vyvinula integrovaný systém odpadového hospodářství, který zahrnuje 37 obcí a má regionální středisko pro nakládání s odpady. Od přistoupení k EU posílilo hlavní město Slovinska tříděný sběr a recyklaci odpadu a snížilo množství odpadu odesílaného ke skládkování o 59 %. Investovalo také do předcházení vzniku odpadů a do jejich opětovného využití. V Lublani nyní vzniká o 41 % méně odpadů na jednoho obyvatele, než kolik činí evropský průměr, a město se rozhodlo upustit od výstavby dvou nových spaloven, jež původně plánovalo.

Podnik UMICORE se během 20 let transformoval z belgické společnosti zaměřené na těžbu neželezných kovů do celosvětové skupiny zabývající se materiálovou technologií a recyklací, která zaměstnává 10 000 osob, má obrát 10,4 miliardy EUR a investuje v Belgii, Bulharsku, Nizozemsku a Francii. Společnost využívá model oběhového hospodářství spočívající ve zpětném získávání cenných kovů a kritických surovin z odpadních elektronických a elektrických zařízení.

Evropská federace potravinových bank společně se svými členy v roce 2017 poskytla charitativním organizacím v první linii 4,1 milionu porcí jídla za den určených pro 8,1 milionu lidí. Tato činnost probíhá v úzké spolupráci s provozovateli potravinářských podniků s cílem šetřit potravinami, které by se jinak staly odpadem, a dát je k dispozici těm, kteří je potřebují.

Přijmout bezodkladná opatření na boj se změnou klimatu a zvládnání jejích dopadů

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Změna klimatu je jednou z největších globálních výzev naší generace. Boj proti změně klimatu vyžaduje globální opatření ke snížení celosvětových emisí skleníkových plynů. EU stojí v čele mezinárodního úsilí k dosažení celosvětové dohody o klimatu. Mezinárodní společenství, včetně EU, se zavázalo k zastavení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C ve srovnání s úrovněmi před průmyslovou revolucí a k úsilí o omezení tohoto nárůstu na 1,5 °C. Tyto cíle, které se opírají o vědecký výzkum jako součást Mezivládního panelu pro změnu klimatu, jsou zakotveny v Pařížské dohodě. EU se zavázala snížit své emise skleníkových plynů do roku 2020 o 20 % a do roku 2030 nejméně o 40 % (oproti úrovním z roku 1990). EU je na cestě ke splnění svého cíle snižování emisí pro rok 2020 a zavedla právní předpisy k dosažení svého cíle na rok 2030, včetně ambiciózních právních předpisů v oblasti energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů. Od roku 2013 strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu podporuje opatření, aby Evropa byla vůči změně klimatu odolnější. Avšak EU musí učinit více, aby dostala znění Pařížské dohody a značně snížila svoji závislost na fosilních palivech, která jsou stále významně dotována. Komise předložila v listopadu 2018 svoji strategickou, dlouhodobou vizi prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050. Zdůrazňuje, jakým způsobem by všechna odvětví a všechny politiky měly přispívat k dosažení tohoto přechodu. Na mezinárodní úrovni zahraniční a bezpečnostní politika EU a politiky EU v oblasti rozvoje, rozšíření a sousedství aktivně začleňují cíle v oblasti klimatu. Boj proti změně klimatu je rovněž zahrnut v kapitolách o obchodu a udržitelném rozvoji v obchodních a investičních dohodách EU nové generace a je rovněž nedílnou součástí postojů EU ve skupině G20, která je hlavním fórem největších světových ekonomik.

HLAVNÍ TENDENCE

- EU i nadále úspěšně **odděluje svůj hospodářský růst od emisí skleníkových plynů**: během období 1990–2017 vzrostl souhrnný hrubý domácí produkt EU o 58 %, zatímco celkové emise skleníkových plynů oproti úrovním z roku 1990 klesly o 22 %. Na úrovni členských států existují od roku 1990 významné rozdíly v trendech emisí skleníkových plynů, přičemž některé členské státy snížily emise téměř o 60 % a v několika členských státech se emise zvýšily.
- **Intenzita emisí skleníkových plynů u spotřeby energie** – emise na jednotku spotřebované energie – klesla mezi roky 2000 a 2016 o 12,1 %.
- Cílem EU je splnit svůj cíl **energetické účinnosti** pro rok 2020 ve **výši 20 %**. Mezi rokem 2005 a 2006 spotřeba primární energie EU klesla o 9,9 % a její konečná spotřeba energie o 7,1 %. V období 1980–2016 představovaly **ztráty spojené s počasím a klimatem** pro členské státy celkem 410 miliard EUR ztrát v hodnotách roku 2016.
- Dotace na fosilní paliva zůstávají vysoké. Odhaduje se, že v EU bylo mezi roky 2014 a 2016 každoročně na produkci a spotřebu fosilních paliv přiděleno přibližně 112 miliard EUR.
- EU sleduje celkový cíl vyčlenění 20 % prostředků ve stávajícím **evropském víceletém rozpočtu na období 2014–2020 na výdaje související s oblastí klimatu a navrhla zvýšit tento cíl v období 2021–2027 na alespoň 25 %**.

- Mezi roky 2013 a 2018 se počet členských států s **vnitrostátní strategií přizpůsobování se změně klimatu** zvýšil z 15 na 25 a ve zbývajících členských státech práce pokračují. Odhaduje se, že 26 % měst EU a 40 % měst s více než 150 000 obyvateli mělo v roce 2018 lokální plány pro přizpůsobení.
- EU a její členské státy jsou **největšími světovými poskytovateli prostředků v oblasti klimatu**: V roce 2017 Evropská investiční banka a členské státy poskytly 20,4 miliardy EUR na pomoc rozvojovým zemím při řešení otázek změny klimatu a přizpůsobení se této změně, což je více než dvojnásobek částky v roce 2013. To představuje přibližně polovinu celkové světové hodnoty.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 22 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 13 více než 80 bodů ze 100. Pět členských zemí EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU zůstává odhodlána jít příkladem v boji proti změně klimatu a dosáhne svého cíle snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů ve srovnání s úrovněmi z 90. let o alespoň 40 %. Komise na podzim roku 2018 předložila návrh dlouhodobé strategické vize EU v souladu s Pařížskou dohodou, která uvádí cesty k dosažení nulových emisí skleníkových plynů v EU do roku 2050. Komise nabídla ucelenou vizi pro modernější, konkurenceschopnější a odolnější evropské hospodářství, které je rovněž sociálně spravedlivější pro všechny Evropany a v němž není nikdo opomíjen. EU bude nadále zastávat vedoucí postavení v oblasti změny klimatu a prosazovat vyšší globální ambice po roce 2030 ze všech nejvíce znečišťujících zemí po celém světě. V této souvislosti zůstane prioritou další posílení ambiciózní globální reakce na dopady změny klimatu. Dalšími důležitými prioritami zůstane snižování rizik katastrof, přizpůsobení se změně klimatu a zmírnění jejích dopadů. EU bude pokračovat ve spolupráci na mezinárodních fórech, jako je např. Mezinárodní organizace pro civilní letectví a Mezinárodní námořní organizace.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Čistá energie a nízkoemisní a bezemisní mobilita, oběhové nízkouhlíkové hospodářství, biohospodářství a udržitelné výrobní řetězce, změna chování, participativní politika, předvídatavé politiky pro spravedlivý přechod, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, inovativní a udržitelní vání, partnerství soukromého a veřejného sektoru, zelené veřejné zakázky, reformované zdanění (např. zdanění využívání zdrojů a znečištění), vzdělávání, zelená digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a inovace, odolné společnosti, multilateralismus, využívání environmentálních výrobků a služeb.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Nedostatečné veřejné a soukromé investice, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, sociální nerovnosti, zvyšující se spotřeba energie a negativní dopad na životní prostředí zapříčiněný digitalizací, narušení ekosystémů a biologické rozmanitosti, pomalé změny v regulačním prostředí.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Cílem globální aliance EU pro boj proti změně klimatu (GCCA+) je posílit politický dialog a podporovat rozvojové země v jejich úsilí v oblasti řešení změny klimatu.

Místní orgány jsou hnací silou v boji proti změně klimatu na úrovni správy, která je nejbližší občanům. Pakt starostů a primátorů EU v oblasti energetiky a klimatu spojuje tisíce orgánů místní správy, které se dobrovolně zavázaly k provádění cílů EU v oblasti klimatu a energetiky. Rovněž významně přispěl ke zvyšování povědomí na místní úrovni o potřebě připravit se na dopady změny klimatu, přičemž ústřední roli při ochraně lidí a jejich majetku mají místní opatření pro přizpůsobení se a odolnost.

Ve Francii mají obce s více než 20 000 obyvateli (v nichž žije 90 % francouzské populace) povinnost přijmout místní plány pro oblast klimatu, které musí obsahovat části o zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně. V roce 2018 vypracovalo přibližně 75 % francouzských obcí místní plány zmírňování a přibližně 55 % vypracovalo místní plány pro přizpůsobení se. Tyto míry jsou dva až pětkrát vyšší než v zemích, v nichž taková vnitrostátní regulace neexistuje.

Geotermální elektrárna chorvatském Prelogu bude moci využívat celý energetický obsah geotermální mineralizované vody: teplo z termální vody a energie obsažená v akviférových plynech, jako je např. methan, rozpuštěných ve vodě způsobují, že je téměř 100 % bez emisí skleníkových plynů. Může sloužit jako plán pro udržitelnější využívání geotermálních zdrojů a vést k dalšímu zvýšení příležitostí v Evropě a na celém světě.

Tři velké společnosti ve Švédsku zahájily v roce 2016 iniciativu Hydrogen Breakthrough Ironmaking Technology (HYBRIT). Jejím cílem je vytvořit proces výroby železa s emisemi skleníkových plynů blížícími se nule, při němž se kyslík odstraňuje z železné rudy pomocí vodíkového plynu, a nikoliv pomocí koksu (z uhlí).

Evropský sbor solidarity je iniciativa EU, v jejímž rámci by do roku 2020 mohlo být vyčleněno více než 40 milionů EUR na vytvoření komunitně zaměřených dobrovolnických příležitostí pro mladé lidi v oblasti klimatu a životního prostředí. Jedním z příkladů je projekt Vänö Vänner ve Finsku, díky němuž mohli mladí Italové přispět k udržitelným a ekologickým řešením v oblasti krajiny tvorby na souostroví Turku, a tím přispět k pozitivnímu opatření v oblasti klimatu.

Chránit a udržitelně využívat oceány, moře a mořské zdroje pro zajištění udržitelného rozvoje

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Z 28 členských států EU má 23 moře. Pobřeží EU je 7krát delší než pobřeží USA a 4krát delší než pobřeží Ruska. Pokud jsou započítány i odlehlé regiony EU, má EU největší námořní teritorium na světě. EU a země v jejím sousedství sdílejí čtyři hlavní mořské oblasti: Baltské moře, Středozemní moře, Černé moře a severovýchodní Atlantský oceán, přičemž mezi nejdůležitější faktory ovlivňující jejich stav prostředí patří změna stanovišť, nadměrný rybolov, znečištění a . Podle měření je v evropských pobřežních vodách jakost vody ke koupání velmi vysoká, avšak organické a chemické znečišťující látky z lidské činnosti, jakož i odpad v mořích, představují pro evropské mořské ekosystémy nadále závažnou hrozbu: na počátku roku 2018 bylo v dobrém chemickém stavu pouze 40 % až 58 % pobřežních vod v EU. Politika EU v oblasti životního prostředí, včetně jejího stěžejního rámcového právního předpisu o strategii pro mořské prostředí, a její integrovaná námořní politika poskytují rámec pro celostní přístup k těmto problémům. Jsou navržena nová celounijní pravidla, která se zaměřují na 10 plastových výrobků na jedno použití, jež se nejčastěji nacházejí na evropských plážích, jakož i na ztracená a opuštěná lovná zařízení, které společně představují 70 % všech odpadků v moři. Díky souboru nových pravidel získá Evropa náskok v řešení této problematiky s celosvětovým dopadem. EU podporuje zachování pobřežních a mořských oblastí na celém světě. Příspěvek EU k odpovědné správě oceánů v rámci mezinárodní správy oceánů zavedl zastřešující rámec pro posilování mezinárodní správy oceánů s cílem zajistit, že oceány budou bezpečné, zabezpečené, čisté a udržitelně spravované. Navíc obchodní a investiční dohody EU zahrnují zvláštní ustanovení týkající se udržitelného řízení a zachování přírodních zdrojů, jako je např. biologická rozmanitost moří a rybolov. Nástroje pro monitorování oceánů za účelem zlepšení jakosti vody poskytuje rovněž program EU pro pozorování Země Copernicus.

HLAVNÍ TENDENCE

- Od roku 2012 do konce roku 2016 se **rozloha chráněných mořských oblastí** v Evropě téměř zdvojnásobila (ze 6 % na 10,8 % hladiny moří EU) a zejména díky evropské mořské síti „Natura 2000“ dále roste. V roce 2016 překročily 10% aičijský cíl týkající se biologické rozmanitosti tři evropské regiony (Baltské moře, Středozemní moře a Černé moře) a severovýchodní Atlantský oceán takřka splnil cílovou hodnotu (9,9 %).
- Stav velké většiny jednotlivých mořských stanovišť a druhů z hlediska ochrany je podle posledního dostupného posouzení nepříznivý. Od roku 1988 dochází k trvalému a alarmujícímu nárůstu kyselosti oceánů. Od roku 2008 bylo dosaženo významného pokroku při **vážení, sledování a posuzování dobrého stavu mořského prostředí**, což je předpokladem pro měření pokroku při dosahování čistých a zdravých oceánů a moří.
- **Udržitelnost rybolovu** v severovýchodním Atlantském oceánu, z něž pochází 75 % úlovků EU, se zlepšuje. Počet komerčně významných populací ryb lovených na udržitelných úrovních se zvýšil z 34 % v roce 2007 na 60 % v roce 2015. U rybolovu ve Středozemním moři a Černém moři neprobíhá pokrok směrem k udržitelnosti stejnou rychlostí. Ve Středozemním moři je více než 80 % populací loveno nadměrně.
- **Modrá ekonomika** v EU je 2,5krát větší než ekonomika založená na leteckém a obranném průmyslu dohromady. Vytváří obrat v hodnotě 566 miliard EUR ročně (o 7,2 % více než v roce 2009) a zaměstnává 3,5 milionu lidí (o 5 % více než v roce 2014), což představuje zvýšení o 7,2 %, resp. 2 % oproti roku 2009. V několika členských státech EU rostla modrá ekonomika rychleji než národní hospodářství. Největší modré ekonomiky mají Spojené království, Španělsko, Itálie, Francie a Řecko.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) 4 členské státy EU u cíle udržitelného rozvoje č. 14 dosáhly 60 nebo více bodů ze 100. Pět členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě. Celkově se pro členské státy EU jedná o udržitele cíl s nejhorsším výsledkem, přičemž mezi členskými státy existují značné rozdíly.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Vzhledem k tomu, že se přibližně 60 % moří a oceánů nachází mimo hranice vnitrostátních jurisdikcí, bude se EU nadále aktivně podílet na utváření mezinárodní správy oceánů na všech příslušných mezinárodních fórech a při bilaterální spolupráci s klíčovými globálními partnery. Další úsilí je třeba v oblasti meziodvětvové a přeshraniční spolupráce, zejména na regionální úrovni, s cílem řešit stávající a nově se objevující výzvy. Účast bude zintenzivněna zavedením iniciativy OSN týkající se desetiletí vědy o oceánech na období 2021–2030, do níž je EU aktivně zapojena. EU bude nadále podporovat vytváření chráněných oblastí, jakož i jejich účinnou správu založenou na vědeckých poznatcích. Další úsilí je třeba vynaložit k dosažení udržitelného rybolovu, zejména ve Středozezemním moři a v Černém moři. Znečištění moří, mimo jiné plasty, hlukem a živnými látkami ze zemědělství zůstane problémem. Do oceánů se postupem času může dostávat méně nových úlomků plastů, avšak plasty, které se již v oceánu nacházejí, budou mít i nadále negativní dopady. Je třeba posílit opatření ke snížení vypouštění lodního odpadu a jiných forem znečištění, zejména živin a hluku. Modrá ekonomika bude v Evropě nadále vzkvétat. Očekává se, že do roku 2030 by se globální modrá ekonomika mohla zdvojnásobit. Pro Evropu by to znamenalo 10,8 milionu pracovních míst a obrát převyšující 1 bilion EUR. Na všechny vody EU se budou do roku 2021 vztahovat územní plány námořních prostor zohledňující ekosystém.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Mezinárodní a regionální správa oceánů, změna chování, zapojení společnosti a participativní politika, data velkého objemu, pozorování Země, umělá inteligence, technologie pod vodní hladinou a nové technologie (např. molekulární věda), výzkum a inovace, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové vání a další formy inovativního vání, udržitelné vání, partnerství veřejného a soukromého sektoru, zelené veřejné zakázky, reformované zdanění (např. zdanění využívání zdrojů a znečištění), internet věcí, vzdělávání, digitalizace, oběhové nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Zhoršování životního prostředí a změna klimatu, znečištění, nezodpovědný cestovní ruch, nadměrný rybolov, nezákonný, nehlášený a neregulovaný rybolov, sociální nerovnosti.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU na mezinárodní úrovni: Celoatlantická aliance pro výzkum oceánů, založená v roce 2017, je formou spolupráce mezi EU, Brazílií a Jižní Afrikou, jejímž cílem je prohloubit vědecké poznatky o mořských ekosystémech a provázanosti s oceány, změnou klimatu a potravinami.

EU, její členské státy a partneři pracují na konkrétním souboru opatření, jehož prostřednictvím má být do roku 2020 vytvořeno zdravé a produktivní mořské prostředí pro Baltské moře, severovýchodní Atlantský oceán a Středozemní moře, a to na základě monitorování a hodnocení. Kromě toho EU podporuje doplňkové ambiciózní regionální iniciativy o jednotlivých tlacích, jako je např. závazek z roku 2017 snížit emise NOx z plavidel plujících v Baltském moři o 80 % za účelem řešení problémů.

Na úrovni členských států: Francie nedávno určila nové chráněné mořské oblasti. Patří sem např. největší mořská lokalita sítě Natura 2000 nazvaná „Mers Celtiques – Talus du golfe de Gascogne“, která má rozlohu více než 62 320 km² a která poskytne ochranu pro útesová stanoviště a mobilní mořské druhy organismů, sviňuchu obecnou a delfína skákavého.

Projekt „Clean Archipelago“ představuje partnerství veřejného a soukromého sektoru zahrnující více zúčastněných stran pod vedením italského regionu Toskánsko ve spolupráci s italským ministerstvem pro životní prostředí, sdružením Unicoop Firenze a jinými sdruženími. Projekt byl zahájen v dubnu 2018 a spolupracuje v něm 10 plavidel poskytnutých sdružením pro spolupráci rybářů. Účelem projektu je zbavit moře odpadu. Cílem partnerství je poskytnout rybářům ekonomické pobídky, aby sbírali vylovené plasty a odnášeli je do sběrných míst v přístavech. Vylovené plasty budou poté recyklovány.

Projekt „Fish Forward“, vedený rakouskou pobočkou Světového fondu na ochranu přírody, sdružuje 17 partnerů, kteří spolupracují se spotřebiteli, podnikatelským sektorem a vládními institucemi s cílem podporovat sociálně spravedlivou produkci a spotřebu potravin z mořských zdrojů, která bude šetrná ke klimatu. To zajišťuje odpovědné řízení rybolovných zdrojů a sledovatelnost přispívající k udržitelnému využívání oceánů a mořských zdrojů.

Chránit, obnovovat a podporovat udržitelné využívání suchozemských ekosystémů, udržitelně hospodařit s lesy, potírat rozšiřování pouští, zastavit a následně zvrátit degradaci půdy a zastavit úbytek biodiverzity

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Významného pokroku bylo dosaženo při posilování politických rámců a znalostní základny v rámci právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody a strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2020. Po staletích ztrát a znehodnocování lesů se evropské lesy, které dnes pokrývají více než 40 % území EU, obnovují, avšak jejich stav z hlediska ochrany je třeba zlepšit. Přírodní zdroje nastavují ekologické limity našich socioekonomických systémů („meze naší planety“). Nedávná zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby jasně prokazuje přetrvávající a devastující účinky degradace půdy a úbytku biologické rozmanitosti na lidské společnosti. Přes dosažený pokrok zůstávají tlaky na evropský a globální přírodní kapitál v důsledku našich výrobních a spotřebních vzorců vysoké a pravděpodobně dále porostou. Překročení mezi naší planetou může narušit pokrok v oblasti životní úrovně nebo ho dokonce zvrátit. Na mezinárodní úrovni využívá EU k prosazování této agendy své vnější politiky. Aktivně propaguje mnohostranné environmentální dohody, vybízí ke změně klimatu v partnerských zemích, podporuje sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků a začleňuje otázky životního prostředí do všech opatření.

HLAVNÍ TENDENCE

- Vzrostl počet **lokality chráněných v rámci sítě Natura 2000**, jakož i počet ochranných opatření přijatých pro tyto lokality, která byla nyní oznámena pro téměř 70 % z nich (2018). V roce 2017 chránila EU více než 790 000 km² suchozemských stanovišť, která pokrývají 18,2 % půdní plochy v EU. Mezi členské státy s největším procentem chráněných oblastí patří Slovinsko (37,9 %), Chorvatsko (36,6 %) a Bulharsko (34,5 %).
- Ze zprávy EU o stavu přírody týkající se **zachování druhů a stanovišť** evropského zájmu vyplývá, že mnoho živočišných a rostlinných druhů nedosahuje příznivého stavu z hlediska ochrany. V celé EU bylo v roce 2012 pouze 23 % posuzovaných živočišných a rostlinných druhů a 16 % posuzovaných stanovišť v příznivém stavu, zatímco pouze 52 % druhů ptáků bylo v „bezpečném“ stavu. Přezkum strategie v oblasti **biologické rozmanitosti** do roku 2020 v polovině období obecně potvrdil, že pokračující úbytek biologické rozmanitosti a pokračující degradaci ekosystémových služeb v EU.
- V roce 2015 pokrývaly **lesy** 41,9 % celkové rozlohy EU. Podíl lesů EU na celkové rozloze se mezi roky 2009 a 2015 mírně zvýšil o 2,6 %.
- Zpráva o stavu životního prostředí z roku 2015 (Evropská agentura pro životní prostředí) zdůraznila špatný **stav půdy** v Evropě. Úsilí zaměřené na řešení a zmírnění eroze půdy vodou přineslo některé pozitivní výsledky: při začleňování potenciálního dopadu opatření společné zemědělské politiky na erozi půdy se odhadovaný počet oblastí, které jsou ohroženy silnou erozí půdy způsobenou vodou, v EU mezi roky 2000 a 2012 snížil o 14 %. Avšak přes úsilí omezit zakrývání půdy se přeměna půdy na uměle vytvořené plochy v EU během let zrychlovala, přičemž nárůst od roku 2012 do roku 2015 byl přibližně o 6 % vyšší než od roku 2009 do roku 2012. Navíc 45 % zemědělské plochy EU tvoří půda chudá na organické látky (to má vliv na úrodnost a biologickou rozmanitost půdy).

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 19 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 15 více než 70 bodů ze 100. 14 členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Ze stávajících globálních a evropských posouzení vyplývá pokračující trend směrem ke ztrátě biologické rozmanitosti a znehodnocování půdy a ekosystémů s nepříznivými důsledky na ekosystémové služby (potraviny, voda, materiály, energie, atd.), což ohrožuje hospodářskou produkci a kvalitu života v Evropě. Úsilí vyvíjené v oblasti provádění právních předpisů EU v oblasti ochrany přírody je třeba značně zvýšit, aby bylo zajištěno, že EU do roku 2030 podstatně zlepší stav ochrany druhů a stanovišť s významem pro EU chráněných podle směrnice o ochraně ptáků a směrnice o ochraně přírodních stanovišť. Rychlost obnovy biologické rozmanitosti lesů musí rovněž být zvýšena. EU bude muset hrát zásadní úlohu na 15. zasedání konference smluvních stran Úmluvy o biologické rozmanitosti, která se uskuteční na konci roku 2020 v čínském Pekingu a na níž má být přijat nový celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost po roce 2020 za účelem odvrácení úbytku celosvětové biologické rozmanitosti.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Změna chování, zapojení společnosti a participativní politika, společenský tlak na udržitelné výrobní řetězce (agroekologie, ekologické zemědělství), sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, skupinové vání a další formy inovativního vání, udržitelné vání, partnerství soukromého a veřejného sektoru, zelené veřejné zakázky, širší využívání řešení vycházejících z přírody, reformované zdanění (např. zdanění využívání zdrojů a znečištění), vzdělávání, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a vývoj, oběhové nízkouhlíkové hospodářství založené na spolupráci, odolné společnosti, multilateralismus, otevřený a spravedlivý trh, udržitelný cestovní ruch.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Zhoršování životního prostředí a změna klimatu, skepse vůči životnímu prostředí a související zvraty v politice, krátkodobost, odpor ke změně v systému výroby potravin, nízké veřejné a soukromé investice, geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, sociální nerovnosti.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

Na úrovni EU

EU v roce 2017 přijala akční plán pro přírodu, lidi a hospodářství. Cílem plánu je urychlit provádění právních předpisů EU a pokrok směrem k dosažení cíle EU do roku 2020, kterým je zastavit a zvrátit úbytek biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb, a lépe zohlednit socioekonomické cíle. Byl doplněn iniciativou, jejímž účelem je řešit úbytek populací opylovačů v EU a přispívat k celosvětovému úsilí o zachování zdrojů.

Na úrovni členských států

Francouzským zákonem týkajícím se obnovy biologické rozmanitosti, přírody a krajiny byla zřízena nová francouzská agentura pro biologickou rozmanitost. Plán pro biologickou rozmanitost ze dne 4. července 2018 zdůrazňuje důležitost společného řešení výzev v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti a obsahuje nové cíle týkající se nulového záboru půdy v čistém vyjádření, zelených městských oblastí, agroekologie a ochrany půdy, jakož i opatření týkající se plateb za environmentální služby, opylovačů a obnovy ekosystémů.

Na regionální/ místní úrovni

Německá spolková země Bádensko-Würtenbersko zvýšila vání v oblasti ochrany přírody během 10 let z 30 milionů EUR na 90 milionů EUR. Určení národních parků a obnova ekosystémů mají přínos pro zemědělce a hospodářství, včetně začínajících podniků vyrábějících balicí papír z rozmanitých travních porostů, a pro odvětví cestovního ruchu zaměřeného na přírodu.

Na úrovni podniků

59 rakouských zemědělců, organizace SPAR a WWF vytvořili silnou alianci v rámci projektu „Zdravá půda pro zdravé potraviny“. SPAR stimuluje udržitelné postupy hospodaření s půdou tím, že zaručuje prodej vyprodukované zeleniny a vyplácí zemědělcům bonus ve výši 30 EUR na tunu CO₂ uloženého v půdě. K monitorování účinnosti projektu se používají vzorky půdy.

Na úrovni občanské společnosti

Řecká ornitologické společnosti, WWF Řecko, Bulharská společnost pro ochranu ptactva a Královská společnost pro ochranu ptáků spojily své síly k zastavení úbytku populace supa mrchožravého na Balkáně. Svůj přeshraniční přístup rozšířily na další země na migrační trase tohoto druhu.

Podporovat mírové a inkluzivní společnosti pro udržitelný rozvoj, zajistit všem přístup ke spravedlnosti a vytvořit efektivní, odpovědné a inkluzivní instituce na všech úrovních

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

EU je jedním z nejúspěšnějších mírových projektů na světě. Díky evropským smlouvám, z nichž první byla podepsána v roce 1957, zažívá EU 60 let míru, demokracie a solidarity. V roce 2012 byla EU udělena Nobelova cena míru za prosazování míru, usmíření, demokracie a lidských práv v Evropě. Prosazování a dodržování zásad právního státu a základních hodnot EU je jednou z hlavních priorit EU, a to jak interně, tak v jejích vnějších vztazích. V této souvislosti mají zásadní význam účinné systémy soudnictví. Zajišťují, že občané mohou plně požívat svých práv a podniky mají právní jistotu a příznivé podmínky pro investice na jednotném trhu. EU vybízí členské státy, aby zlepšily nezávislost, úroveň a účinnost svých systémů soudnictví, a to i prostřednictvím účinného monitorování v podobě evropského semestru a srovnávacího přehledu EU o soudnictví. Obecněji Komise zajišťuje dodržování zásad právního státu a ostatních základních hodnot EU pomocí všech nástrojů a prostředků, které má k dispozici. Jedním z problémů evropských společností je korupce, která oslabuje důvěru v demokratické instituce a zpochybňuje odpovědnost politického vedení. Komise má politický mandát ke sledování boje proti korupci a provádění souhrnné protikorupční politiky EU. Pokud jde o vnější úroveň, EU prostřednictvím své zahraniční a bezpečnostní politiky přispívá k mezinárodnímu míru a pomáhá partnerským zemím při řešení nestabilních situací, zřízení odpovědných a transparentních institucí, posílení participativního rozhodování a zajištění inkluzivního a důvěryhodného procesu voleb. Lidská práva, rovnost žen a mužů, začleňování a nediskriminace jsou ústředními prvky Evropského konsensu o rozvoji. K míru a stabilitě dále přispívá prostřednictvím svých politik rozšíření a sousedství. EU zejména aktivně poskytuje podporu a pomoc kandidátským zemím EU při zajištění právního státu, v oblasti reformy soudnictví, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, bezpečnosti, základních práv a demokratických institucí.

HLAVNÍ TENDENCE

- **Vnímání trestné činnosti, násilí nebo vandalismu** se zlepšilo. V roce 2016 pocíťovalo tyto problémy 13,0 % evropské populace, což bylo o 2,9 procentního bodu méně než v roce 2007.
- Ze srovnávacího přehledu EU o soudnictví z roku 2018 vyplývá, že **účinnost soudnictví** se v členských státech oproti roku 2010 zvýšila nebo ve většině členských států až na několik málo výjimek zůstala stabilní. Občanskoprávní a obchodní řízení však v několika členských státech stále trvají velmi dlouho.
- Výdaje **vládních institucí EU na soudy** vzrostly v období 2007–2016 o více než 11 % a v roce 2016 dosáhly o něco více než 50 miliard EUR. Tato míra růstu byla mírně nižší než míra růstu HDP.
- V roce 2018 vyhodnotilo **nezávislost soudů a soudců ve své zemi** jako velmi dobrou nebo poměrně dobrou 56 % obyvatel EU, což oproti roku 2016 představuje zvýšení o čtyři procentní body.
- Podle ukazatelů vnímání **korupce** zveřejňovaných organizací Transparency International i nadále patřily členské státy EU v roce 2017 v celosvětovém měřítku mezi země s nejnižší mírou korupce a v celosvětovém žebříčku 20 zemí s nejnižší korupcí tvořily polovinu zemí.
- Stav **právního státu** v některých členských státech vyvolává obavy, které jsou řešeny prostřednictvím řady opatření na úrovni EU.

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje 19 členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 16 více než 70 bodů ze 100. Devět členských států EU patří mezi 20 nejlepších na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

EU dále pokračuje v mírové cestě. Prostřednictvím svých politik rozšíření a sousedství dále přispívá k míru a stabilitě. EU aktivně poskytuje podporu a pomoc kandidátským zemím EU při zajištění právního státu, v oblasti reformy soudnictví, boje proti korupci a organizované trestné činnosti, bezpečnosti, základních práv a demokratických institucí. Zahraněční vztahy a rozvojová politika EU rovněž přispívají k míru i v jiných částech světa. EU ve svých členských státech nadále prosazuje a dodržuje zásady právního státu. Je třeba udělat více pro zlepšení účinnosti, kvality a nezávislosti vnitrostátních systémů soudnictví v některých členských státech. Na mezinárodní úrovni se v řadě zemí objevuje tendence k autoritářským systémům vlády. Jak ve vnitřních, tak ve vnějších vztazích zůstane proto jednou z hlavních priorit EU prosazování demokracie, lidských práv a právního státu. EU bude nadále pracovat na zlepšení přístupu ke spravedlnosti, zlepšení boje proti podvodům a trestné činnosti a řešení vznikajících bezpečnostních hrozeb prostřednictvím dalšího rozšiřování spolupráce a výměny informací mezi policií a donucovacími orgány členských států EU a bude podporovat mezinárodní spolupráci v této oblasti.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Kulturní hodnoty v souladu s respektováním základních práv, zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, vzdělávání, digitalizace, umělá inteligence a nové technologie, výzkum a vývoj, odolné infrastruktury a společnosti, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, rozvojová pomoc.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, změna klimatu a zhoršování životního prostředí, migrace a násilné vysídlení, návrat k hospodářskému protekcionismu na celém světě, nedostatečná mezinárodní spolupráce, problémy v oblasti právního státu, populismus, společenské nerovnosti.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU na mezinárodní úrovni

Pravidla EU týkající se k **h** minerálů z roku 2017 stanoví povinnosti náležitě péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu, wolframu a zlata s cílem zajistit, že jsou získávány odpovědně bez přímého či nepřímého **v**ání ozbrojených k **nebo** že nevedou k porušování lidských práv v oblastech postižených k **ových** oblastech.

Na úrovni EU

V roce 2017 byl zřízen Úřad evropského veřejného žalobce jakožto úřad nezávislého evropského veřejného žalobce s pravomocí vyšetřovat a stíhat trestné činy ohrožující **zájmy** EU. Po tříleté fázi budování se předpokládá, že Úřad evropského veřejného žalobce zahájí činnost do konce roku 2020. Tím se rozhodujícím způsobemlepší boj proti podvodům, korupci a jiné trestné činnosti ohrožující rozpočet EU.

Na úrovni členských států

Francouzský zákon o povinnostech v oblasti obezřetnosti z roku 2017 zavádí odpovědnost podniků za provádění opatření, která zajistí, že jejich dceřiné společnosti, dodavatelé a subdodavatelé po celém světě dodržují dobré sociální, environmentální a etické postupy. Účelem zákona je zvýšit povědomí podniků o jejich roli při předcházení tragédiím ve Francii a v zahraničí a zajistit, aby oběti dostaly odškodné za škodu způsobenou porušením nové povinnosti podniků provádět plány obezřetnosti. Vztahuje se na podniky s více než 5 000 zaměstnanci, které mají ústředí ve Francii, nebo na podniky s více než 10 000 zaměstnanci s ústředím v zahraničí.

Na úrovni podniků

V roce 2011 patřila dánská společnost přepravující kontejnery Maersk Line mezi zakladatele námořní protikorupční sítě. Toto partnerství napříč odvětvími sestává ze společností vlastních plavidla, vlastníků nákladu a poskytovatelů služeb a spolupracuje s klíčovými zúčastněnými stranami, včetně vlád a mezinárodních organizací, za účelem určení a zmírnění příčin korupce v námořním odvětví.

Na úrovni občanské společnosti

Na Slovensku vláda podporuje zapojení občanské společnosti a nevládních organizací do tvorby a provádění veřejných politik v různých oblastech, včetně jejich kontroly. V oblasti politiky životního prostředí byla vytvořena „zelená tripartita“, která předkládá návrhy a připomínky nevládních aktérů v procesu tvorby politik a jejich provádění.

Oživit globální partnerství pro udržitelný rozvoj a posílit prostředky pro jeho uplatňování

EVROPSKÁ UNIE DNES

NÁSTIN / KVALITATIVNÍ PŘEHLED

Cíle udržitelného rozvoje představují průřezový rozměr v provádění globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky EU, která stanoví vizi koordinovaného zapojení EU ve světě. Evropský konsensus o rozvoji poskytuje EU a členským státům rámec pro společný přístup k rozvojové politice založený na cílech udržitelného rozvoje. Na základě zásady soudržnosti politik ve prospěch rozvoje EU usiluje o maximalizaci soudržnosti a vytvoření synergií mezi různými politikami na podporu partnerských zemí při dosahování cílů udržitelného rozvoje. EU je dnes největším poskytovatelem mezinárodní rozvojové pomoci na světě. Za poslední desetiletí došlo k posunu v rovnováze rolí, od vztahu dárce a příjemce k rovnoprávnějšímu partnerství. Politika rozšíření EU a revidovaná evropská politika sousedství se soustředí na politické a ekonomické základy, včetně právního státu, lidských práv, demokracie a udržitelného hospodářského růstu a rozvoje, což je plně v souladu s Agendou OSN pro udržitelný rozvoj 2030. Humanitární činnost EU zahrnuje úzkou partnerskou spolupráci s velkým počtem humanitárních a rozvojových organizací OSN a mezinárodních organizací občanské společnosti v zájmu zajištění lidské důstojnosti. Obchodní a investiční politika EU založená na hodnotách, jak je vymezena ve strategii Obchod pro všechny, mapuje cíle udržitelného rozvoje a začleňuje provádění udržitelného rozvoje do všech svých rozměrů. EU nadále neochvějně podporuje všeobecný, standardizovaný, otevřený, nediskriminační a spravedlivý multilaterální obchodní systém pod dohledem Světové obchodní organizace (WTO) a aktivně pracuje na zachování a posílení WTO ve všech jejích funkcích. EU rovněž úzce spolupracuje s ostatními mezinárodními organizacemi, jako je např. Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR), Mezinárodní organizace práce (ILO) a Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), za účelem podpory lidských práv, sociální odpovědnosti podniků a odpovědného chování podniků, jakož i sociálních a environmentálních cílů ve své obchodní politice. EU aktivně podporuje provádění Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a cíle udržitelného rozvoje v rámci skupiny G20. EU posiluje své vlastní právní a hospodářské řízení prostřednictvím evropského semestru pro koordinaci politik, a přispívá tak ke globální makroekonomické stabilitě. Prostřednictvím programu zlepšování právní úpravy Komise přispívá k silnější soudržnosti politik.

HLAVNÍ TENDENCE

- EU je **největším světovým poskytovatelem rozvojové pomoci**. V roce 2017 poskytla 75,7 miliardy EUR. Navíc poměr celkové rozvojové pomoci EU k hrubému národnímu důchodu (HND) v roce 2017 představoval 0,5 %, což je výrazně více než u většiny ostatních dárců ze zemí OECD, jako je Kanada, Japonsko nebo Spojené státy americké. Švédsko, Dánsko, Lucembursko a Spojené království dosáhly cíle vyčlenit 0,7 % svého hrubého národního důchodu na rozvojovou pomoc (2017).
- Zintenzivnily se **obchodní vztahy s rozvojovými zeměmi**. Vývoz může vést k vytvoření pracovních míst v členských státech a umožnit rozvojovým zemím získat zahraniční měnu, kterou mohou použít k dovozu ostatního potřebného zboží. Dovoz EU z rozvojových zemí vzrostl od roku 2002 do roku 2017 více než dvakrát.
- **Podíl dovozu EU z nejméně rozvinutých zemí** mezi roky 2002 a 2017 vzrostl. Avšak téměř 50 nejméně rozvinutých zemí se celkem na veškerém dovozu do EU v roce 2017 podílelo pouze 2,0 %. Za posledních několik let EU posílila svoji roli hlavního vývozního trhu pro nejméně rozvinuté země: její podíl na celosvětovém vývozu zboží z nejméně rozvinutých zemí zvýšil z 20,5 % v roce 2012 na téměř 25 % v roce 2017.

2016, přičemž za EU následují Čína (21 %) a Spojené království (8,2 %).

- Pomoc rozvojovým zemím při stimulaci jejich **domácích zdrojů** má zásadní význam. Přístup EU k rozpočtové podpoře v partnerských zemích byl upraven tak, aby lépe podporoval cíle udržitelného rozvoje, zvyšoval zaměření na výsledek politik zemí a podporoval budování kapacit, a to prostřednictvím podpory lepší správy věcí veřejných a veřejných orupčních opatření.
- **Přesunutí daňové zátěže** z oblasti práce na životní prostředí může podpořit pracovní místa, snížit nerovnosti a omezit tlaky na životní prostředí. Podíl environmentálních daní na celkových daňových příjmech EU zůstal téměř beze změny (6,8 % v roce 2002 a 6,1 % v roce 2017)

UMÍSTĚNÉ V CELOSVĚTOVÉM ŽEBŘÍČKU

Podle zprávy týkající se rejstříku a přehledu cílů udržitelného rozvoje z roku 2018 (Bertelsmann Stiftung a Sustainable Development Solutions Network) dosahuje šest členských států EU u cíle udržitelného rozvoje č. 17 více než 70 bodů ze 100. Tři členské státy EU patří 20 nejlepších zeměmi na světě.

EVROPSKÁ UNIE V ROCE 2030

EU PODLE SOUČASNÝCH TRENDŮ / ZA JINAK STEJNÝCH PODMÍNEK

Výzvy, jimž Evropa a svět čelí, budou komplexnější, vzájemně propojené a globálnější než kdykoli dříve. Nezbytnou podmínkou bude globální partnerství v oblasti vymýcení chudoby a všech ostatních cílů udržitelného rozvoje. Na mezinárodní úrovni bude proto EU nadále prosazovat zachování a posílení multilaterálního mezinárodního pořádku založeného na pravidlech, kde je ústředním aktérem Organizace spojených národů. To je nezbytnou podmínkou k zajištění prostředků provádění. EU bude nadále používat svoji obchodní politiku založenou na hodnotách za účelem podpory udržitelného rozvoje, včetně sociální odpovědnosti podniků / odpovědného chování podniků, a bude nadále silně podporovat Světovou obchodní organizaci. EU a její členské státy například za účelem zlepšení výsledků pomocí co nejučinnější dělby práce využijí společné programování a společné provádění jakožto účinné prostředky pro realizaci partnerství pro rozvojovou spolupráci. To znamená, že společně ují, který dárc by měl pracovat v kterém odvětví. Orgány EU a členské státy navíc zintenzívní své úsilí o provedení akčního programu z Addis Abeby, který je globálním rámcem pro vání Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a který podtrhuje roli vědy, technologií a inovací. Horizont Evropa, příští program v oblasti výzkumu a inovací EU (2021–2027), vyzdvihuje ústřední roli mezinárodní vědecké spolupráce při dosahování cílů udržitelného rozvoje. EU má dobrou pozici, pokud jde o většinu vání rozvojových závazků do roku 2030. V rámci EU bude rovněž podporováno partnerství pro udržitelný rozvoj.

PŘÍLEŽITOSTI / POZITIVNÍ HYBNÉ SÍLY

Zapojení společnosti a participativní politika, sociální odpovědnost podniků a odpovědné chování podniků, zdokonalení tvorby právních předpisů, vzdělávání, digitalizace, umělá inteligence, nové technologie, výzkum a inovace, účinný přenos technologií a sdílení znalostí, pozorování Země, vzdělávání, dobrovolnictví, skupinové vání a další formy inovativního vání, udržitelné vání, partnerství soukromého a veřejného sektoru, multilateralismus, otevřený a spravedlivý obchod, rozvojová pomoc.

RIZIKA / NEGATIVNÍ FAKTORY

Geopolitická nestabilita a bezpečnostní hrozby, hospodářský protekcionismus, nedostatečná mezinárodní spolupráce, oslabování stávajících multilaterálních institucí.

DŮLEŽITÉ POLITICKÉ INICIATIVY

EU se společně s ostatními partnery skupiny G20 a mezinárodními organizacemi podílí na dohodě s Afrikou, kterou iniciovala G20, jejímž cílem je v zúčastněných afrických zemích stimulovat investice. EU rovněž podpoří třístrannou spolupráci, což jsou jižní partnerství mezi dvěma nebo více rozvojovými zeměmi podporovaná vyspělou zemí nebo multilaterální organizací, jakožto důležitý nástroj k oslovení rozvojových zemí a jiných zúčastněných stran.

Evropský plán vnějších investic a jeho Evropský fond pro udržitelný rozvoj předložily rozpočet EU jako záruku k uvolnění a stimulaci investic v Africe a jejím sousedství. Zaměřují se na zranitelné země stíhané k násilím, vnitrozemské a nejméně rozvinuté země, které pomoc potřebují nejvíce. Cílem je uvolnit soukromé investice a do roku 2020 mobilizovat dodatečné investice ve výši 44 miliard EUR.

Iniciativa „The Finland We Want by 2050 – Society’s Commitment to Sustainable Development (Finsko jaké si přejeme do roku 2050 – závazek společnosti k udržitelnému rozvoji)“ představuje inovativní způsob, jak do provádění cílů udržitelného rozvoje zapojit celou společnost. Za účelem dosažení jejich osmi cílů směrem k naplnění vize pro rok 2050 jsou vytvářeny provozní závazky se správními odvětvími a dalšími společenskými aktéry, jako jsou např. podniky, obce, organizace, vzdělávací instituce a místní provozovatelé. Závazky musí být nové a měřitelné.

Lotyšské místní vlády a nevládní organizace se aktivně účastní projektu rozvojové spolupráce se zeměmi Východního partnerství a středoasijskými zeměmi – Moldavskem, Gruzíí, Ukrajinou, Kyrgyzstánem a další. Lotyšské sdružení místních a regionálních vlád poskytlo partnerským zemím dlouhodobou odbornou podporu v oblasti plánování rozpočtu, vládního vyjednávání, zapojení občanů do rozhodování a podpory podnikání.

Unilever, nadnárodní společnost zabývající se výrobou spotřebního zboží, byla silným zastáncem cílů udržitelného rozvoje již od přijetí Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a generální ředitel společnosti je členem skupiny generálního tajemníka OSN podporující globální cíle. Unilever se v roce 2016 podílel na založení Komise pro podnikání a udržitelný rozvoj, jejíž činnost vyvrcholila vydáním zprávy „Better Business Better World (Lepší podnikání lepší svět)“ a jež uváděla hospodářské důvody pro opatření v oblasti cílů udržitelného rozvoje.

Cílem italské Aliance pro udržitelný rozvoj je zvýšit informovanost italské společnosti, hospodářských subjektů a institucí o významu Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a mobilizovat je v této oblasti. Sdružuje více než 180 nejdůležitějších institucí a sítí občanské společnosti, jakož i univerzity a podniky.

PŘÍLOHA III

PŘÍSPĚVEK MNOHOSTRANNÉ PLATFORMY ZAMĚŘENÉ NA PROVÁDĚNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE K DISKUSNÍMU DOKUMENTU SMĚŘOVÁNÍ K UDRŽITELNÉ EVROPĚ DO ROKU 2030

Evropa na cestě k udržitelné budoucnosti

SHRNUTÍ PŘÍSPĚVKU MNOHOSTRANNÉ PLATFORMY PRO PLNĚNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE K PŘÍPRAVĚ DISKUSNÍHO DOKUMENTU „SMĚŘOVÁNÍ K UDRŽITELNÉ EVROPĚ DO ROKU 2030“

Členové platformy: Birdlife; BusinessEurope; Rada evropských obcí a regionů (CEMR); COFACE Families Europe; Evropský výbor regionů; CONCORD Europe; COPA-COGECA; CSR Europe; EUROCITIES; Evropská konfederace odborových svazů; Evropský hospodářský a sociální výbor; ENEL; Evropská aliance pro veřejné zdraví (EPHA); ESADE Business School; Evropský odborový výbor pro vzdělávání (ETUCE); Evropská asociace univerzit (EUA); Evropský úřad pro životní prostředí (EEB); Evropské fórum mládeže (YFJ); Mezinárodní rada pro integrované podávání zpráv (IIRC); FoodDrinkEurope; Úřad na podporu spravedlivého obchodu (FTAO); Sociální platforma; SDG Watch Europe; Transparency International; Unilever; Světový fond na ochranu přírody (WWF); Vandinika Shukla; Christian Thimann; Wiebe Draijer; Janez Potočnik

Pozorovatelé v rámci platformy: Evropské poradní orgány pro životní prostředí a udržitelný rozvoj (EEAC); Evropská investiční banka (EIB); Evropská síť udržitelného rozvoje (ESDN); Mezinárodní svaz ochrany přírody (IUCN); Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD); Organizace spojených národů; Světová banka

Dopis členů platformy

Brusel 11. října 2018

Současným a budoucím vedoucím představitelům Evropské komise a dalších orgánů EU,

všem zúčastněným stranám, které mají silný zájem o udržitelný způsob života obyvatel, o sociální a hospodářský vývoj a vývoj v oblasti životního prostředí a správu věcí veřejných v Evropě,

lidem a voličům v Evropě,

prostřednictvím této nové platformy a naší zprávy chceme vedoucím představitelům, zúčastněným stranám a lidem v Evropské unii a mimo ni vyslat jasný signál: nastal čas – více než kdy jindy – vypracovat a provádět vizionářskou a ambiciózní strategii pro udržitelnou Evropu do roku 2030.

Je nutné připomenout, že se neočekává, že každý z členů této platformy podporuje všechna doporučení nebo stanoviska uvedená v této zprávě, a každý má právo zastávat v dotčených otázkách, které jsou předmětem této zprávy, jiný názor.

Avšak během krátké doby jsme se snažili vycházet z našich různých prostředí a názorů a respektovat je, abychom všichni táhli za jeden provaz směrem k lepší, udržitelné Evropě.

Prostřednictvím silných společných hodnot, zlepšení strukturální politiky a návrhů inovativních opatření zakládáme naše doporučení na zkušenostech a úsilí tisíců žen a mužů ve veřejném sektoru, v občanské společnosti a soukromém sektoru. Jejich společnou ambicí je převést cíle udržitelného rozvoje do praktických řešení pro dobré životní podmínky občanů a na ochranu našeho životního prostředí pro současné a budoucí generace.

Naše zpráva upozorňuje na různé perspektivy a zabývá se některými náročnými kompromisy mezi environmentálním, hospodářským, sociálním rozměrem a rozměrem týkajícím se správy v oblasti udržitelného rozvoje, z nichž některé jsme byli schopni vyjednat, zatímco v případě jiných je třeba dalšího objasnění a budování konsensu.

Jsmo přesvědčeni o tom, že důvěra a zapojení lidí a vedoucích představitelů do soustavné transformace Evropy přinese své ovoce. To vyžaduje spravedlivou a nestrannou kulturu dialogu a partnerství na všech úrovních, kdy se každý partner může stát spoluvůrcem Evropy a důvěřovat ostatním spoluvůrcům Evropy, která se stará o všechny a pro ně i funguje. Součástí je též zastřešující strategie pro udržitelnou Evropu, kterou se budou řídit všechny evropské politiky a programy, jež urychlí naše individuální a kolektivní úsilí za účelem zajištění udržitelné bezpečnosti, prosperity a důstojnosti pro všechny.

Jsmo hrdi na práci, která byla dosud vykonána, a současně cítíme naléhavou potřebu učinit mnohem více. Nechť se tedy udržitelný dialog a spolupráce v rámci této platformy – jak mezi zúčastněnými stranami, tak s orgány EU – rychle zlepšuje a vyvíjí.

MARTIN HARPER
Birdlife

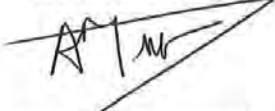
MARKUS BEYRER
BusinessEurope

FREDERIC VALLIER
Council of European Municipalities and Regions

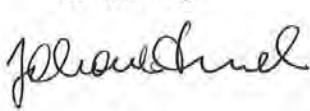
ANNEMIE DRIESKENS
COFACE Families Europe

ARNOLDAS ABRAMAVICIUS
European Committee of the Regions

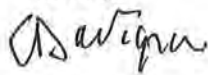
JOHANNES TRIMMEL
CONCORD Europe

LIISA PIETOLA
COPA-COGECA

ETIENNE DAVIGNON
CSR Europe

SILVIA GANZERLA
EUROCITIES

LIINA CARR
European Trade Union Confederation

BRENDA KING
European Economic and Social Committee

FRANCESCO STARACE
ENEL

SASCHA MARSCHANG
European Public Health Alliance

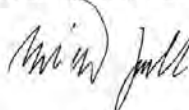
EVA JANE-LLOPIS
ESADE Business School

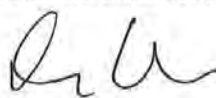
SUSAN FLOCKEN
European Trade Union Committee for Education

MICHAEL GAEBEL
European University Association

JEREMY WATES
European Environmental Bureau

DEJAN BOJANIC
European Youth Forum

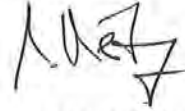
RICHART HOWITT
International Integrated Reporting Council

JANA HAINSWORTH
Social platform

LEIDA RIINHOUT
SDG Watch Europe

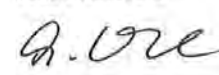
CARL DOLAN
Transparency International

PAUL POLMAN
Unilever

DR. ANDREA KOHL
World Wildlife Fund

MELLA FREWEN
FoodDrinkEurope

SERGI CORBALAN
Fair Trade Advocacy Office

VANDINIKA SHUKLA
Member acting in personal capacity

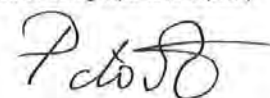
CHRISTIAN THIMANN
Member acting in personal capacity

WIEBE DRAIJER
Member acting in personal capacity

JANEZ POTOČNIK
Member acting in personal capacity

Shrnutí pod názvem

EVROPA NA CESTĚ K UDRŽITELNÉ BUDOUCNOSTI

Příspěvek mnohostranné platformy zaměřené na provádění cílů udržitelného rozvoje k diskusnímu dokumentu pod názvem „Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030“, říjen 2018

Mnohostranná platforma zaměřená na provádění cílů udržitelného rozvoje v Evropské unii byla vytvořena v květnu 2017, aby poskytovala podporu a poradenství Evropské komisi a všem zúčastněným stranám zapojeným do provádění cílů udržitelného rozvoje na úrovni EU.

Prostřednictvím silných společných hodnot jsme jakožto zástupci veřejného sektoru, občanské společnosti a soukromého sektoru důsledně pracovali na tom, abychom učinili dobře promyšlená doporučení o tom, jak převést cíle udržitelného rozvoje do praktických řešení pro dobré životní podmínky našich současných a budoucích generací v EU a mimo ni. Cílem našich doporučení je poskytnout diskusnímu dokumentu Komise pod názvem „Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030“ inspiraci a vodítko.

Vzhledem k ambiciózní agendě a universální a neoddelitelné povaze cílů udržitelného rozvoje neexistuje jediný recept, který bychom měli prosazovat. Dosažení cílů vyžaduje komplexní přezkum, vymezení oblastí vyžadujících změny a rozvoj soudržných politik, které budou mít trvalé vedlejší přínosy v sociální a ekonomické oblasti a v oblasti správy a životního prostředí, přičemž se zohlední provázanost mezi všemi cíli a úkoly a bude na ni reagovat. Naše doporučení poskytují ambiciózní příspěvek k tomuto cíli založený na konsensu.

Pokud jde o prioritní opatření, doporučujeme, aby EU vypracovala a prováděla zastřešující vizionářskou a transformativní strategii pro udržitelnou Evropu do roku 2030, která bude řídit všechny politiky a programy EU. Aby byla účinná, měla by taková strategie zahrnovat jak průběžné, tak dlouhodobé cíle, a stanovit vizi Evropy pro udržitelnou Evropu nad rámec Agendy 2030.

Při provádění Agendy 2030 musí Evropská komise a všechny ostatní zúčastněné strany dodržovat hlavní zásady za účelem splnění stávajících závazků v rámci mezinárodních dohod, závazku k provedení transformace našeho sociálního a hospodářského modelu, upřednostnění a rychlého provedení opatření pro nejhudší a nejvíce marginalizované osoby ve společnosti („nikdo nesmí být opomenut“), uznání planetárních mezí, respektování lidských práv a právního státu a zajištění soudržnosti politik pro udržitelný rozvoj.

Rovněž představujeme několik průřezových doporučení. Doporučujeme EU, aby přetvořila svůj systém správy za účelem zajištění soudržného přístupu k udržitelnému rozvoji. Předseda Komise, jemuž je nápomocen specializovaný projektový tým, by měl být odpovědný za Agendu 2030, zajišťovat účinnou koordinaci a podávat zprávy o jejím provádění ve výročním projevu o stavu Evropské unie. K provedení cílů udržitelného rozvoje a Pařížské dohody budeme rovněž potřebovat opatření regionů, měst, občanů, společenství, podniků a občanské společnosti v její rozmanitosti. EU by měla prosazovat územní přístup pro realizaci cílů udržitelného rozvoje a umožnit obousměrný dialog, při němž evropské a vnitrostátní strategie zapojují regionální a místní orgány, jakož i občanskou společnost a profesní organizace do přístupu, jenž je založen na víceúrovňové správě za účasti mnoha stran. Nabízíme rovněž posouzení přínosů této platformy – jak jejího složení, tak poslání – a diskuzi o tom, jak může v budoucnu nejlépe přispět k našemu návrhu inkluzivní, participativní a transparentní strategie pro udržitelnou Evropu do roku 2030. Dále by mělo být vyvinuto další úsilí za účelem zajištění soudržnosti politik pro udržitelný rozvoj, což znamená, že k udržitelnému rozvoji v Evropě a mimo ni by měly přispívat všechny politiky EU.

Máme rovněž některá konkrétní doporučení, jak posílit stávající soubor nástrojů EU. Program zlepšování právní úpravy by se mohl stát účinnějším úplným začleněním cílů a zásad udržitelného rozvoje do procesu tvorby politik. Tvůrci politik EU by měli lépe využívat a dále zlepšit pokyny pro posouzení dopadů za účelem zohlednění udržitelného rozvoje. Měl by být vytvořen cyklus koordinace udržitelné Evropy s akčními plány udržitelného rozvoje EU, zprávami a doporučeními členských států a Evropské komise o udržitelném rozvoji. Proces evropského semestru by se měl řídit strategií pro udržitelnou Evropu do roku 2030 a jeho součástí by měla být

kontrola udržitelnosti. Veřejné EU, včetně víceletého rámce, by měly být plně udržitelné a environmentálních a sociálních rizik i rizik týkajících se správy a by měla být zakotvena ve h přepisech. Na úrovni členských států by měly být provedeny udržitelné reformy, mělo by se řešit vyhýbání se daňovým povinnostem a dumping a měl by být plně proveden akční program z Addis Abeby. Za účelem poskytování informací budoucím subjektům s rozhodovací pravomocí by EU měla dále rozvíjet integrovaný a participativní rámec pro monitorování, odpovědnost a přezkum, včetně souhrnného souboru ukazatelů EU v oblasti cílů udržitelného rozvoje a kvalitativní analýzy.

Rovněž činíme konkrétní odvětvová doporučení. Udržitelnost by měla být zohledněna soudržným způsobem ve všech politikách a iniciativách EU. Pro oblast působnosti tohoto dokumentu jsme však určili pět oblastí politiky EU se zásadní úlohou při dosahování cílů udržitelného rozvoje:

1) Měla by být dále podporována, podněcována a regulována udržitelná spotřeba a výroba, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat globálním dodavatelským řetězcům. Rovněž potřebujeme právní, politická a opatření, která by měla tento přechod řídit. Je třeba snížit vliv EU, zavést úmluvu o řízení zdrojů a vytvořit ukazatele založené na spotřebě. Udržitelnost by měla být součástí strategie evropského průmyslu do roku 2030.

2) EU by měla investovat do výzkumu a inovací, do lidí a lidského talentu, zaměstnatelnosti a sociálního začleňování. Měl by být plně proveden evropský pilíř sociálních práv. Měla by být podporována sociální a solidární ekonomika; navyšování investic do zdraví a dobrých životních podmínek a udržitelnost by se měly stát interdisciplinárním vědním oborem. Mělo by být zaručeno kvalitní vzdělávání; prioritou by měla být podpora dětí a mladých lidí a měl by být zaveden regulační rámec za účelem zajištění bezpečných cest pro žadatele o azyl a migranty, přičemž současně by měla být posílena politika integrace a začleňování.

3) Politika v oblasti klimatu a energetiky EU by měla sladit své cíle v oblasti klimatu a energetiky s dohodnutým cílem omezit nárůst globální teploty na 1,5 stupňů ve srovnání s úrovněmi před průmyslovou revolucí a současně zvýšit odolnost. Postupně by se měla přestat používat fosilní paliva; měly by být zvýšeny investice do energetické účinnosti a čisté energie; mělo by být podporováno rozšiřování řešení založených na přírodě. Měla by být snížena dopravní zátěž a měla by být podporována udržitelná infrastruktura a komplexní plány mobility. EU by měla rovněž podporovat rozvojové země při přizpůsobení se změnám klimatu a v jejich odolnosti vůči těmto změnám.

4) Další oblasti jsou potraviny, zemědělství a využívání půdy, včetně společné zemědělské politiky. EU by měla zajistit, aby všechny investice EU do zemědělství byly v souladu se Smlouvou o EU s cílem zajistit vysokou úroveň ochrany lidského zdraví, zabezpečení potravin, jakož i ochranu životního prostředí a zvýšení jeho kvality. Podpora příjmů z veřejných prostředků by měla podporovat produkci potravin, poskytování veřejných statků a ekosystémových služeb a současně zajišťovat spravedlivou životní úroveň pro zemědělské komunity a umožnit přechod na udržitelné zemědělské a potravinové systémy. Prioritou by měly být investice a výzkum v oblasti hospodářsky životaschopných postupů šetrných k životnímu prostředí a globální hodnotové řetězce by měly být udržitelné.

5) Politika soudržnosti je hlavním investičním nástrojem EU na podporu provádění cílů udržitelného rozvoje. Měla by posílit lokalizaci cílů přímou podporou orgánů veřejné správy na nižší než celostátní úrovni, podporovat městskou agendu EU a dále podporovat sociální cíle a lépe stimulovat investice do zelenější, udržitelnější infrastruktury, mimo jiné i ve venkovských oblastech.

Vzhledem k naléhavosti opatření důrazně vyzýváme Komisi, aby rychle a včas navázala na naše doporučení, aby Evropa mohla v plné míře a rychle využít příležitost, kterou představuje pro naše společnosti udržitelný růst. Provádění našich požadavků bude vyžadovat inkluzivní a participativní přístup; plně se zavazujeme k poskytnutí podpory. Naším konečným cílem je zajistit, aby se udržitelný rozvoj stal trvalou součástí tvorby evropských politik.

Celý příspěvek mnohostranné platformy zaměřené na provádění cílů udržitelného rozvoje k diskusnímu dokumentu „Směrování k udržitelné Evropě do roku 2030“ je k dispozici na internetové stránce https://ec.europa.eu/info/sites/inf_eholder_platf

A series of 25 horizontal dashed lines spanning the width of the page, providing a template for handwriting practice.

A series of 25 horizontal dashed lines spanning the width of the page, providing a template for handwriting practice.

© Evropská unie, 2019

Opakované použití je povoleno pouze s uvedením zdroje.

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropské komise upravuje rozhodnutí 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).

